

คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษา
สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม

นิตยา ชมภูวิเศษ

สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม

พ.ศ. 2560

ลิขสิทธิ์เป็นของสถาบันการพลศึกษา

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม (เงินรายได้) ปีงบประมาณ 2560)

ชื่อเรื่อง การศึกษาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา

วิทยาเขตมหาสารคาม

ผู้วิจัย นางนิตยา ชมภูวิเศษ

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม จำแนกตามคณะและชั้นปี 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม ทั้ง 3 คณะ และ 3 ชั้นปี ปีการศึกษา 2559 จำนวน 257 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบสอบถามคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม มีค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ 0.96 และแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อตนเองของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ นักศึกษาสามารถพัฒนาทักษะการใช้เหตุผล การคิดอย่างมีวิจารณญาณ นักศึกษามีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา สามารถพึ่งตนเองได้ และนักศึกษาเต็มใจรับอาสาทำกิจกรรมต่างๆของสถาบันได้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ นักศึกษามีความมั่นใจสูงในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวม และนักศึกษามีความสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเอาไว้ให้อยู่ในสภาวะดีเสมอ

2. คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อครอบครัวของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ นักศึกษาเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือเกื้อกูลสมาชิกในครอบครัว นักศึกษามีความรัก ให้ความช่วยเหลือกันในครอบครัว และนักศึกษาไม่แสดงกิริยาหยาบกระด้างต่อบุคคลในครอบครัว ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ นักศึกษาช่วยเหลือที่บ้านเป็นอย่างดี

3. คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อสังคมของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ นักศึกษาเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมในสังคม นักศึกษานึกถึงประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวมอยู่

เสมอ และนักศึกษาอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืน เกื้อกูล เป็นธรรมชาติ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักศึกษาให้ความสนใจที่จะร่วมกิจกรรมกับสังคม

ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม จำแนกตามคณะและชั้นปีพบว่าคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม จำแนกตามคณะโดยรวมแตกต่างกัน ($\text{sig} = 0.00$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม ควรให้นักศึกษามีการจัดกิจกรรม จัดทำโครงการ จัดอบรม สัมมนา เสวนา เข้าค่ายเรียนรู้ เข้าค่ายฟื้นฟู ค่ายอาสา จัด กิจกรรมอบรมสัมมนาคุณธรรม จริยธรรมอบรมส่งเสริมบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ กิจกรรมออก ค่ายอาสาพัฒนาชุมชน กิจกรรมแลกเปลี่ยนความหรือการไต่ถามที่แลกเปลี่ยนความรู้ กิจกรรม ที่เกี่ยวกับการบำเพ็ญประโยชน์ อย่างสม่ำเสมอ พัฒนากิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม มีการรณรงค์ให้มีจิตสาธารณะอยู่เสมอ มีการยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น มีการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นตลอดเวลาและอยู่บนพื้นฐานความพอเพียง จัดกิจกรรมระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครองในสถาบันเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง ใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมร่วมกันกับคนในกับครอบครัวให้บ่อยขึ้น มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัวให้ต่อเนื่อง ควรทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายภายในบ้านอย่างดี รวมทั้งให้นักศึกษาได้ตระหนักถึงการมีจิตสาธารณะจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ พัฒนาความเป็นผู้นำของนักศึกษาจัดกิจกรรมที่มีความสนุกสนานและเป็นประโยชน์ต่อสังคม กิจกรรม สร้างแนวทางในการปลูกจิตสำนึกอย่างต่อเนื่อง โดยให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ร่วมกับผู้อื่น

Title : A Study of the Public Mind Aspect of Characteristics of the Students of Institute of Physical Education Mahasarakham

Author: Nittaya Chompoowiset

Abstract

The research aimed to: 1) study the state of the public mind aspect of characteristics of the students of Institute of Physical Education Mahasarakham; 2) compare the public mind aspect of characteristics of the students of Institute of Physical Education Mahasarakham, classified by faculty and yearly class; 3) study ways to develop the public mind aspect of characteristics of the students of Institute of Physical Education Mahasarakham. The sample comprised 377 students of Institute of Physical Education Mahasarakham from all of the 3 faculties and 3 yearly classes in the academic year 2017. The instruments used in the data collection consisted of a questionnaire inquiring about the public mind aspect of characteristics of the students of Institute of Physical Education Mahasarakham with the total reliability of 0.95, and an interview form asking about ways to develop the public mind aspect of characteristics of the students of Institute of Physical Education Mahasarakham.

The results are as follows:

1. The study of the state of the public mind aspect of characteristics of the students of Institute of Physical Education Mahasarakham revealed that, on the whole, it was in the high level. When considered by item, it was found that the items with the highest mean were: obeying the parents, having a good relationship with the family members, and have been taught to have religious virtues and ethics by the parents; meanwhile, the items with the lowest mean were: having the ability to control one's own evil desires, always be able to keep one's own temperament in a good condition, and highly confident in doing good for the whole.

2. The comparison of the public mind aspect of characteristics of the students of Institute of Physical Education Mahasarakham, when classified by faculty revealed that, on the whole, there was a difference (sig = .000), and when classified by yearly class revealed that, on the whole, there was a difference (sig = .036).

3. The study of ways to develop the public mind aspect of characteristics of the students of Institute of Physical Education Mahasarakham revealed the following recommendations: students should be allowed to organize activities, projects, training, seminars, dialogues, learning camps, rehabilitation camps, voluntary camps, and training and seminar activities involving virtues and ethics and public service regularly; activities in which students and parents participate should be organized in the university; attempts should be made to help students to realize the importance of the public mind; activities should be fun and useful for the society and the students should take part in carrying out the activities together with others; content relating to problems encountered should be inserted in the curriculum and instruction; more emphasis should be put on practice; and persons with outstanding public mind should be honored regularly.

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
บทคัดย่อ	ค
ABSTRACT	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	3
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ	6
บริบทสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	53
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	55
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	56
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
การวิเคราะห์ข้อมูล	56
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	57
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
บทที่ 5 สรุปผลและอภิปราย	78
สรุปผลการวิจัย	78
อภิปรายผลการวิจัย	78
บรรณานุกรม	83

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	90
ภาคผนวก ข คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	94
ประวัติผู้วิจัย	100

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จิตสาธารณะเป็นลักษณะสำคัญของการเป็นพลเมืองดีของประเทศ เพราะเป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึง การเห็นคุณค่าการเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมของประชาชน ซึ่งการอยู่ร่วมกันในสังคม ประชาชนแต่ละคนต้องมีจิตสาธารณะ คือ การตระหนักถึงความสำคัญของการเสียสละแบ่งทรัพยากรหรือ ผลประโยชน์ส่วนตนให้กับสังคม เพื่อให้สังคมนำทรัพยากรหรือผลประโยชน์ดังกล่าวมาใช้ก่อเกิดประโยชน์ให้กับ สมาชิกในสังคมตลอดจนตัวผู้ให้เอง การส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสาธารณะจึงไม่เพียงกระตุ้นให้ประชาชนเห็น คุณค่าต่อส่วนรวมเท่านั้น แต่ต้องพาคนให้มาถึงระดับรับผิดชอบและอาสาเพื่อประโยชน์ส่วนรวม อันจะส่งผลดี ต่อประเทศชาติบ้านเมือง ลดปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม เกิดความยั่งยืนในการดำรงอยู่ร่วมกัน รวมถึงการยกระดับ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2556 : 77-87) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์เรียนให้มีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์มีทักษะด้านเทคโนโลยีสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติอันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน(กระทรวงศึกษาธิการ.2551 : 5) ซึ่งในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง(พ.ศ. 2525-พ.ศ. 2561) มุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียนใน 3 ด้าน คือ การมุ่งให้เกิดจิตสำนึกสาธารณะ เกิดปัญญาในการพัฒนาและการแก้ปัญหาและเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (วิวัฒน์ วัฒนา นิमितกุล. 2553 : 26) และกระทรวงศึกษาธิการได้มีการกำหนดจิตสาธารณะให้เป็นหนึ่งในแปด คุณลักษณะอันพึงประสงค์ อันนำไปสู่การกำหนดเป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม มี วินัยและมีจิตสำนึกสาธารณะที่ดีงามมีปัญญาในการใช้ทักษะชีวิตการคิดการสื่อสารการแก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยีและมีความสุขในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงโดยอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างสร้างสรรค์ (สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา. 2553 : 2)

สภาพสังคมในปัจจุบันที่กำลังมุ่งพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าในทุกด้านและต่างก็มี การแข่งขันกันมากขึ้นเพื่อให้ประเทศของตนเจริญก้าวหน้ามากกว่าประเทศอื่น ๆ ในขณะที่ความ

เจริญทางวัตถุพัฒนาไปเรื่อย ๆ และเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่จิตใจของมนุษย์กลับไม่เจริญก้าวหน้าตามวัตถุไปด้วยประกอบกับระบบทุนนิยมทำให้มนุษย์ซึบซับเอาความเห็นแก่ตัวมาไว้ในตัวเอง สังคมจึงมีแต่การแก่งแย่ง เอารัดเอาเปรียบ คิดแต่จะหาผลประโยชน์ใส่ตัวเอง ดังนั้น ความสำนึกต่อส่วนรวมจึงน้อยลงทุกวัน (ธนิตดา ทองมีเหลือ. 2550 : 1) จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป ทำให้เกิดปัญหาในระดับชาติมากมาย เช่น ปัญหาคนไทยไม่มีจิตสาธารณะ ส่งผลต่อสิ่งที่เป็นสาธารณะ เช่น โทรศัพท์สาธารณะ สวนสาธารณะ ห้องน้ำสาธารณะ ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ ป่าที่เป็นสาธารณะทั้งหลายจึงมักเสียหาย ถูกทำลาย ไม่มีใครรู้สึกเป็นเจ้าของที่จะดูแลรักษา และแม้แต่ถนนสาธารณะยังถูกทำลาย การทิ้งขยะมูลฝอยในที่สาธารณะ การใช้ น้ำประปา การใช้ไฟฟ้าอย่างฟุ่มเฟือย เนื่องมาจากบุคคลที่ขาดจิตสาธารณะ ไม่มีความรู้สึกเป็นเจ้าของผูกพันแต่อย่างใด (ณัฐยา ลือชากิตติกุล. 2546 : 10) จากที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานสอนในระดับปริญญาตรี ซึ่งถือว่าเป็นเยาวชนช่วงระยะที่สำคัญ และพบว่านักศึกษาขาดการมีจิตสาธารณะ เพราะการมีจิตสาธารณะนั้นควรปลูกฝังให้กับ เยาวชนได้เข้าใจและเห็นความสำคัญเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้และเกิดความตระหนักเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ การปลูกฝังจิตใจให้บุคคลมีความรับผิดชอบต่อตนเองต่อครอบครัวและสังคมเป็นการสร้างคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดจากภายใน จิตสาธารณะจึงเป็นสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญในการปลูกจิตสำนึกให้คนรู้จักเสียสละ ร่วมแรงร่วมใจ มีความร่วมมือในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ช่วยลดปัญหา ที่เกิดขึ้นในสังคม

สถาบันการพลศึกษาเป็นสถาบันระดับอุดมศึกษาแห่งหนึ่งที่มีภารกิจตามที่พระราชบัญญัติ สถาบันการพลศึกษา พ.ศ. 2548 ในมาตรา 7 ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาบุคลากรทางพลศึกษา วิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ นันทนาการ และบุคลากรในสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องในระดับปริญญาตรี เพื่อให้เป็นบุคลากรที่มีความสามารถในการปฏิบัติและสร้างคนให้เป็นคนดี มีจริยธรรม ประกอบวิชาชีพในระดับผู้ชำนาญเฉพาะ และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป ทั้งยังเป็นการตอบสนองนโยบายในการปฏิรูปการเรียนการสอน และพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตใหม่มาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2552 ที่กำหนดคุณภาพของบัณฑิต ทุกระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชาต่างๆ ให้เป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการอุดมศึกษากำหนดและต้องครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน ซึ่ง 1 ใน 5 ด้าน คือ (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (2) ด้านความรู้ (3) ด้านทักษะทางปัญญา (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ซึ่งในด้านคุณธรรมและจริยธรรมตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ บัณฑิตต้องมีการพัฒนานิสัยความประพฤติอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อความสามารถในการปรับวิถีชีวิตในความขัดแย้งทางค่านิยมกับการพัฒนา

นิสัยและการปฏิบัติตนตามศีลธรรมทั้งในส่วนของตนและส่วนรวม (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา : 2554)

ดังนั้นผู้วิจัยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในระบบการศึกษาไทยในระดับอุดมศึกษา ได้ตระหนักและเล็งเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นจึงมีความสนใจที่จะสภาพปัจจุบันคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ และเพื่อศึกษาแนวทางและ ข้อเสนอแนะการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ปลูกฝัง การจัดกิจกรรมและการควบคุมการจัดกิจกรรมในการส่งเสริม และเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักศึกษา และยังใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีจิตสาธารณะ เพื่อนำไปประกอบอาชีพการดำรงชีวิต สร้างประโยชน์ ต่อประเทศ พัฒนาสังคม ในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและ ของประเทศชาติและเป็นกรณีศึกษาสำหรับสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่สนใจต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคามเป็นอย่างไร
2. คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคามจำแนก ตามคณะและชั้นปีเป็นอย่างไร
3. มีแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคามอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคามจำแนกตามคณะและชั้นปี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม

สมมติฐานการวิจัย

คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม
จำแนกตามคณะและชั้นปี มีความแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้
ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1-3 สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม ปีการศึกษา 2559

1.1 ประชากรในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา
วิทยาเขตมหาสารคาม จำนวน 791 คน จาก 3 คณะ ดังนี้

1.1.1 คณะศึกษาศาสตร์

1.1.2 คณะศิลปศาสตร์

1.1.3 คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม
จำนวน 257 คน จากการเปิดตารางเครจซี่ และมอร์แกน

1.3 ประชากรในการตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่

1.3.1 ผู้ช่วยฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ จำนวน 1 ท่าน

1.3.2 ฝ่ายกิจการนักศึกษาฯ คณะวิทยาศาสตร์ฯ จำนวน 1 ท่าน

1.3.3 ฝ่ายกิจการนักศึกษาฯ คณะศิลปศาสตร์ จำนวน 1 ท่าน

1.3.4 ฝ่ายกิจการนักศึกษาฯ คณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 1 ท่าน

1.3.5 นายกองค้การนักศึกษา จำนวน 1 ท่าน

1.3.6 นายกสโมสรคณะวิทยาศาสตร์ฯ จำนวน 1 ท่าน

1.3.7 นายกสโมสรคณะศิลปศาสตร์ จำนวน 1 ท่าน

1.3.8 นายกสโมสรคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 1 ท่าน

2. ด้านสถานที่

สถาบันการพลศึกษา ประจำวิทยาเขตมหาสารคาม

3. ด้านระยะเวลา

ปีการศึกษา 2559

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ หมายถึง การตระหนักรู้ และคำนึงถึงการมีส่วนร่วมร่วมกัน ที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม หรือการคำนึงถึงผู้อื่นที่มีความสัมพันธ์ที่เป็นสังคมเดียวกัน เป็นการแสดงออกเพื่อสังคมส่วนรวม การบริการชุมชน การทำประโยชน์เพื่อสังคม ถ้าเป็นวัตถุหรือสิ่งของทุกคนสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ ซึ่งเป็นจิตสำนึกที่อยากทำด้วยจิตใจของตนเอง ไม่มีใครมาบงการให้ทำและ เป็นผู้ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทนและ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน และสังคม

1.1 คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อตนเอง หมายถึง นักศึกษาประพฤติตัวให้เหมาะสม เว้นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหาย เป็นจิตสำนึกเพื่อพัฒนาตนเอง ทำให้ตนเองเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น การมีความรับผิดชอบของนักศึกษาในด้านต่างๆ เช่น มี ความประหยัด รู้จักความพอดี ตรงเวลา สามารถพึ่งพาตนเองได้ ฯลฯ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบและเกิด ความเสียหายต่อส่วนรวม

1.2 คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อครอบครัว หมายถึง นักศึกษาแสดงออกในทางที่ดีเกี่ยวกับครอบครัว มีการทำกิจกรรมในครอบครัว มีการเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือเกื้อกูลกันและเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง พ่อแม่ ญาติพี่น้อง ยึดถือแบบอย่างคุณธรรม จริยธรรมที่ดีจากพ่อแม่ผู้ปกครองและ หลักธรรมสอนของพระพุทธศาสนาเป็นจิตสำนึกของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว

1.3 คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อสังคม หมายถึง นักศึกษาดูแล ช่วยเหลือรักษาสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งของสาธารณะสมบัติ ให้ความเคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน เห็นคุณค่าหรือการให้คุณค่าแก่การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เคารพกฎระเบียบของสังคม การปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง การปฏิบัติตามวัฒนธรรม ประเพณีที่มีอยู่ในสังคม ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม รวมถึงความสำคัญในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นเป็นกลุ่มเดียวกัน และที่สำคัญคือการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการมีคุณธรรม จริยธรรม

2. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1- 3 สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม ปีการศึกษา 2559

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

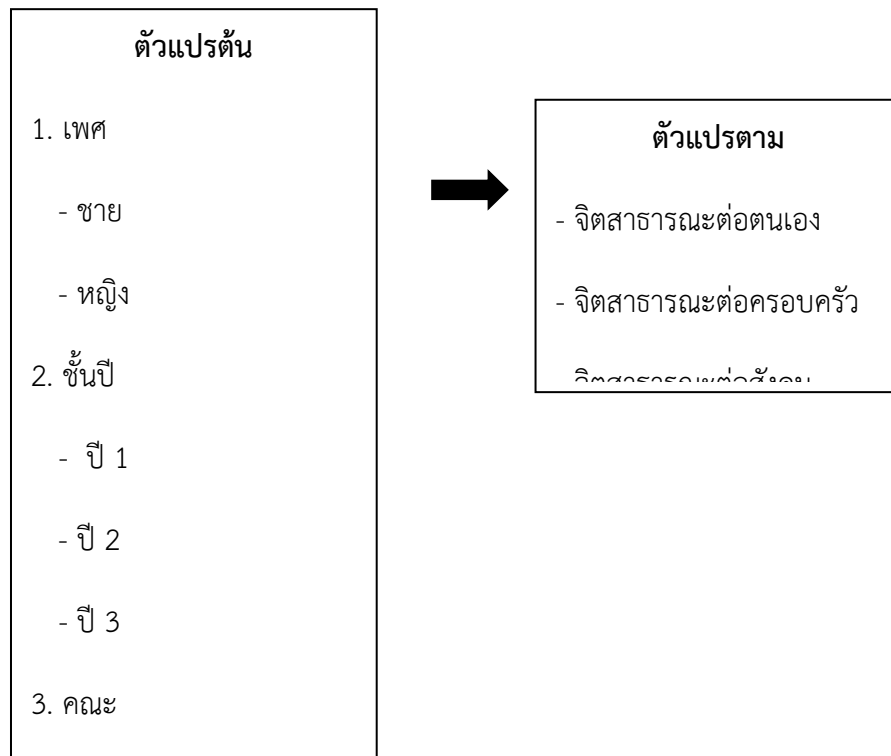
1. ได้ข้อมูลสารสนเทศคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม แล้วนำมาปรับใช้ให้เกิดการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น
2. ได้ทราบความแตกต่างถึงคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของสถาบันการพลศึกษา

วิทยาเขตมหาสารคาม 3 คณะ และ 3 ชั้นปี ทำให้เกิดการตระหนักในการกระทำของตนเองต่อสังคมส่วนรวม และได้รู้จักการเสียสละเพื่อส่วนรวม

3. ได้แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษา ทำให้นักศึกษาตระหนักถึงการกระทำของตนเองที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและสังคมโดยรวม

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ ผู้วิจัยนำมาสร้างกรอบแนวคิดในการศึกษาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการศึกษาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา
วิทยาเขตมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

- 1.1 ความหมายของคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ
- 1.2 ความสำคัญของการมีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ
- 1.3 คุณลักษณะของบุคคลที่มีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ
- 1.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนและนักศึกษา
- 1.5 รูปแบบของคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ
- 1.6 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ
- 1.7 คุณลักษณะและประเภทของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา
- 1.8 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

2. บริบทสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม

- 2.1 ความเป็นมาและสภาพปัจจุบันของสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขต
มหาสารคาม
- 2.2 วิสัยทัศน์/พันธกิจ
- 2.3 แผนยุทธศาสตร์/กลยุทธ์การพัฒนา

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 3.1 งานวิจัยในประเทศ
- 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ คือ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมส่วนรวม มีความรู้สึกปรารถนาที่จะช่วยเหลือสังคม มีการแสดงความรู้สึกและการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการกระทำตามหน้าที่ที่รับผิดชอบต่อตนเอง การมองโลกในแง่ดี มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองเกี่ยวกับบทบาทของตนเองการมีระเบียบวินัย ใฝ่เหตุผลในการแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งมีมาตรฐานในการมีบทบาทในการลดทอนอำนาจของกิเลสตัณหาต่างๆมีการแสดงออกที่ดีเกี่ยวกับครอบครัวการทำกิจกรรมในครอบครัวและมีการเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ญาติพี่น้อง การแสดงความช่วยเหลืองานของครอบครัว มีการยึดถือแบบอย่างของคุณธรรมจริยธรรมจากพ่อแม่และหลัก คำสอนจากพระพุทธศาสนาการเข้าร่วมในการทำงานที่เป็นส่วนรวม มีความรักเอื้ออาทร และความสามัคคี การช่วยเหลือดูแลรักษาสิ่งต่างๆ ที่เป็นสิ่งของสาธารณะสมบัติ ยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นมีการเรียนรู้จากการปฏิบัติหรือ ทำกิจกรรมร่วมกัน การเห็นคุณค่าหรือการให้คุณค่าแก่การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคมการแสดงความรักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละทรัพย์สินหรือแรงงานของตนต่อส่วนรวม มีการปรับตัวทางอารมณ์ให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ เคารพกฎระเบียบของสังคมมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม มีจิตสำนึกที่เป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูลต่อสาธารณะชนคนกลุ่มมาก ให้กำลังใจ ให้แรงบันดาลใจแก่ให้คนในการต่อสู้เพื่อเอาชนะอุปสรรคในชีวิตของตนเอง มีสังคมอุดมการณ์ หรือสภาพอันเป็นที่พึงปรารถนาาร่วมกันของมนุษยชาติโดยรวม การใช้เหตุผลการคิด การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่น

1.1 ความหมายของคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะในการศึกษาครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมเชิง จริยธรรม และเป็นเรื่องใหม่สำหรับคนไทย ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของจิตสำนึกสาธารณะหรือจิตสาธารณะ ไว้หลากหลายและมีการเรียกจิตสำนึกสาธารณะไว้แตกต่างกัน ได้แก่ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม จิตสำนึกต่อสังคม จิตสำนึกต่อส่วนรวม จิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ เป็นต้นซึ่งคำเหล่านี้ มีผู้ให้ความหมายไว้ใกล้เคียงกันเมื่อแยกศึกษาความหมายของจิตสำนึกและจิตสาธารณะมีผู้ให้คำจำกัดความไว้หลากหลาย ดังนี้ซึ่งคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะได้ให้คำจำกัดความไว้หลากหลาย ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2553 : 220) ได้ระบุไว้ว่า จิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคมด้วยความ เต็มใจกระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน ผู้ที่มีจิตสาธารณะคือผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือ แบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มี ความเดือดร้อน อาสา ช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วม สร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชนโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2542 : 57) ได้ให้ความหมายของ จิตสาธารณะ ว่า การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ มีความสำนึกและยึดมั่นในระบบคุณธรรม และจริยธรรมที่ดีงาม ละอายต่อสิ่งผิด เน้นความเรียบร้อย ประหยัดและมีความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ

เจษฎา หนูร่น (2551 : 4) กล่าวว่า จิตสาธารณะ หมายถึง ลักษณะของนักเรียนที่ รู้จักดูแล เอาใจใส่ เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม

มัลลิกา มัลติโก (2551 : 5) ได้ให้ความหมายของคำว่าจิตสาธารณะ หมายถึง ความรู้สึกและความคิดที่มีต่อปรากฏการณ์ในด้านต่าง ๆ ทางสังคม ได้แก่ มิติทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง สุขภาพและสภาพแวดล้อม รวมถึงการตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา ที่มีผลกระทบต่อตนเองและสังคมโดยรวม ตลอดจนแนวทางการแก้ไขสถานการณ์นั้น

มนัสสา ชินูปการพงศ์ (2551 : 38) ได้กล่าวว่า จิตสาธารณะเป็นการจุดประกายเพื่อให้คนทำประโยชน์เพื่อสังคม ตลอดจนการให้ความเอื้ออาทร ลดความขัดแย้งและการให้ขวัญกำลังใจต่อกัน เพื่อสังคมเป็นสุข

อมรรัตน์ เจริญชัย (2550 : 36) กล่าวว่า จิตสาธารณะ หมายถึง การประพฤติตนทุกอย่างไปทำให้ตนเอง ครอบครัว และสังคมมีความสุข รวมทั้งการแสดงความห่วงใยต่อสังคม

อภิเชษฐ จันทนา (2553 : 3) ได้ให้ความหมายของจิตสาธารณะ คือ ลักษณะของนักศึกษาที่รู้จักดูแล เอาใจใส่ เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม

กรรยา พรรณนา (2553 : 58) ได้กล่าวว่า จิตสาธารณะ หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน

เกียรติกดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2556 : 56) ได้ให้ความหมายของจิตสาธารณะ คือ ความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นหรือสังคม พยายามฉวยโอกาสที่จะช่วยเหลืออย่างจริงจังและมองโลกในแง่ดีบนพื้นฐานของความ เป็นจริง

เรียม นมรักษ์ (2552 : 8-9) จิตสาธารณะหมายถึงจิตลักษณะและพฤติกรรมที่แสดงถึงความสำนึกต่อส่วนรวมซึ่งครอบคลุมตัวแปร ต่อไปนี้

1. มีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม หมายถึง การมอง อนาคตร่วมกัน รับรู้และเข้าใจทิศทางเป้าหมายที่จะไปด้วยกัน ลดความขัดแย้งเฉพาะหน้าลง รับรู้สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

2. การมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง หมายถึง การรับรู้ในการทำกิจกรรมสังคม การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในการทำกิจกรรมสังคม ให้ความร่วมมือในการทำ

กิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม แสดงสิทธิในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม การริเริ่มกิจกรรมสังคม ด้วยตนเอง การเข้าร่วมในกลุ่มเพื่อช่วยเหลือสังคม การกำหนดวัตถุประสงค์และปฏิบัติตาม วัตถุประสงค์ในการทำกิจกรรมสังคม การให้ทุนทรัพย์เพื่อทำกิจกรรมสังคม การเสนอความคิดเห็นเพื่อผลักดันให้เกิดการเคลื่อนไหวในการพัฒนาสังคม

3. มีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้ หมายถึง การ ได้รับความสามารถของตนในการผลักดันเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การเรียนรู้จากการปฏิบัติหรือทำกิจกรรมร่วมกัน การสร้างและสั่งสมความรู้ที่จะสามารถปรับใช้ และเรียนรู้เพิ่มเติม การกระตือรือร้น และหาวิธีแนวทางในการแก้ปัญหา การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ถึงสถานการณ์ แนวโน้มความเปลี่ยนแปลง การสร้างเงื่อนไขในการทำกิจกรรมร่วมกัน การพัฒนาให้เกิดความต่อเนื่อง

4. มีความรับผิดชอบต่อสาธารณะในฐานะพลเมือง หมายถึง การ ระบุว่าตนเองสามารถแก้ไขปัญหาสังคมได้มีความตื่นตัวที่จะเข้าร่วมกิจกรรมสังคม ให้ความสนใจ ต่อ กิจกรรมให้ความสนใจต่อกิจกรรมสังคม มีความรับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติ

5. มีการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ หมายถึง การมีเครือข่ายในการทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม การเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ เข้าด้วยกัน การประสานงานในการทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม การจัดตั้ง กลุ่มชมรมช่วยเหลือสังคม การร่วมมือกับองค์กรของรัฐบาลและเอกชนในการทำกิจกรรมเพื่อ ช่วยเหลือสังคม การมีระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพ

6. การวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง หมายถึง การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุและกระบวนการที่ทำให้เกิดปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของปัญหาในสังคม การให้ความสำคัญกับการศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม การร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงสภาพ ปัญหา แนวทางป้องกันและแก้ไข

7. ความรัก ความเอื้ออาทร ความสามัคคี หมายถึง การแสดงความคิดเห็นและ ความรู้สึกในการช่วยเหลือสังคม การมีความรักต่อเพื่อนมนุษย์และสิ่งแวดล้อม การ ให้ความ ร่วมมือในการทำกิจกรรมของสังคม ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม การ ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การรับรู้ถึงสิทธิของตนเอง และคำนึงถึงสิทธิของผู้อื่น

เวง โต้จิรการ (2550 : 34) ให้ความหมายของ จิตสาธารณะ อย่าง กว้างน่าจะหมายถึง จุดประกายเพื่อจิตสาธารณะดังนี้คือ

1. อารมณ์ความรู้สึกนึกคิด จิตสำนึกที่เป็นไปเพื่อเป็นประโยชน์ ก่อเกิด ส่งเสริมสนับสนุนสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนคนหมู่มาก
2. ให้กำลังใจ ให้ความอบอุ่น ให้แรงบันดาลใจ แก่ผู้คนในการต่อสู้ เพื่อเอาชนะอุปสรรคในชีวิตของตน เพื่อจะได้ดำรงตนอย่างปกติสุขในสังคมชุมชน

3. ในขณะที่เดียวกันอาจจะหมายรวมถึง บทบาทในการลดทอน

อำนาจของกิเลสตัณหาต่างๆ ที่เพิ่มความยึดมั่นถือมั่น ในเรื่อง ตัวกูของกู โลภะ โทสะ โมหะ ของปัจเจกชนให้มากมายยิ่งขึ้นไปด้วยก็ได้ เพราะหากเพลงหรือคีตศิลป์เป็นไปในการทำงานเชิดชูส่งเสริมเรื่องกิเลสตัณหาต่างๆมนุษย์ก็จะถูกมอบมาให้หลงหัวปักหัวปำในกองกิเลสต่างๆ แล้วก่อให้เกิดการเบียดเบียนตัวเองและผู้อื่น ซึ่งก็คือสาธารณชนให้เกิดความเดือดร้อนอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

เวซพล อ่อนละมัย (2551 : 1) ได้ให้ความหมาย ของจิตสาธารณะว่าเป็นการปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงส่วนรวมด้วยจิตวิญญาณ ปฏิบัติตนในการ ช่วยเหลือผู้อื่น ด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนชุมชนและสังคม การเสียสละไม่เอารัดเอาเปรียบ ความซื่อสัตย์ สุจริต การรักษา และการใช้สมบัติส่วนรวม รวมถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552 : 16-17) ได้กล่าวไว้ จิตสาธารณะเป็นการกระทำด้วยจิตวิญญาณที่มีความรัก ความห่วงใย ความเอื้ออาทรต่อคนอื่นและสังคมโดยรวม การมีคุณธรรมจริยธรรม และการไม่กระทำที่เสื่อมเสียหรือเป็นปัญหาต่อสังคม ประเทศชาติ การมีจิตที่คิดสร้างสรรค์ เป็นกุศล และมุ่งทำกรรมดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม คิดในทางที่ดี ไม่ทำลายเบียดเบียนบุคคล สังคม วัฒนธรรมประเทศชาติและสิ่งแวดล้อม การกระทำและคำพูดที่มาจากความคิดที่ดี การลดความขัดแย้งและการให้ช่วยเหลือและกำลังใจต่อกันเพื่อให้สังคมโดยรวมมีความสุข

Oslan, Blekher, and Chesnolaca (2010 : 67-73) กล่าวว่า จิตสาธารณะเป็นเครื่องมือพิเศษส่วนตัวของคนเราที่ทำให้มีสติสาธารณะทุกๆคนนึกถึงสาธารณะซึ่งอยู่เหนือความเป็นส่วนตัวมากกว่าความคิดถึงความเป็นธุรกิจ มันคือหมู่คณะมากกว่าส่วนตัวหรือส่วนบุคคล

Allott (2009 : 32-37) กล่าวว่า จิตสาธารณะว่าถ้าคิดทางสังคมเป็นปัจจัยหนึ่งของสังคม ความคิดทางสังคมก็เป็นระบบพลังทางสังคมและเป็นโครงสร้างพื้นฐานของสังคมและปรากฏเป็นประวัติศาสตร์ของสังคมและจิตสาธารณะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

โดยสรุป คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ หมายถึงการตระหนักรู้ และคำนึงถึงการมีส่วนร่วมร่วมกัน ที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม หรือการคำนึงถึงผู้อื่นที่มีความสัมพันธ์ที่เป็นสังคมเดียวกัน เป็นการแสดงออกเพื่อสังคมส่วนรวม การบริการชุมชน การทำประโยชน์เพื่อสังคม ถ้าเป็นวัตถุหรือสิ่งของทุกคนสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ ซึ่งเป็นจิตสำนึกที่อยากทำด้วยจิตใจของตนเอง ไม่มีใครมาบงการให้ทำและ เป็นผู้ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทนและ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน และสังคม

1.2 ความสำคัญของการมีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

สมพงษ์ สิงหะพล (2542: 16) กล่าวว่า จิตสำนึกเป็นความรู้สึกนึกคิดภายในบุคคล และเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้โดยการเรียนรู้ จิตสำนึกเมื่อเกิดขึ้นแล้วยากนักที่จะหยุด

หรือหมดหายไปคนที่มีจิตสำนึกที่ดีจะประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมกับจิตสำนึกนั้น และใช้จิตสำนึกของตน เพื่อประโยชน์ต่อสิ่งต่างๆ ตามมา เช่น บุคคลที่มีจิตสำนึกด้านระเบียบวินัย จะไม่ซักรถผิดกฎจราจรบุคคลที่มีจิตสำนึกสาธารณะจะไม่ขีดเขียนในสถานที่สาธารณะ และ ดวงเดือน พันธมนาวิน (2538: 77) กล่าวถึงการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมว่าเด็กช่วงแรกเกิดจนถึงก่อน 10 ขวบ เป็นช่วงที่ได้มีความไวต่อการรับการปลูกฝังและส่งเสริมจริยธรรม และวัฒนธรรมเป็นอย่างดีเพราะเด็กยังเป็น “ไม้อ่อนที่ตัดง่าย” ฉะนั้น การปฏิบัติต่อเด็กอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการทางร่างกาย และโดยเฉพาะเหมาะสมกับพัฒนาการทางจิตใจของเด็กจะเป็นการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ได้มากการที่คนมาอยู่รวมกันเป็นสังคมย่อมต้องมีความสัมพันธ์ในรูปแบบการพึ่งพากัน คนในสังคมซึ่งมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันไปถ้าคนในสังคมขาดจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งนอกจากจะมีผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว องค์กรแล้ว การขาดจิตสำนึกสาธารณะยังมีผลกระทบต่อชุมชนระดับประเทศ และระดับโลก ดังนี้ (ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรมและ สังคม สัจจกร. 2543: 22 – 29)

ผลกระทบต่อบุคคล ทำให้เกิดปัญหา คือ

1. สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเอง
2. สร้างความเดือดร้อนให้กับคนอื่น

ผลกระทบต่อระดับครอบครัว ทำให้เกิดปัญหา คือ

1. ความสามัคคีในครอบครัวลดน้อยลง
2. การแก่งแย่ง ทะเลาะเบาะแว้งภายในครอบครัว

ผลกระทบต่อระดับองค์กร ทำให้เกิดปัญหา

1. การแบ่งพรรคแบ่งพวกภายในองค์กร
2. ความเห็นแก่ตัว แก่งแย่งชิงดีชิงเด่น
3. การเบียดเบียนสมบัติขององค์กรเป็นสมบัติส่วนตัว
4. องค์กรไม่ก้าวหน้า ประสิทธิภาพและคุณภาพของงานลดลง

นอกจากนั้นในระดับองค์กร วิรุณ ตั้งเจริญ (2547: 2 – 3) กล่าวว่า

การเป็นผู้บริหารต้องมีคุณสมบัติหลายประการ คุณสมบัติที่สำคัญประการหนึ่งคือ การมีจิตสำนึกสาธารณะผู้บริหารควรเป็นผู้ที่เสียสละเพื่อผู้อื่น เพื่อสังคม เอาสังคมเป็นตัวตั้ง เสียสละทั้งกำลังกายกำลังใจ กำลังศรัทธาหรือแม้แต่การเสียสละในเชิงวัตถุระดับหนึ่ง ถ้าผู้บริหารขาดจิตสำนึกสาธารณะจนกลายเป็นคนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว จะเกิดการเอาเปรียบองค์กร เห็นแก่ประโยชน์ของกลุ่มและพวกพ้อง องค์กรคงมีปัญหามากๆ ตามมา

ในระดับบุคคลถ้าขาดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะแล้วจะทำให้เกิดปัญหาคือ

1. ชุมชนอ่อนแอ ขาดการพัฒนา เพราะต่างคนต่างอยู่ สภาพชุมชนมีสภาพเช่นไร ก็ยังคงเป็นเช่นนั้น ไม่เกิดการพัฒนาและยิ่งนานไปก็มีแต่เสื่อมทรุดลง

2. อาชญากรรมในชุมชนอยู่ในระดับสูง

3. ขาดศูนย์รวมจิตใจ ขาดผู้นำที่นำไปสู่การแก้ปัญหา เพราะคนในชุมชนมอง ปัญหาของตัวเองเป็นเรื่องใหญ่ ขาดคนอาสาสมัครพัฒนา เพราะกลัวเสียทรัพย์สินกลัวเสียเวลา หรือกลัวเป็นที่ครหาจากบุคคลอื่น

ในระดับชาติถ้าบุคคลในชาติขาดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะแล้ว จะทำให้เกิด

1. วิกฤตการณ์ภายในประเทศบ่อยครั้งและแก้ปัญหาไม่ได้

อาทิ วิกฤตการณ์ เศรษฐกิจ สังคมขาดเสถียรภาพทางการเมือง การชุมนุมขับไล่รัฐบาลหรือผู้นำประเทศ

2. ประเทศชาติอยู่ในสภาพล้าหลัง เนื่องจากขาดพลังของคน

ในสังคม เมื่อผู้นำประเทศนำมาตรการใดออกมาใช้ก็จะได้ไม่ผล เพราะไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน

3. ประเทศชาติไร้เกียรติ ไร้ศักดิ์ศรี ทำให้ประชาชนใน

ประเทศอื่นมองด้วยสายตาเหยียดหยามดูหมิ่นดูแคลนว่าเป็นประเทศด้อยพัฒนา

ในระดับโลกถ้าบุคคลขาดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะจะทำให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบระหว่างประเทศ ทำให้เกิดปัญหาในระดับต่างๆ ดังนี้

1. เกิดการสะสมอาวุธกันระหว่างประเทศ เพราะขาดความ

ไว้วางใจซึ่งกันและกัน กลัวประเทศอื่นจะโจมตีจึงต้องมีอาวุธที่รุนแรง มีอำนาจในการทำลายสูงไว้ในครอบครองเพื่อข่มขู่ประเทศอื่น และเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็มักมีแนวโน้มในการใช้ความรุนแรงของแสนยานุภาพทางสงครามในการตัดสินปัญหา

2. เกิดการก่อกวนแก่งแย่งหรือครอบงำทางการค้าระหว่าง

ประเทศ พยายามทุกวิถีทาง เพื่อให้เกิดการค้าได้เปรียบทางการค้า ทำให้ประเทศด้อยกว่าขาดโอกาสในการพัฒนาประเทศของตน

3. เกิดการรังเกียจเหยียดหยามคนต่างเชื้อชาติ ต่างเผ่าพันธุ์

หรือต่างท้องถิ่น มองชนชาติอื่น เผ่าพันธุ์อื่นว่ามีความเจริญหรือมีศักดิ์ศรีด้อยกว่าเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ของตนเอง ถูกกดขี่ต่อชาติอื่น

Mayo (1996 : 54) การมีจิตสาธารณะมีความสำคัญต่อนักศึกษาในด้านความเป็นพลเมือง และด้านการออกไปประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคตนำไปใช้จึงต่อศึกษารายละเอียดและองค์ประกอบของการมีจิตสาธารณะ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนานักศึกษาให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

โดยสรุป ความสำคัญของการมีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ เป็น

คุณธรรมหนึ่งของพลเมือง เป็นคุณค่าและจิตสำนึกเป็นจิตวิญญาณของสังคม บุคคล องค์กร หรือสังคมที่ไม่มีคุณค่าและจิตสำนึก ทำให้ขาดพลังในการสร้างสรรค์เมื่อเกิดจิตสาธารณะจะทำให้เกิดประชาสังคมก่อให้เกิดความเข้มแข็งของสังคม ซึ่งจะทำให้การเมือง เศรษฐกิจ ศิลธรรมดี และทำให้ประเทศชาติบ้านเมืองสงบสุข

1.3 คุณลักษณะของบุคคลที่มีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ และคณะ (2540 : 20) กล่าวถึงองค์ประกอบของการมี จิตสาธารณะได้ดังนี้

1. การตระหนักถึงปัญหา
2. ความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่น
3. ความรับผิดชอบต่อสังคม
4. การลงมือปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

ณัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์ (2550 :24 – 25) นำเสนอองค์ประกอบย่อย

ดังนี้

1. พฤติกรรมช่วยเหลือผู้อื่น ได้แก่
  - 1.1 ช่วยแนะนำสิ่งที่ถูกที่ควรแก่ผู้อื่น
  - 1.2 ร่วมมือกับผู้อื่นในการพัฒนาสังคม
  - 1.3 อำนวยความสะดวกให้กับผู้อื่น
  - 1.4 แบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น
2. พฤติกรรมการเสียสละต่อสังคม ได้แก่
  - 2.1 สละกำลังกายกำลังทรัพย์และเวลาช่วยเหลือผู้อื่นและ

สังคม

2.2 เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว รู้จักเป็น

ผู้ให้มากกว่าผู้รับ

2.3 สละประโยชน์ที่ตนพึงได้รับเพื่อแลกกับประโยชน์ของคน

หมู่มากหรือผู้ที่อ่อนแอกว่า

2.4 ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม

3. พฤติกรรมมุ่งมั่นพัฒนาสังคม ได้แก่

3.1 สนใจในปัญหาและการเปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งเสนอ

ความคิดที่จะพัฒนาสังคม

3.2 ตั้งใจทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดให้สำเร็จตามเป้าหมาย

กำหนดและเป็นประโยชน์ต่อสังคม

3.3 ตั้งใจที่จะทำงานของส่วนรวมจนสำเร็จ

3.4 ริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาสังคมจนสำเร็จ

ไสว ภูทับทิม (2554 : 2) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของจิตสาธารณะ 3

ประการ ดังนี้

1. การหลีกเลี่ยงการใช้หรือกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวม โดยดูแลรักษาใช้อย่างประหยัดและทะนุถนอม

2. การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในวิสัยที่ที่ตนสามารถทำได้ โดย

ทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและอาสาที่จะทำเพื่อส่วนรวม

3. การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน ไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นสามารถใช้ของส่วนรมนั้น

เจษฎา หนูรูน (2551 : 4) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของจิตสาธารณะจะต้องพิจารณาจากความรุ้ความเข้าใจหรือพฤติกรรมที่แสดงออก ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. การใช้ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของนักเรียนในการใช้ของส่วนรวม การรักษาทรัพย์สิน การดูแลรักษาความสะอาด การไม่ทำลายทรัพย์สินที่เป็นสาธารณสมบัติในโรงเรียน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้เกิดความชำรุดเสียหายโดยแสดงออกดังนี้

(1) ดูแลรักษาสิ่งของเมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่สภาพ

ดี

(2) ลักษณะของการใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุ

ถนอม

2. การถือเป็นที่ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในโรงเรียน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนในวิสัยที่ตนสามารถทำได้โดยแสดงออก ดังนี้

(1) ทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบที่กำหนด

(2) รับอาสาที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวม คอย

สอดส่องดูแลสาธารณสมบัติของส่วนรวม

3. การเคารพสิทธิ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม การไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลที่จะใช้ของส่วนรมนั้นโดยแสดงออกดังนี้

(1) ไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง

(2) แบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

แหวง ไตจิรากร (2550 : 11) กล่าวถึงองค์ประกอบของการมีจิต

สาธารณะไว้ดังนี้

1. มีจิตสำนึกที่เป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูลต่อสาธารณะชนคนหมู่มาก

มาก

2. ให้กำลังใจ ให้แรงบันดาลใจแก่ผู้คนในการต่อสู้เพื่อเอาชนะอุปสรรคในชีวิตของตนเอง

สรรคในชีวิตของตนเอง

3. มีบทบาทในการลดทอนอำนาจของกิเลสตัณหาต่าง ๆ

4. มีสังคมอุดมการณ์หรือสภาพอันเป็นที่พึงปรารถนาพร้อมตัวของ

มนุษยชาติโดยรวม

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2556 :78) ได้วิเคราะห์ว่าการมีจิตสาธารณะที่แท้จริงต้องพิจารณาจากองค์ประกอบหลักสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. การมีจิตสำนึกเห็นคุณค่าส่วนรวม เริ่มต้นจากการมีความรู้สึกนึก

คิดถึงการเป็นเจ้าของในสิ่งที่เป็นสาธารณะ เช่น รู้สึกเดือดเนื้อร้อนใจเมื่อเห็นสาธารณะสมบัติถูกทำลาย

2. การมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม ฐานคิดของจิตสาธารณะที่ลึกซึ้งอีกระดับหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคม ไม่ทำให้ผู้อื่นในสังคมเดือดร้อนเสียหาย ยินดีช่วยเหลือสังคม ระดับความรับผิดชอบต่อสังคมนี้ ประกอบด้วย ความรับผิดชอบต่อครอบครัว เคารพนับถือพ่อแม่ ช่วยเหลืองานบ้าน ไม่ทำให้พ่อแม่เสียใจ ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน/ครู อาจารย์ ตั้งใจเล่าเรียน เชื่อฟังคำสั่งสอนที่ดีของครูอาจารย์ ปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยของโรงเรียน ช่วยรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน ความรับผิดชอบต่อองค์กร/ที่ทำงาน ตั้งใจทำงาน ไม่เบียดเบียนเวลา ทรัพย์สินขององค์กร ซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบต่อชุมชน ให้ความร่วมมือการพัฒนา ดูแลรักษาทรัพย์สินชุมชน และสุดท้ายความรับผิดชอบต่อประเทศชาติด้วยการทำหน้าที่พลเมืองที่ดี รักษากฎหมาย มีระเบียบวินัย ใช้สิทธิและหน้าที่ดูแล บำรุงรักษาสิ่งของที่เป็นของส่วนรวม

3. การมีจิตสำนึกอาสาเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ต้องหารช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว ละอึดตา ซิวา สู้ปวงประชา ยินดีอุทิศตัว อุทิศเวลา อุทิศทรัพยากรเพื่อสร้างประโยชน์แก่ส่วนรวม แสดงออกด้วยการอาสาตัวไม่มีใครบังคับ สม่ครใจ เสียสละ ร่วมมือร่วมใจในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

วิทยพัฒน์ สีสหา (2551:9) กล่าวถึงองค์ประกอบของการมีจิตสาธารณะไว้ดังนี้

1. การแสดงความรู้สึกและการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการกระทำตามหน้าที่ที่รับผิดชอบต่อตนเอง
2. การช่วยเหลือดูแลรักษาสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งของสาธารณะสมบัติ
3. การแสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละทรัพย์สินหรือแรงงานของตนต่อส่วนรวม

4. การเข้าร่วมในการทำงานที่เป็นส่วนรวม
5. การใช้เหตุผลการคิด การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่น
6. การมองโลกในแง่ดี
7. มีการปรับตัวทางอารมณ์ให้สามารถอยู่ร่วมดับกับผู้อื่นได้
8. มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองเกี่ยวกับบทบาทของตนเอง
9. มีการแสดงออกที่ดีเกี่ยวกับครอบครัว
10. การมีระเบียบวินัย
11. การเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ ญาติพี่น้อง
12. การแสดงความช่วยเหลืองานของครอบครัว
13. การทำกิจกรรมในครอบครัวและมีการเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือ

เกื้อกูลกัน

14. ใช้เหตุผลในการแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง

15. เคารพกฎระเบียบของสังคม

16. มีการยึดถือแบบอย่างของคุณธรรมจริยธรรมจากพ่อแม่ และ
หลักคำสอนจากพระพุทธศาสนา

สาระณะไว้ดังนี้

เรียม นมรัช (2552 : 52) กล่าวถึงองค์ประกอบของการมีจิต

1. มีการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่อง
2. ความรักเอื้ออาทร และความสามัคคี
3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม
4. ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ
5. ยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น
6. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น
7. มีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน
8. มีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้
9. มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

สาระณะไว้ ดังนี้

ภัสวรรณ งามอาจ (2554: 20-21) กล่าวถึงองค์ประกอบของการมีจิต

กระบวนการที่ทำให้เกิดปัญหาสังคม เศรษฐกิจการเมือง และ

1. ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม
2. การวิเคราะห์ วิเคราะห์สภาพสังคม เศรษฐกิจการเมือง และ
3. ด้านความรักเอื้ออาทร และความสามัคคี
4. การรับรู้ความสามารถของตนเองเพื่อแก้ปัญหาสังคมเศรษฐกิจ

การเมือง และมั่นใจในความสามารถของตนเอง

5. การลงมือปฏิบัติ หรือร่วมมือในการแก้ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ

การเมือง และเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ

6. การมีเครือข่ายในการทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือปัญหาสังคม

วารุณี วงศ์วิรุฬห์รักษ์ (2554: 25) กล่าวถึงองค์ประกอบของการมีจิต

สาระณะไว้

ดังนี้

1. การดูแลรักษาของส่วนรวม รู้จักใช้ของส่วนรวมแก้วเก็บเข้าที่
2. ลักษณะการใช้ของส่วนรวม รู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด

และทะนุถนอม

3. การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม

4. การอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม

โดยสรุป องค์ประกอบของคุณลักษณะด้านมีจิตสาธารณะควร

ประกอบด้วย

1. คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อตนเอง หมายถึง การประพฤติตัวให้เหมาะสม เว้นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหาย เป็นจิตสำนึกเพื่อพัฒนาตนเอง ทำให้ตนเองเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น การมีความรับผิดชอบของนักศึกษาในด้านต่างๆ เช่น มี ความประหยัดรู้จักความพอดี ตรงเวลา สามารถพึ่งพาตนเองได้ ฯลฯ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบและเกิดความเสียหายต่อส่วนรวม
2. คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อครอบครัว หมายถึง การแสดงออกในทางที่ดีเกี่ยวกับครอบครัว มีการทำกิจกรรมในครอบครัว มีการเห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันและเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง พ่อแม่ ญาติพี่น้อง ยึดถือแบบอย่างคุณธรรม จริยธรรมที่ดีจากพ่อแม่ผู้ปกครองและ หลักธรรมสอนของพระพุทธศาสนาเป็นจิตสำนึกของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว
3. คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อสังคม หมายถึง การแสดงออกถึงการ ดูแลช่วยเหลือ รักษาสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งของสาธารณะสมบัติ ให้ความเคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน เห็นคุณค่าหรือการให้คุณค่าแก่การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เคารพกฎระเบียบของสังคม การปฏิบัติตนตามกฎหมายบ้านเมือง การปฏิบัติตนตามวัฒนธรรม ประเพณีที่มีอยู่ในสังคม ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม รวมถึงความสำคัญในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นเป็นกลุ่มเดียวกัน และที่สำคัญคือการตระหนักถึงความสำคัญของการมีคุณธรรม จริยธรรม

1.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนและนักศึกษา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลกมี 8 ประการ ดังนี้ (2557 : เว็บไซต์)

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติดำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธายึดมั่นในศาสนาและเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ผู้ที่รักชาติศาสน์กษัตริย์คือผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ มีความสามัคคี โปร่งดอง ภูมิใจเชิดชูความเป็นชาติไทยปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือและแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ และยึดหลักความจริงความถูกต้องในการดำเนินชีวิต มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด
3. มีวินัย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคมผู้มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัวโรงเรียนและสังคมเป็นปกติวิสัย ไม่ละเมิด สิทธิของผู้อื่น
4. ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามใน การเรียน แสวงหาความรู้ จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ด้วย การเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอด เผยแพร่ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

5. อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่าง พอประมาณ มีเหตุผลรอบคอบมีคุณธรรมมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีและปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีการวางแผนป้องกันความเสี่ยงและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

6. มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและ รับผิดชอบในการทำหน้าที่การทำงานด้วยความเพียรพยายามอดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

7. รักความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจเห็น คุณค่าร่วมอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

8. มีจิตสาธารณะ หมายถึงคุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นชุมชนและสังคมด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยร่างกายสติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชนโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาตามการประกันคุณภาพการศึกษา (2557 :เว็บไซต์)

1. คุณธรรมจริยธรรม
2. ความรู้
3. ทักษะทางปัญญา
4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ
6. ทักษะด้านการจัดการเรียนรู้

โดยสรุป

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน คือ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2. ซื่อสัตย์สุจริต 3. มีวินัย 4. ใฝ่เรียนรู้ 5. อยู่อย่างพอเพียง 6. มุ่งมั่นในการทำงาน 7. รักความเป็นไทย 8. มีจิตสาธารณะ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา คือ 1. คุณธรรมจริยธรรม 2. ความรู้ 3. ทักษะทางปัญญา 4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ 6. ทักษะด้านการจัดการเรียนรู้

1.5 รูปแบบของคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

รูปแบบของคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะหรือคุณลักษณะด้านจิตสำนึกสาธารณะมีการแบ่งรูปแบบที่แตกต่างกันไป ซึ่งแบ่งรูปแบบไว้ ดังนี้

สมพงษ์ สิงหะพล (2542 : 15-16) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะด้านจิตสำนึกว่ามีอยู่ 3 ด้านหลัก ๆ คือ

1. จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง (Self Consciousness) เป็นจิตสำนึก

เพื่อพัฒนาตนเอง ทำให้ตนเองเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จิตสำนึกด้านนี้การศึกษาไทยมุ่งเน้นปลูกฝังมานาน เกิดบ้างไม่เกิดบ้างไปตามสภาพการณ์ เป็นจิตสำนึกแบบคลาสสิกที่ทุกสังคมพยายามเหมือนกันที่จะสร้างให้เกิดขึ้นให้ได้ เช่น ความขยัน ความรับผิดชอบ ความมานะอดทน เป็นต้น เป็นจิตสำนึกที่ถูก ปลูกฝังและมีมานานตามสภาพสังคมไทย

2. จิตสำนึกเกี่ยวกับครอบครัว (Others Oriented Consciousness) เป็นจิตสำนึกของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว เช่น ความเห็นอกเห็นใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสามัคคีในครอบครัว เป็นต้น เป็นจิตสำนึกที่คนไทยส่วนใหญ่ถูกหล่อหลอมมาจากครอบครัว ญาติ พี่น้อง

3. จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม หรือ จิตสำนึกสาธารณะ (Social or Public Consciousness) เป็นจิตสำนึกที่ตระหนักถึงความสำคัญในการอยู่ร่วมกัน หรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกัน เป็นจิตสำนึกที่คนไทยยังไม่ค่อยมีและขาดกันอยู่มาก เพราะพื้นฐานความเป็นมาของสังคมไทย สมควรที่จะรีบพัฒนาขึ้นโดยเร็ว เช่น จิตสำนึกด้านเศรษฐกิจ จิตสำนึกด้านการเมือง จิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม จิตสำนึกด้านสุขภาพ เป็นต้น

โดยสรุป รูปแบบของคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ เป็นจิตสำนึกที่บุคคลถูกปลูกฝังมาเป็นเวลานานขึ้นอยู่กับสภาพของสังคมไทย เป็นความสัมพันธ์ของระหว่างบุคคลในสังคม โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้านหลักๆ คือ

1. คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อตนเอง เป็นคุณลักษณะที่กระทำขั้นเพื่อพัฒนาตนเอง ทำให้ตนเองเป็นบุคคลที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2. คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อครอบครัว เป็นคุณลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว ซึ่งถูกหล่อหลอมโดยครอบครัวหรือญาติพี่น้อง

3. คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อสังคม เป็นคุณลักษณะที่ต้องตระหนักถึงความสำคัญในการอยู่ร่วมกัน หรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกัน

1.6 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะเป็นคุณธรรมของพลเมือง ส่งเสริมทำให้สังคมเข้มแข็งมีศักยภาพในการแก้ไขปัญหา เนื่องจากการมีพลเมืองตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือสังคม เชื่อมั่นในความสามารถของตนเองและการรวมกลุ่มปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้ จะทำให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพรับรู้สิทธิควบคู่ไปกับหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งสามารถอธิบายโดยใช้ทฤษฎีประชาสังคม ประกอบกับแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมของบุคคลเชิงจิตวิทยาพัฒนาการและแนวทางของพระพุทธศาสนา

วีรัตน์ คำศรีจันทร์ (2544 : 99) ได้เสนอแนวคิดว่า ก่อนเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย นักศึกษาย่อมมีลักษณะเฉพาะบุคคลซึ่งได้รับอิทธิพลจากการอบรมของครอบครัว สถานศึกษา และกระบวนการทางสังคมจากบริเวณที่อยู่อาศัย เมื่อเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย วัฒนธรรมของสถาบันการศึกษา การมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน อาจารย์จึงมีผลต่อการรับรู้ ความเชื่อ เจตคติ ค่านิยม และพฤติกรรมของนักศึกษา โดยแสดงออกทางรูปแบบการดำเนินชีวิต

วิศัลย์ โฆษิตานนท์ (2550 อ้างถึงใน Coopersmith, 1984) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อจิตสำนึกของบุคคลมี 2 ประเภทคือ

1. ปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบภายในตนเอง หมายถึง ลักษณะเฉพาะของบุคคลแต่ละคนที่ทำให้ความสำนึกของบุคคลแตกต่างกัน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ (physical attributes) ความสามารถทั่วไป (general ability) สมรรถภาพ (capacity) และผลงาน (performation) ภาวะทางอารมณ์ (affective states) ค่านิยมส่วนบุคคล (self-values) ความปรารถนา (aspiration) และเพศ (sex)

2. ปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบภายนอก หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ด้วย ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความสำนึกในแต่ละคนแตกต่างกัน ได้แก่ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวโรงเรียนและการศึกษา สถานภาพทางสังคม กลุ่มเพื่อน

โครงสร้างของมหาวิทยาลัยในแต่ละแห่งแตกต่างกันตามปรัชญา วัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ ลักษณะการจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมและนโยบายขององค์กร มหาวิทยาลัยที่มีขนาดเล็กรูปแบบการดำเนินชีวิตจะมีความแตกต่างกันน้อยแต่มีความซับซ้อน มาก มหาวิทยาลัยที่มีขนาดใหญ่จะมีความแตกต่างระหว่างรูปแบบการดำเนินชีวิตมาก แต่มีความซับซ้อนในแต่ละรูปแบบ น้อยมหาวิทยาลัยที่นักศึกษาามีเจตคติ ความสนใจ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมร่วมกันและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมาก สังเกตของมหาวิทยาลัยจึงเป็นปัจจัยที่มีผลต่อเจตคติและพฤติกรรมของบุคคล

แนวคิดรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model)

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) เป็นการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมนั้นสามารถศึกษาได้ 2 ประเภทใหญ่ๆ คือประเภทแรก เป็นสาเหตุภายนอกตัวบุคคล เช่น สภาพแวดล้อมทางสังคม และวัฒนธรรม ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ส่วนอีกประเภทหนึ่ง เป็นสาเหตุจากภายในตัวบุคคลที่เป็นลักษณะทางจิต เช่น เจตคติ บุคลิกภาพ การรับรู้ด้านต่างๆ เป็นต้น สำหรับรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม เป็นแนวคิดรูปแบบหนึ่งที่ใช้สำหรับศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์ โดยเน้นความสำคัญของการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลซึ่งเป็นลักษณะทางจิตที่เป็นสาเหตุภายในตัวบุคคล กับสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เป็นสาเหตุภายนอกตัวบุคคล ปฏิภิกิริยาที่เกิดขึ้นมีความเชื่อมโยง และต่อเนื่องซึ่งกันและกัน ทั้งนี้เพราะปัจจุบันด้านบุคคลหรือปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมเพียงด้านใดด้านหนึ่งไม่สามารถเป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมของปัจเจกบุคคลได้ เพราะพฤติกรรมเป็นผลจากการกระทำของกระบวนการต่อเนื่องของปฏิสัมพันธ์หลายทิศทาง หรือเป็นผลสะท้อนกลับระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อมที่บุคคลเผชิญอยู่ (Magnusson and Endler. 1977 : 3 – 4)

กระบวนการปฏิสัมพันธ์เป็นกระบวนการที่เป็นพลวัตและมีความต่อเนื่อง (Dynamic Interaction) กล่าวคือ เป็นกระบวนการร่วมกันระหว่างตัวแปรแทรกซ้อนของบุคคล ตัวแปรปฏิภิกิริยาของบุคคล และสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมของบุคคลที่อยู่ในโครงสร้างนั้น เพื่ออธิบายพัฒนาการของพฤติกรรมของบุคคล ตลอดจนการคงไว้ซึ่งพฤติกรรมนั้น

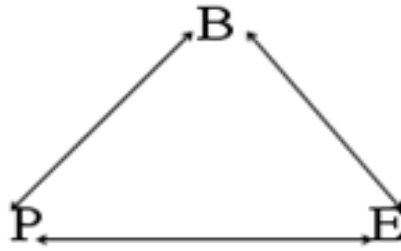
ด้วย กระบวนการดังกล่าวอาจเกิดภายในสถานการณ์ หรือเกิดในสถานการณ์หลายๆ สถานการณ์ ที่แตกต่างกันก็ได้เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ภายในสถานการณ์ การกระทำตามสถานการณ์จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่เดียวกันการกระทำตามสถานการณ์จะโน้มนำปัจเจกบุคคลให้มีการเลือกแปลงผล และส่งต่อไปถึงกระบวนการในสถานการณ์ที่จะเป็นข้อมูลแก่บุคคลต่อไป ในทำนองเดียวกันก็จะส่งผลต่อพฤติกรรมของอื่นๆ นั่นคือบุคคลกับสถานการณ์ หรือสิ่งแวดล้อมมีปฏิสัมพันธ์อย่างเป็นพลวัตร และมีความต่อเนื่องกันปฏิสัมพันธ์ของปัจจัยทั้ง 2 ร่วมกัน ส่งผลอย่างแยกกันไม่ได้ต่อพฤติกรรมของบุคคลในโครงสร้างนั้น(Magnusson and Endler. 1977 : 18 – 21)

รูปแบบปฏิสัมพันธ์ (Interaction Model) มุ่งเน้นความสำคัญของปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางจิตใจของบุคคล (สาเหตุภายใน) กับสถานการณ์ที่เขาประสบบอยู่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เชียงใหม่ (สาเหตุภายนอก) จัดเป็นรูปแบบที่พยายามอธิบายสาเหตุของพฤติกรรมอย่างครอบคลุมมากที่สุด ในปัจจุบันการศึกษาทางจิตวิทยาได้มีการศึกษาปฏิสัมพันธ์ ใน 2 ลักษณะ ลักษณะแรกเป็นการศึกษาปฏิสัมพันธ์เชิงสถิติวิเคราะห์ (Mechanical Interaction) แบบ Two – way ANOVA ซึ่งเป็นการศึกษาอิทธิพลร่วมระหว่างลักษณะทางจิตของผู้กระทำ 1 ตัวแปรกับสถานการณ์ที่จะกระทำ 1 ตัวแปร ซึ่งส่งผลต่อความแปรเปลี่ยนของคะแนนพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งในบุคคล ส่วนลักษณะที่สองนั้นเป็นการศึกษา ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะทางจิตใจเดิม กับสถานการณ์ หรือมีความไวต่อสถานการณ์ (Organismic Interaction) หมายถึง การศึกษาลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่แปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์หรือมีความไวต่อสถานการณ์ที่บุคคลเผชิญ เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะจิตใจเดิมกับสถานการณ์ปัจจุบันปฏิสัมพันธ์นี้เกิดภายในจิตใจของบุคคล ตัวอย่างเช่น การที่ประชาชนมีเจตคติที่ดีต่อการรักษาความสะอาดท้องถนน อาจเกิดการรณรงค์ไม่ทิ้งขยะในท้องถนนของฝ่ายเทศบาล นักเรียนเกิดความวิตกกังวลสูงในสถานการณ์สอบวัดผลการเรียน หรือนักธุรกิจเกิดความรู้สึกเสี่ยงต่อการลงทุนเมื่ออยู่ในภาวะทางเศรษฐกิจตกต่ำ เป็นต้น (งามตา วณิชานนท์. 2540 : 5 – 6

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ทฤษฎีการเรียนรู้ทาง สังคม วัตได้ว่าทฤษฎีที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนา เทคนิค การปรับพฤติกรรม ในปัจจุบัน นักจิตวิทยาพฤติกรรมนิยม พบว่า การวางเงื่อนไขมีข้อจำกัดในการอธิบายการเรียนรู้ จึงให้ความสนใจกับกระบวนการเรียนรู้ที่ไม่สามารถสังเกตได้

ตามแนวความคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Albert Bandura (1986 : 14) นั้น เขาเชื่อว่าพฤติกรรมของคนเราไม่ได้เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากสภาพแวดล้อม (Environment) เพียงอย่างเดียว หากแต่มีปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factor) และพฤติกรรม (Behavior) เกิดการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม (B) สภาพแวดล้อม (E) และส่วนบุคคล (P)
ที่มา : สตีฟโซค วรานูสันติคุณ. (2539 : 25)

องค์ประกอบของประชาสังคม

ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ (ชูชัย ศุภวงค์ และคณะ.2540) ดังนี้

1. จิตสำนึกประชาสังคม (Civic Consciousness) หรือจิตสำนึกสาธารณะ (Public Consciousness) หมายถึง ความคิดและการยอมรับในเรื่องของการรวมตัวกันอย่างอิสระด้วยความรัก ความเอื้ออาทร ความยอมรับในความคิดเห็นของกันและกันในการเรียนรู้ร่วมกันหรือการแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ การรวมตัวเป็นลักษณะของการมีส่วนร่วม มีอิสระมีการเรียนรู้ร่วมกัน

2. โครงสร้างองค์ประกอบประชาสังคม (Civic Organization) หมายถึง กลุ่มการรวมตัวซึ่งอาจเป็นองค์กรที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ เป็นกลุ่มรวมที่รวมตัวกันเฉพาะการเฉพาะเรื่องหรือต่อเนื่อง สมาชิกของกลุ่มอาจจะเป็นบุคคลในภาครัฐ ภาคธุรกิจหรือประชาชนจำนวนไม่จำกัด ประเด็นสำคัญ คือ การรวมกลุ่มต้องมีจิตสำนึกประชาสังคมครบถ้วน

3. เครือข่ายประชาสังคม (Civic Network) หมายถึง โครงสร้างและกระบวนการซึ่งเชื่อมโยงองค์กรประชาสังคมต่างๆ เข้าด้วยกัน ปัจจัยของสำคัญเครือข่ายประชาสังคม คือ ระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและการสัมพันธ์ด้วยความสมานฉันท์

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมแบนดูรา แบนดูราเชื่อว่าการเรียนรู้ส่วนมากเป็น การเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบ (Bandura. 1969 - 1971) จึงเรียกการเรียนรู้จากการสังเกตว่า “การเรียนรู้โดยการสังเกต” หรือ “ การเลียนแบบ” และเนื่องจากมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อมในสังคม ซึ่งบุคคลและสิ่งแวดล้อมอิทธิพลต่อกันและกันแบนดูราจึงให้ความสำคัญของการรู้คิด (Cognitive) ในการเรียนรู้จากการสังเกตและการเลียนแบบด้วยและได้เปลี่ยนทฤษฎีของเขาว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยการรู้คิดทางสังคม (Social Cognition Learning Theory)

กระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกต

สุรางค์ โคว์ตระกูล (2550 : 236-242) ได้อธิบายกระบวนการที่สำคัญในการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเรียนรู้โดยตัวแบบมีทั้งหมด 4 อย่าง ดังนี้

1. กระบวนการความใส่ใจ คือ การที่ผู้สังเกตจะต้องรับรู้ส่วนประกอบที่สำคัญของพฤติกรรมของผู้ที่เป็นตัวแบบองค์ประกอบที่สำคัญของตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อความสนใจต่อบุคคลมีหลายอย่าง เช่น เป็นผู้มีความรู้สูง มีความสามารถสูง หน้าตาดี รวมทั้งการแต่งตัว การมีอำนาจที่จะให้รางวัลหรือลงโทษ

2. กระบวนการจดจำ คือ การที่ผู้สังเกตจะสามารถเลียนแบบให้เหมือนตัวแบบได้เป็นเพราะผู้สังเกตได้บันทึกสิ่งที่ตนสังเกตเห็นในความจำระยะยาว และถ้าผู้สังเกตอธิบายการกระทำของตัวแบบด้วยคำพูดได้หรือสร้างภาพพจน์ไว้ในใจ ผู้สังเกตจะสามารถเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบได้แม้เวลาผ่านไปนาน

3. กระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนกับตัวแบบ คือ ปัจจัยที่สำคัญของ กระบวนการนี้คือ ความพร้อมทางด้านร่างกายและทักษะที่จำเป็นจะต้องใช้ในการเลียนแบบ ถ้าหากผู้สังเกตไม่มีความพร้อมก็จะไม่สามารถที่จะแสดงพฤติกรรมเลียนแบบได้ การเลียนแบบนี้ไม่ใช่การลอกเลียนแบบอย่างตรงไปตรงมาแต่เป็นการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยกระบวนการคิด ความรู้คิด และความพร้อมด้านร่างกายของผู้สังเกต ดังนั้นพฤติกรรมของแต่ละบุคคลแม้ว่าจะเป็นการเลียนแบบจากตัวแบบเดียวกันก็มีความแตกต่างกันไป บางคนอาจทำได้ดีกว่าตัวแบบก็ได้ บางคนก็ทำได้เพียงคล้ายคลึงกับตัวแบบ

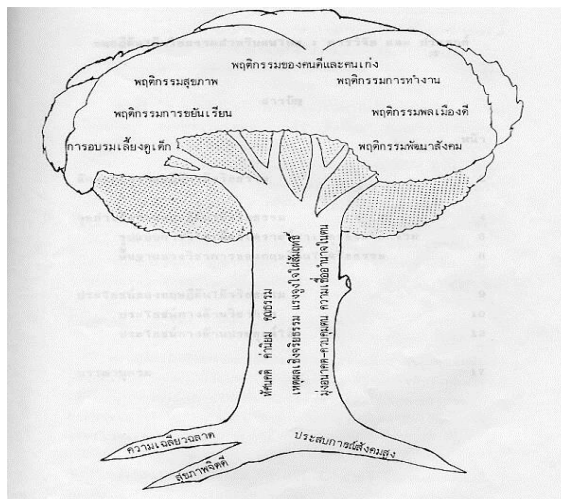
4. กระบวนการจูงใจ คือ การที่ผู้สังเกตมีแรงจูงใจที่จะเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบ เพราะผู้สังเกตมีความคาดหวังว่าการเลียนแบบจะนำประโยชน์มาให้ เช่น การได้รับแรงเสริมหรือรางวัล หรืออาจจะนำประโยชน์บางสิ่งบางอย่างมาให้หรือทำให้สามารถหลีกเลี่ยงปัญหาได้

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เป็นทฤษฎีที่อธิบายวิธีการและกระบวนการที่บุคคลได้รับอิทธิพลมาจากสังคม ทำให้เกิดการยอมรับลักษณะและกฎเกณฑ์ทางสังคมเป็นลักษณะของตนเอง โดยนำเอาหลักการเสริมแรง และหลักการเชื่อมโยงมาใช้อธิบายปรากฏการณ์ทางสังคม จึงอาจกล่าวได้ว่าพฤติกรรมมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้ การเรียนรู้ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมนั้นเกิดจากการเรียนรู้จากผลที่สนองต่อการกระทำของบุคคลนั้นโดยตรง และการเรียนรู้จากตัวแบบ คือ การสังเกตพฤติกรรมแลผลที่จะเกิดขึ้นภายหลังการกระทำของบุคคลอื่น (Benjamin.2001 : 474)

ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม (Tree Moral Theory)

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2538 : 12-14) กล่าวว่า ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมแสดงถึงสาเหตุของพฤติกรรมของคนดีและคนเก่งว่าพฤติกรรมเหล่านี้มีสาเหตุทางจิตใจอะไรบ้าง ทฤษฎีนี้สร้างจากการสรุปผลการวิจัยในเรื่องดังกล่าวของเยาวชนและประชาชนไทยอายุ 6-60 ปี จำนวนหลายพันคน เป็นผลการวิจัยในประเทศไทยในช่วง 25 ปีนี้ ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมนี้มี 3 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นดอกและผลของต้นไม้ ส่วนลำต้นและส่วนที่เป็นรากแก้ว ในส่วนแรกคือ ดอก

และผล บนต้น แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานดี ละเว้นชั่ว และพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็ง เพื่อ ส่วนรวม ส่วนแรกนี้เป็นพฤติกรรมประเภทต่าง ๆ ที่รวมเข้าเป็นพฤติกรรมของพลเมืองที่ดี พฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ และพฤติกรรมการทำงานอาชีพอย่างเข้มแข็งผลออกมาเป็นพฤติกรรมต่างๆ นานา ซึ่งเกิดจากจิตใจของบุคคลต้องประกอบด้วยสติปัญญา ประสบการณ์ ทางสังคม และสุขภาพจิต และจิตลักษณะ 5 ด้าน คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม มุ่งอนาคตและการ ควบคุมตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทศนคติ คุณธรรมและค่านิยม (เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้น ๆ หรือ สถานการณ์นั้น ๆ) ถ้าต้องการที่จะเข้าใจ อธิบาย ทำนาย และพัฒนาพฤติกรรมชนิดใดจะต้อง ใช้จิตลักษณะบางด้านหรือทั้ง 5 ด้านนี้ประกอบกัน จึงจะ ได้ผลดีที่สุด ส่วนที่สามของต้นไม้ จริยธรรมคือรากแก้ว ซึ่งเป็นจิตลักษณะกลุ่มที่สองมี 3 ด้าน คือ สติปัญญา ประสบการณ์ทางสังคมและสุขภาพจิต จิตลักษณะทั้งสามนี้อาจใช้เป็นสาเหตุของการ พัฒนาจิตลักษณะ 5 ประการ ที่ลำต้นของต้นไม้ก็ได้กล่าวคือ บุคคลจะต้องมีลักษณะพื้นฐานทาง จิตใจ 3 ด้าน ในปริมาณที่สูงเหมาะสมกับอายุจึงจะเป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะพัฒนาจิตลักษณะ ทั้ง 5 ประการที่ลำต้นของต้นไม้โดยที่จิตลักษณะทั้ง 5 นี้จะพัฒนาไปเองโดยอัตโนมัติ ถ้าบุคคลมี ความพร้อมทางจิตใจ 3 ด้านดังกล่าวและอยู่ในสภาพแวดล้อมทางบ้าน ทางสถานศึกษาและทาง สังคมที่เหมาะสม นอกจากนี้บุคคลยังมีความพร้อมที่จะรับการพัฒนาจิตลักษณะบาง ประการใน 5 ด้านนี้ โดยวิธีการอื่น ๆ ด้วย ฉะนั้นจิตลักษณะพื้นฐาน 3 ประการ จึงเป็นสาเหตุของพฤติกรรม ของคนดีและคนเก่งนั่นเอง นอกจากนี้จิตลักษณะพื้นฐาน 3 ประการที่รากแก้วนี้ อาจเป็นสาเหตุ ร่วมกับจิตลักษณะ 5 ประการที่ลำต้น เพื่อใช้อธิบายและพัฒนาพฤติกรรมของคนดีและคนเก่ง ด้วย ดังกล่าวมาแล้ว

ภาพที่ 3 ทฤษฎีต้นไม้'จริยธรรม และลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจที่นำไปสู่ พฤติกรรมทางจริยธรรม (ที่มา:ดวงเดือน พันธุนาวิน. 2538:13)

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Lawrence Kohlberg Lawrence

Kohlberg

ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวทฤษฎีของ Piaget แต่ Lawrence Kohlberg ได้ปรับปรุงวิธีวิจัย การวิเคราะห์ผลรวมและได้วิจัยอย่างกว้างขวางในประเทศอื่นที่มีวัฒนธรรมต่างไป วิธีการวิจัยจะสร้างสถานการณ์สมมติปัญหาทางจริยธรรมที่ผู้ตอบยากที่จะตัดสินใจได้ว่า ถูกผิดควรทำไม่ควรทำอย่างเด็ดขาด เพราะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง การตอบจะขึ้นกับวัยของผู้ตอบเกี่ยวกับความเห็นใจในบทบาทของผู้แสดงพฤติกรรมในเรื่อง ค่านิยม ความสำนึกในหน้าที่ในฐานะเป็นสมาชิกของสังคม ความยุติธรรมหรือหลักการที่ตนยึดถือ ให้คำจำกัดความของจริยธรรมว่าจริยธรรมเป็นความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความถูกผิด และเกิดขึ้นจากขบวนการทางความอึดอย่างมีเหตุผล ซึ่งต้องอาศัยวุฒิภาวะทางปัญญา เชื่อว่าพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นผลจากการพัฒนาการของโครงสร้างทางความคิดความเข้าใจเกี่ยวกับจริยธรรม นอกจากนี้ยังพบว่าส่วนมากการพัฒนาทางจริยธรรมของเด็กจะไม่ถึงขั้นสูงสุดในอายุ 10 ปีแต่จะมีการพัฒนาขึ้นอีกหลายขั้นจากอายุ 11-25 ปี การใช้เหตุผลเพื่อการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง จะแสดงให้เห็นถึงความเจริญของจิตใจของบุคคล การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่ได้ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของสังคมใดสังคมหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นการใช้เหตุผลที่ลึกซึ้งยากแก่การเข้าใจยิ่งขึ้นตามลำดับของวุฒิภาวะทางปัญญา Lawrence Kohlberg ได้ศึกษาการใช้เหตุเชิงจริยธรรมของเยาวชนอเมริกัน อายุ 10-16 ปี และได้แบ่ง พัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับแบ่งออกเป็น 2 ชั้น ดังนั้น พัฒนาการทางจริยธรรมมีทั้งหมด 6 ชั้น ดังต่อไปนี้

ระดับที่ 1 ระดับก่อนมีจริยธรรมหรือระดับก่อนกฎเกณฑ์สังคม (Pre-Conventional Level) ระดับนี้เด็กจะรับกฎเกณฑ์และข้อกำหนดของพฤติกรรมที่ “ดี” “ไม่ดี” จากผู้มีอำนาจเหนือตน เช่น บิดามารดา ครูหรือเด็กโต และมักจะคิดถึงผลตามที่จะนำรางวัลหรือการลงโทษ

พฤติกรรม “ดี” คือพฤติกรรมที่แสดงแล้วได้รางวัล

พฤติกรรม “ไม่ดี” คือพฤติกรรมที่แสดงแล้วได้รับโทษ

โดยบุคคลจะตอบสนองต่อกฎเกณฑ์ซึ่งผู้มีอำนาจทางกายเหนือตนเอง กำหนดขึ้น จะตัดสินใจเลือกแสดงพฤติกรรมที่เป็นหลักต่อตนเองโดยไม่คำนึงถึงก่อน จะพบในเด็ก 2-10 ปี แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรม ระดับนี้เป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1 การถูกลงโทษและการเชื่อฟัง (Punishment and Obedience Orientation) เด็กจะยอมทำตามคำสั่งผู้มีอำนาจเหนือตนโดยไม่มีเงื่อนไขเพื่อไม่ให้ตนถูกลงโทษ ชั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อหลบหลีกการถูกลงโทษ เพราะกลัวความเจ็บปวด ยอมทำตามผู้ใหญ่เพราะมีอำนาจทางกายเหนือตน เขาอธิบายว่าในชั้นนี้เด็กจะใช้ผลตามของพฤติกรรมเป็นเครื่องชี้ว่า พฤติกรรมของตน “ถูก” หรือ “ผิด” เป็นต้นว่า ถ้าเด็กถูกทำโทษก็จะคิดว่าสิ่งที่ตนทำ “ผิด” และจะพยายามหลีกเลี่ยงไม่ทำสิ่งนั้นอีก พฤติกรรมใดที่มีผลตามด้วยรางวัลหรือคำชมเด็กก็จะคิดว่าสิ่งที่ตนทำ “ถูก” และจะทำซ้ำอีกเพื่อหวังรางวัล

ขั้นที่ 2 กฎเกณฑ์เป็นเครื่องมือเพื่อประโยชน์ของตน

(Instrumental Relativist Orientation) ใช้หลักการแสวงหารางวัลและการแลกเปลี่ยน บุคคลจะเลือกทำตามความพอใจของตนเอง โดยให้ความสำคัญของการได้รับรางวัลตอบแทน ทั้งรางวัลที่เป็นวัตถุหรือการตอบแทนทางกาย วาจา และใจ โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องของสังคม ขั้นนี้แสดงพฤติกรรม เพื่อต้องการผลประโยชน์ สิ่งตอบแทน รางวัลและสิ่งแลกเปลี่ยนเป็นสิ่งตอบแทน เขาอธิบายว่า ในขั้นนี้เด็กจะสนใจทำตามกฎ ข้อบังคับเพื่อประโยชน์หรือความพอใจของตนเอง หรือทำดี เพราะอยากได้ของตอบแทน หรือ รางวัล ไม่ได้คิดถึงความยุติธรรมและความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น หรือความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น พฤติกรรมของเด็กในขั้นนี้ทำเพื่อสนองความต้องการของตนเอง แต่มักจะเป็นการแลกเปลี่ยนกับคนอื่น เช่น ประโยค “ถ้าเธอทำให้ฉัน ฉันจะให้.....”

ระดับที่ 2 ระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์สังคม (Conventional Level) พัฒนาการจริยธรรมระดับนี้ ผู้ทำถือว่าการประพฤติตนตามความคาดหวังของผู้ปกครอง บิดามารดา กลุ่มที่ตนเป็นสมาชิก เป็นสิ่งที่ควรจะทำหรือทำความผิด เพราะกลัวว่าตนจะไม่ใช่ที่ยอมรับของผู้อื่น ผู้แสดงพฤติกรรมจะไม่คำนึงถึงผลตามที่จะเกิดขึ้นแก่ตนเอง ถือว่าความซื่อสัตย์ ความจงรักภักดีเป็นสิ่งสำคัญ ทุกคนมีหน้าที่จะรักษามาตรฐานทางจริยธรรม โดยบุคคลจะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมที่ตนเองอยู่ตามความคาดหวังของครอบครัวและสังคม โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นขณะนั้นหรือภายหลังก็ตาม จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมโดยคำนึงถึงจิตใจของผู้อื่น จะพบในวัยรุ่นอายุ 10 – 16 ปี แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมระดับนี้เป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 3 ความคาดหวังและการยอมรับในสังคม สำหรับ “เด็กดี”(Interpersonal Concordance of “Good boy , nice girl” Orientation) บุคคลจะใช้หลักทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ ใช้ เหตุผลเลือกทำในสิ่งที่กลุ่มยอมรับโดยเฉพาะเพื่อน เพื่อเป็นที่ชื่นชอบและ ยอมรับของเพื่อน ไม่เป็นตัวของตัวเอง คล้อยตามการชักจูงของผู้อื่นเพื่อต้องการรักษาสัมพันธภาพที่ดี พบในวัยรุ่นอายุ 10- 15 ปี ขั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อต้องการเป็นที่ยอมรับของหมู่คณะ การช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อทำให้เขาพอใจและยกย่องชมเชย ทำให้บุคคลไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง ชอบคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่นโดยเฉพาะกลุ่มเพื่อน เขาอธิบายว่าพัฒนาการทางจริยธรรมขั้นนี้เป็นพฤติกรรมของ “คนดี” ตามมาตรฐานหรือความคาดหวังของบิดามารดา หรือเพื่อนวัยเดียวกัน พฤติกรรม “ดี” หมายถึง พฤติกรรมที่จะทำให้ผู้อื่นชอบและยอมรับ หรือไม่ประพฤติดีเพราะเกรงว่าบิดามารดาจะเสียใจ

ขั้นที่ 4 กฎและระเบียบ (“Law-and-order” Orientation) จะใช้หลักทำตามหน้าที่ของสังคม โดยปฏิบัติตามระเบียบของสังคมอย่างเคร่งครัด เรียนรู้การเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม ปฏิบัติตามหน้าที่ของสังคมเพื่อดำรงไว้ซึ่งกฎเกณฑ์ในสังคม พบในอายุ 13-16 ปี ขั้นนี้ แสดงพฤติกรรมเพื่อทำตามหน้าที่ของสังคม โดยบุคคลรู้ถึงบทบาทและหน้าที่ของเขาในฐานะ เป็นหน่วยหนึ่งของสังคมนั้น จึงมีหน้าที่ทำตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมกำหนดให้หรือคาดหวังไว้ เขาอธิบายว่าเหตุผลทางจริยธรรมในขั้นนี้ ถือว่าสังคมจะอยู่ด้วยความมีระเบียบเรียบร้อย ต้องมีกฎหมายและข้อบังคับ คนดีหรือคนที่มีความประพฤติถูกต้องคือคนที่ปฏิบัติตาม

ระเบียบข้อบังคับหรือกฎหมาย ทุกคนควรเคารพกฎหมาย เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและความเป็นระเบียบของสังคม

ระดับที่ 3 ระดับจริยธรรมตามหลักการด้วยวิจารณญาณหรือระดับเหนือกฎเกณฑ์สังคม (Post - Conventional Level) พัฒนาการทางจริยธรรมระดับนี้ เป็นหลักจริยธรรมของผู้ มีอายุ 20 ปี ขึ้นไป ผู้ทำหรือผู้แสดงพฤติกรรมได้พยายามที่จะตีความหมายของหลักการและมาตรฐานทางจริยธรรมด้วยวิจารณญาณ ก่อนที่จะยึดถือเป็นหลักของความประพฤติที่จะปฏิบัติตามการตัดสินใจ “ถูก” “ผิด” “ไม่ควร” มาจากวิจารณญาณของตนเอง ปราศจากอิทธิพลของผู้มีอำนาจหรือกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิก กฎเกณฑ์- กฎหมาย ควรจะตั้งบนหลักความยุติธรรมและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกขององสังคมที่ตนเป็นสมาชิก ทำให้บุคคลตัดสินใจขัดแย้งของตนเองโดยใช้ความคิด ไตร่ตรอง อาศัยค่านิยมที่ตนเชื่อและยึดถือเป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจ จะปฏิบัติตามสิ่งที่สำคัญมากกว่าโดยมีกฎเกณฑ์ของตนเองซึ่งพัฒนามาจากกฎเกณฑ์ของสังคม เป็นจริยธรรมที่เป็นที่ยอมรับทั่วไป โคลเบอร์กแบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมระดับนี้เป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 5 สัญญาสังคมหรือหลักการทำตามค่านิยมสัญญา (Social Contract Orientation) บุคคลจะมีเหตุผลในการเลือกกระทำโดยคำนึงถึงประโยชน์ของคนหมู่มาก ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น สามารถควบคุมตนเองได้ เคารพการตัดสินใจที่จะกระทำด้วยตนเอง ไม่คุกคามจากบุคคลอื่น มีพฤติกรรมที่ถูกต้องตามค่านิยมของตนและมาตรฐานของสังคมถือว่ากฎเกณฑ์ต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงได้ โดยพิจารณาประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก พบได้ในวัยรุ่นตอนปลายและวัยผู้ใหญ่ ชั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อทำตามมาตรฐานของสังคม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ ส่วนตน โดยบุคคลเห็นความสำคัญของคนหมู่มากจึงไม่ทำตนให้ขัดต่อ สิทธิอันพึงมีได้ของผู้อื่น สามารถควบคุมบังคับใจตนเองได้ พฤติกรรมที่ถูกต้องจะต้องเป็นไปตามค่านิยมส่วนตัวผสมผสาน กับมาตรฐานซึ่งได้รับการตรวจสอบและยอมรับจากสังคม เขาอธิบายว่าชั้นนี้เห็นถึงความสำคัญของมาตรฐานทางจริยธรรมที่ทุกคนหรือคนส่วนใหญ่ในสังคมยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ถูกสมควรที่จะปฏิบัติตาม โดยพิจารณาถึงประโยชน์และสิทธิของบุคคลก่อนที่จะใช้เป็นมาตรฐานทางจริยธรรม ได้ใช้ความคิดและเหตุผลเปรียบเทียบว่าสิ่งไหนผิดและสิ่งไหนถูก ในชั้นนี้การ “ถูก” และ “ผิด” ขึ้นอยู่กับค่านิยมและความคิดเห็นของบุคคลแต่ละบุคคล แม้ว่าจะเห็นความสำคัญของสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างบุคคล แต่เปิดให้มีการแก้ไขโดยคำนึงถึงประโยชน์และสถานการณ์แวดล้อมในขณะนั้น

ชั้นที่ 6 หลักการคุณธรรมสากล (Universal Ethical Principle Orientation) เป็นขั้นที่เลือกตัดสินใจที่จะกระทำโดยยอมรับความคิดที่เป็นสากลของผู้เจริญแล้ว ชั้นนี้แสดง พฤติกรรมเพื่อทำตามหลักการคุณธรรมสากล โดยคำนึงความถูกต้อง ยุติธรรมยอมรับในคุณค่า ของความเป็นมนุษย์ มีอุดมคติและคุณธรรมประจำใจ มีความยึดหยุ่นและยึดหลักจริยธรรมของตนเองอย่างมีสติด้วยความยุติธรรมและคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน เคารพในความเป็นมนุษย์ ของแต่ละบุคคล ละอายและเกรงกลัวต่อบาป พบในวัยผู้ใหญ่ที่มีความเจริญทาง

สติปัญญา เขาอธิบายว่าขั้นนี้เป็นหลักการมาตรฐานจริยธรรมสากล เป็นหลักการเพื่อมนุษยธรรม เพื่อความเสมอภาคในสิทธิมนุษยชนและเพื่อความยุติธรรมของมนุษย์ทุกคน ในขั้นนี้สิ่งที่ “ถูก” และ “ผิด” เป็นสิ่งที่ขึ้นมโนธรรมของแต่ละบุคคลที่เลือกยึดถือ

สรุป แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะมี ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องคือ แนวคิดรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม และมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องคือ ทฤษฎีการเรียนรู้ทาง สังคม ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม และทฤษฎี พัฒนาการทางจริยธรรมของ Lawrence Kohlberg Lawrence Kohlberg เป็นต้น

1.7 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

นเรศวรวิชาการ (2553 : เว็บไซต์) ได้กล่าวถึงแนวทางการสร้างจิตสำนึกไว้ว่า สำหรับแนวทางและกลไกที่ใช้ในการสร้างคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ สรุปได้เป็น 3 กระบวนการดังนี้

1. การสร้างความคิดเชิงบวก หมายถึง การสร้างตนให้คิดที่มุ่ง ประโยชน์ส่วนตน ซึ่งปัจจัยที่ก่อให้เกิดความถึงพร้อม (สัมมา) แห่งทฤษฎี ในทางพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย ปัจจัย 2 ประการ คือ

1.1 การเรียนรู้จากแหล่งอื่น ได้แก่ การรับฟังคำแนะนำสั่งสอนเล่าเรียน หาความรู้ สนทนซักถาม ฟังคำบอกเล่าซักจูงของผู้อื่น โดยเฉพาะการสดับสัทธรรมจาก กัลยานิมิต

1.2 การคิดโดยการใช้เหตุผล การใช้ความคิดถูกวิธี การรู้จักคิดโดยมอง สิ่งทั้งหลายด้วยความคิดพิจารณา รู้จักสืบสาวหาเหตุผล แยกแยะออกให้เห็นตามสภาวะ และ ความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัย

2. การยึดหลักคุณธรรมความดี เป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต โดยอาจจะ คำนึงถึงกลไกและกระบวนการของหลักแห่งความดีงาม ดังนี้

2.1 หลักแห่งความพอเพียง ซึ่งจะเห็นได้จากการรู้จักจัดสรรทรัพย์ที่หามาได้ด้วยความสุจริต

2.2 หลักแห่งการสงเคราะห์ ได้แก่ การสงเคราะห์ด้วยการให้ที่แบ่งออกเป็น 2 อย่าง คือ การให้สิ่งของ จะเป็นทรัพย์หรือวัสดุก็ได้ กับการให้ความรู้สั่งสอน (ธรรมทาน) การสงเคราะห์ที่เป็นการใช้ถ้อยคำที่เป็นประโยชน์ ประกอบด้วยเหตุผลที่ทำให้ผู้ฟังเกิดความนิยมยินดี (ปิยวาจา)

2.3 หลักแห่งการประพடுத்தการกระทำที่เป็นประโยชน์ ได้แก่ การช่วยเหลือที่มอบให้ผู้อื่นด้วยความเต็มใจในการประกอบกิจการต่าง ๆ การบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ตลอดจึงช่วยแก้ไขปรับปรุงส่งเสริมในทางจริยธรรมแก่ผู้อื่น

2.4 หลักแห่งการสงเคราะห์และทำคุณประโยชน์อย่างสม่ำเสมอ โดยไม่มุ่งหวังเอาผลประโยชน์เข้าสู่ตนเอง เป็นการสร้างจิตสาธารณะที่ช่วยเหลือและทำตนเป็นประโยชน์ โดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของส่วนรวม ด้วยการพิจารณาความเหมาะสมของกาลเทศะและฐานะของตนเอง

2.5 หลักแห่งความเอื้ออาทร เพื่อสร้างจิตสาธารณะ ให้มีความเอื้อเพื่อ ต่อบุคคลแวดล้อมและสิ่งแวดล้อม โดยการแสดงออกความเป็นกัลยาณมิตร ที่เป็นผู้ชี้ช่องทาง ประโยชน์ แนะนำให้ส่วนรวมดำเนินไปบนแนวทางของจริยธรรม

3. การประกอบกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในการแสดงออกถึงความมีจิตสาธารณะ เช่น การเข้าร่วมอาสาทำกิจกรรมของส่วนรวม ที่เป็นการสร้างสรรค์ เช่น ปลูกป่า รมรงค์การจับจ่ายใช้สอยอย่างประหยัด การรีไซเคิลของที่ใช้แล้ว การสร้างโลกสีเขียว การใช้จักรยานแทนยานพาหนะที่ใช้เชื้อเพลิง การพัฒนาจิตสาธารณะทำได้โดยการพัฒนาพฤติกรรม อาจจัดกระทำได้ทั้งที่พฤติกรรมโดยตรง หรือจัดกระทำที่ความรู้คิด ความรู้สึกเพื่อให้พฤติกรรมเกิดการเปลี่ยนแปลงก็ได้

อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553 : 125) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ความคิดเห็นของนักศึกษาวามหาวิทยาลัยควรมีแนวทางในการ เสริมสร้างจิตสาธารณะให้นักศึกษาเรียงตามลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย พบว่า

1. ควรมีกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่เป็นหมู่/คณะมากขึ้นทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยนักศึกษาจะได้รับความสนิทสนมรักใคร่สามัคคีปรองดองกัน
2. จัดโครงการอบรมสัมมนา เสวนาบรรยายเข้าค่ายเรียนรู้ เข้าค่ายฟื้นฟูค่ายอาสาทัศนศึกษาดูงานของมหาวิทยาลัยอื่นๆเกี่ยวกับกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์อย่างต่อเนื่อง และให้นักศึกษาได้เข้าร่วมให้มากกว่าสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
3. การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนควรมีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับจิต สาธารณะเพื่อให้นักศึกษาได้ซึมซับและเข้าใจในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวม
4. สร้างแนวทางในการปลูกจิตสำนึกให้กับนักศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อเป็นการกระตุ้นจิตสาธารณะให้กับนักศึกษาอยู่ตลอดเวลา
5. ควรจัดอบรมสัมมนาในหัวข้อเกี่ยวกับจิตสาธารณะสร้างได้อย่างไร คุณธรรมจริยธรรมการเป็นพลเมืองดีของสังคมการปลูกฝังจิตสำนึก เป็นต้น

สมหมาย วิเศษชู (2554 : 157) ศึกษาการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างจิตสาธารณะ ของนักเรียนโรงเรียนห้องชัยวิทยาคมกลยุทธในการพัฒนาเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนห้องชัยวิทยาคม กิจกรรมสอดแทรกรายวิชา ให้ครูต้องสอดแทรกคุณลักษณะที่ดีเข้าไปในแผนการจัดการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระวิชาโดยเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนกับพฤติกรรมที่ต้องการ เสริมสร้างพัฒนาให้เหมาะสมเป็นการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีกับการจัดการเรียนรู้ปกติ ให้นักเรียนซึมซับพฤติกรรมจิตสาธารณะไปพร้อม ๆ กับการรับเอาความรู้ควบคู่ไปกับการมีพฤติกรรมจิตสาธารณะพร้อมทั้งมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

อรสา พรหมทา (2555 : 85) ศึกษาโปรแกรมพัฒนาคุณธรรมด้านจิตสาธารณะ สำหรับนักศึกษาลงการวิจัย พบว่า โปรแกรมการพัฒนาคุณธรรมจิตสาธารณะ ประกอบด้วย 10 หน่วยการเรียนรู้ คือ ความรู้จิตสาธารณะ การให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม การยึดหลักธรรม การสร้างความคิดเชิงบวก การยอมรับนับถือตนเอง กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์

พัฒนาสติ กิจกรรมโครงการพัฒนาตน กิจกรรมจิตอาสาพัฒนาสาธารณะสถาน กิจกรรมหนึ่งหมู่เรียนหนึ่งหมู่โครงการเพื่อผู้อื่น และสะท้อนผลการพัฒนาผลการประเมิน

โดยสรุป แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ คือ เริ่มจากการสร้างวินัย ในตนเอง ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตย รู้ถึงขอบเขตของสิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ความรับผิดชอบต่อตนเอง ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม ตระหนักอยู่เสมอว่าตนเอง คือ ส่วนหนึ่งของสังคม ต้องมีความรับผิดชอบต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม รวมถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคมโดยยึดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต เพราะหลักธรรมหรือคำสั่งสอนในทุกศาสนาที่นับถือ สอนให้คนทำความดีทั้งสิ้น

1.8 คุณลักษณะและประเภทของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543 : 26 - 29) กล่าวถึงลักษณะพิเศษของนักศึกษาว่า “มีความกระตือรือร้นและสนใจในสิ่งแปลกใหม่ เขาทนไม่ได้ที่จะเห็นสภาพความไม่ถูกต้อง หรือ ความไม่ยุติธรรมในสังคม ชีวิตของเขาเป็นอิสระที่จะคิดและแสดงออก และเห็นว่านักศึกษา ไม่ใช่ตุ๊กตาปั้นที่คอยรับแต่สิ่งที่มหาวิทยาลัยและอาจารย์ป้อนให้ นักศึกษาเข้ามาในรั้วมหาวิทยาลัยด้วยความรู้สึก ความกังวล ความหวัง ความรัก ความเกลียด ในขณะที่เขาฟัง คิด อ่าน เขียน และเรียนไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ Monroe (1977 : 182) ที่เห็นว่านักศึกษาโดยธรรมชาติจะเป็นคนที่มีอารมณ์รุนแรง มีอุดมคติสูงและทนไม่ได้ต่อ ความไม่ยุติธรรมของสังคม เขากล่าวว่า นักศึกษาที่เข้าในมหาวิทยาลัยใหม่ ๆ บุคลิกภาพยังไม่ชัดเจน แต่เมื่อจบออกไปแล้ว จะมีลักษณะของตนค่อนข้างแน่นอน ชีวิตในมหาวิทยาลัยจึงควรเป็นชีวิตที่นักศึกษา ได้รับการพิจารณา ทดสอบ คัดเลือก และยึดเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละคน เขาเน้นการพัฒนาการศึกษาในแง่อัตบุคคล

นอกจากนี้ Kauffmann (1926) ประมวลลักษณะของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยไว้ 6 ลักษณะ คือ

1. ผู้ที่เข้ามาแสวงหาความรู้และมุ่งมั่นตกลง ในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งเขามี ความเชื่อถือในศาสตร์นั้น ๆ เขาอยากจะมีความสัมพันธ์กับชีวิต จิตใจของวิชาที่เรียน แต่มักจะ ผิดหวังเพราะไม่ได้พบเช่นนั้น
2. ต้องการแสวงหาความมั่นคงทางสังคม เพราะบางครั้งเมื่อเข้ามาในมหาวิทยาลัยก็เกิดความรู้สึกเหมือนคนหลงทาง การที่เข้ามหาวิทยาลัยเพราะเขานึกว่าจะเป็นที่ทำให้เขาได้คลายความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับทางบ้าน พยายามคิดหาทางห่างจากบ้านเพื่อต้องการความอิสระ จึงต้องการคนที่จะช่วยสนองความต้องการทางจิต และหาคนที่ถูกใจเป็นเพื่อน
3. เป็นคนมีอุดมคติและใจดี แต่บางครั้งสิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยก็ทำลายอุดมคตินั้นเสีย เขาอยากที่จะช่วยคนอื่น และสนใจปัญหาของสังคม ซึ่งในด้านนี้มหาวิทยาลัยจะไม่ได้นึกถึง หรือเห็นความต้องการของเขา จึงไม่ได้คอยช่วยจัดประสบการณ์ หรือเปิดโอกาสให้เขาได้ทดลองทำงานที่ใช้วิชาการที่เรียนอยู่ในห้องเรียนมาใช้กับชีวิตประจำวัน

4. มีความกระตือรือร้นที่จะเรียน แต่เพราะว่ามีสิ่งยั่วยุรอบด้านที่ผลักดันให้หันเหทิศทางไปทางอื่น กิจกรรมต่าง ๆ สนุกสนานกว่า ไม่ต้องกังวลเดือดเนื้อร้อนใจ และได้รับการบีบคั้นจากการเรียน นักศึกษาบางคนอาจตั้งความหวังในการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาไว้สูงมากเมื่อเข้ามาศึกษาแล้วไม่เป็นไปตามที่คาดหวังก็รู้สึกเสียใจและผิดหวังมาก จึงต้องหันความสนใจไปด้านอื่น ซึ่งบางครั้งอาจจะนำไปสู่ปัญหาการเล่นการพนันและการติดยาเสพติด ซึ่งจะเป็นผลร้ายต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ

5. ต้องการค้นพบตนเอง ความเป็นตัวของตัวเอง แต่ส่วนใหญ่มักจะไม่พอใจ ความปรารถนาและทุกสิ่งในตัวเองนัก นอกจากนี้การเรียนในระดับอุดมศึกษาสาขาวิชาบาง ประเภทไม่ได้ช่วยให้นักศึกษาได้ค้นพบความสามารถของตนเอง บางครั้งทำให้นักศึกษาเข้าใจว่าตนเองโง่มาก เพราะเพียงสาเหตุจากการสอบไล่ตกเพียง 1 วิชาเท่านั้น จึงเป็นเหตุทำให้ไม่สามารถพัฒนาความสามารถด้านอื่น ๆ ขึ้นมาเลย

6. มีความขัดแย้งและมีความรู้สึกที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการบริหาร ลักษณะของ นักศึกษาในด้านนี้อาจเปลี่ยนแปลงไปในบางมหาวิทยาลัยบาง โดยการมีนักศึกษาตัวแทนที่มีส่วนร่วมในการบริหาร จะทำให้เขาได้รับข้อมูลข่าวสารที่ได้ย่อมมีความเที่ยงตรง และสิ่งที่ตัวแทนของเขาทำย่อมตอบสนองความต้องการของพวกเขาได้

อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2552 : 27) ให้ความเห็นในเรื่อง นี้ว่า “ลักษณะพิเศษของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา คือ ตัวนักศึกษาที่อยู่ในวัยที่กำลังจะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ โดยทั่วไปนักศึกษาจะมีอายุระหว่าง 18-22 ปี มีอารมณ์ที่อ่อนไหวมากกว่าบุคคลในวัยอื่น ในขณะเดียวกันก็กระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็น อยากทดลองสิ่งใหม่ มีความคิดคำนึงค่อนข้าง เพื่อฝันและพร้อมที่จะรับอุดมการณ์ที่ตนเชื่อ วัยนี้เป็นวัยที่บุคคลกำลังแสวงหาเอกลักษณ์ (Identity) นักศึกษาเป็นบุคคลที่มีสติปัญญาโดยเฉลี่ยสูงกว่าบุคคลอื่น ในวัยเดียวกัน” ลักษณะของนักศึกษาที่ Kauffmann เสนอนั้น เป็นการมองนักศึกษาในภาพรวมทั้งหมด หากจะพิจารณาลักษณะนักศึกษาตามชั้นปี จะพบว่า

นักศึกษาชั้นปีที่ 1 นักศึกษาเข้ามหาวิทยาลัยเพื่อหวังความสำเร็จในเชิงวิชาการ ต้องการเข้าใจตนเอง แสวงหาเอกลักษณ์และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ความรู้สึกทั่วไปของนักศึกษา คือมีความรู้สึกกังวลกันระหว่างความกลัวและความตื่นเต้น จะเข้าร่วมกิจกรรมทุกประเภทใน มหาวิทยาลัย

นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ส่วนใหญ่นักศึกษานักจะไม่พอใจมหาวิทยาลัย บางกรณี นักศึกษาจะมีความเบื่อและรู้สึกเฉย ๆ ไม่ยินดียินร้ายต่อสภาพทั่วไปในมหาวิทยาลัย นักศึกษา จะเกิดความรู้สึกว่าถูกทอดทิ้ง ตนเองเป็นคนขาดความรับผิดชอบ ทางออกของนักศึกษา คือ การริเริ่มสร้างเสริม ความเป็นแบบแผนของกลุ่มย่อยขึ้นมาเป็นวัฒนธรรมกลุ่มเพื่อน (Peer Culture)

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 นักศึกษาจะมีวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของตนเอง เป็น เอกลักษณ์ เฉพาะในลักษณะที่สูงมาก นักศึกษาจะมีความคิดเห็น ค่านิยมในแนวทางเดียวกัน ทุกคนจะมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์แต่ก็มีลักษณะที่คล้ายกับนักศึกษา

ชั้นปีที่ 2 คือ มีความไม่พอใจมหาวิทยาลัยในด้านต่าง ๆ มีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรง นักศึกษาชั้นปีที่ 4 นักศึกษาพวกนี้มีความสนใจออกไปจากมหาวิทยาลัย จะเข้ามา มีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย เริ่มตั้งแต่ไม่สนใจ วัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของ นักศึกษา (Student Culture) รวมทั้งไม่ยอมรับระเบียบ ประเพณีของนักศึกษาด้วยกัน สนใจเรื่องส่วนตัวโดยเฉพาะชีวิตหลังการเรียนจบแล้ว (ทอง เรียน อมรชุกุล. 2525 : 39)

หากพิจารณาลักษณะนักศึกษากับการเรียนการสอน จะพบว่าการเรียน การสอน กิจกรรมตลอดหลักสูตร ค่านิยมแบบการเรียนการสอนของนักศึกษาที่มีอุดมคติและ ความสำนึก ต่อสังคมและส่วนรวม ส่งผลให้มีความแตกต่างกันของแต่ละกลุ่ม แต่ละชั้น แต่ละ สาขาและ เศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าคนทั่วไป มีอุดมคติและความสำนึกต่อสังคมและส่วนรวมสูง ไม่นิยม การขู่บังคับ ในขณะที่แสวงหาความมีอิสระเสรี นักศึกษาก็ยังผูกพันกับอาจารย์และสถาบัน ของตน ประสิทธิภาพในการเรียนขึ้นอยู่กับความสนใจ ความตั้งใจและการปรับตัวของนักศึกษา การเรียนของนักศึกษาจะมีความแตกต่างกัน (อ้อมใจ วงษ์มณฑา. 2552 : 29)

ประเภทของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

พรพนา อรรถนโรจน์ (2528 : 20-21) ได้จัดแบ่งนักศึกษาโดยยึดองค์ประกอบ ความคิดอ่านทางสติปัญญา และการแสดงออกซึ่งเจตจำนงที่มีต่อมหาวิทยาลัยเป็นหลัก โดยแบ่ง ออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. พวกบทบาททางวิชาการ (Academic) นักศึกษาประเภทนี้เป็นพวก ที่ขยันหมั่นอยู่กับวิชาการ มักชอบแสดงออกซึ่งความคิดเห็นในเชิงวิชาการ และชอบเข้าร่วม กิจกรรมในมหาวิทยาลัยอยู่เสมอ ชอบทำงานหนัก ได้รับความสำเร็จในทางวิชาการ มีเกรดเฉลี่ย สูง เมื่ออยู่นอกห้องเรียนมักพูดคุยถึงแต่เรื่องเกี่ยวกับวิชาการเป็นประจำ โดยทั่ว ๆ ไป แล้ว นักศึกษาประเภทนี้คือการได้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีที่สูงขึ้นไป

2. พวกบทบาทที่ผิดแผกไปจากเกณฑ์ปกติ (Non-Conformist) นักศึกษาประเภทนี้เป็นผู้มีความคิดอ่านในเชิงวิชาการและสติปัญญาดี แต่มักไม่ยุ่งเกี่ยวกับเรื่อง ของทางมหาวิทยาลัย โดยทั่วแล้วนักศึกษานี้มีแนวโน้มที่จะแสวงหาสิ่งที่มีความหมาย เฉพาะต่อชีวิตของตนเท่านั้น มีความสนใจในเรื่องการประกอบอาชีพเพียงเล็กน้อย และไม่ชอบ ร่วมกิจกรรมนักศึกษา ลักษณะเด่นของนักศึกษานี้คือการแสดงความก้าวร้าว ไม่เห็นด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับการบริหารมหาวิทยาลัย นักศึกษาประเภท นี้จะไม่ให้ความร่วมมือกับกิจการของทางมหาวิทยาลัย มักจะไม่ชอบวุ่นวายกับครู อาจารย์ กล่าว โดยสรุป นักศึกษาประเภทนี้ชอบใช้ชีวิตในแบบฉบับของตนเอง มุ่งเสริมสร้างเอกลักษณ์ของ ตนเอง เช่น พวกฮิปปี พวกชอบใช้ชีวิตสนุกสนาน พวกชอบเล่นการเมือง พวกวางเฉย เป็นพวก นักศึกษาที่มีลักษณะแปลกไม่เหมือนนักศึกษาทั่วไป

3. พวกบทบาทแบบชีวิตมหาวิทยาลัย (Collegiate) นักศึกษาประเภทนี้ส่วนใหญ่จะเป็นพวกที่จงรักภักดีต่อมหาวิทยาลัย และปฏิบัติตนสอดคล้องกับความต้องการของทางมหาวิทยาลัย นักศึกษาประเภทนี้จะไม่หมกมุ่นในวิชาการมากนัก แต่จะนิยมใช้ชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข ชอบเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษนอกหลักสูตรทุกอย่าง ชอบอยู่เป็นกลุ่ม มีเพื่อนมากในมหาวิทยาลัย

4. พวกบทบาทแบบวิชาชีพ (Vocational) นักศึกษาประเภทนี้ โดยปกติแล้วไม่ชอบด้านวิชาการ ซึ่งต้องใช้สติปัญญามาก และไม่ชอบยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมของมหาวิทยาลัย แต่นักศึกษาประเภทนี้ยอมรับว่า การศึกษาเล่าเรียนในมหาวิทยาลัยเป็นการฝึกฝนทางอาชีพอย่างแท้จริง นักศึกษาประเภทนี้จะไม่สนใจในการออกความเห็นหรือการเรียนรู้ในเชิงวิชาการ ตลอดจนกิจกรรมทางสังคมและกิจกรรมนอกหลักสูตร กล่าวโดยสรุป นักศึกษาประเภทนี้มุ่งฝึกฝนตนเองเพื่อจะได้มีความชำนาญในการที่จะได้ออกไปประกอบอาชีพให้ได้ผลดี

ศิริพันธ์ุ บำรุงทรัพย์ (2539 : 19-20) ได้แบ่งประเภทของนักศึกษาตามแนวบทบาทออกเป็น 8 ประเภท ดังนี้

1. แนวบทบาททางวิชาการและการเป็นนักศึกษา (Academic and Scholarly Role Orientation) นักศึกษาจะสนใจแต่เรื่องที่เป็นสาระความรู้อย่างเป็นทางการในวิชาที่ลงทะเบียนเรียนในสถาบัน

2. แนวบทบาทในการใช้สติปัญญา (Intellectual Role Orientation) นักศึกษาจะเน้นในเรื่องของโลกและศิลปะและปรัชญาหรือแนวคิด ไม่เน้นโครงสร้างทางวิชาการของสถาบันและวิชาเรียนในสถาบัน

3. แนวบทบาทในการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเต็มที่ (Consummatory Collegiate Role Orientation) นักศึกษาจะสนใจในกิจกรรมทางสังคมที่เขา mongว่าเป็นกิจกรรมที่สนุก

4. แนวบทบาทในการนำประสบการณ์จากการทำกิจกรรมในสถาบันไปใช้ประโยชน์ (Instrumental Collegiate Role Orientation) นักศึกษาต้องการมีบทบาทในฐานะผู้นำ ผู้บริหารองค์กรและทำงานเพื่อสร้างสมประสบการณ์ และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

5. แนวบทบาทที่ยึดถือระบบกรีก (Orientation to Greek-Letter System) เป็นนักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะ มีตระกูลดี เมื่อมาเรียนก็มาอยู่รวมกันในสถานที่พักที่มีกลุ่มนักศึกษาลักษณะเดียวกัน มีกฎระเบียบ มีผู้คอยดูแล พฤติกรรมของนักศึกษาประเภทนี้อยู่รวมกันในแนวบทบาทในการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเต็มที่และแนวบทบาทในการนำประสบการณ์จากการทำกิจกรรมในสถาบันไปใช้ประโยชน์

6. แนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพ (General Vocational Role Orientation) นักศึกษาจะมุ่งเน้นทักษะและความรู้ที่ได้จากการเรียนการสอนในวิชาที่ลงทะเบียน ที่เห็นว่ามีประโยชน์ในการทำงานในอนาคต

7. แนวบทบาทในการพัฒนาสังคม (Social Development Role Orientation) นักศึกษาจะสนใจในการพัฒนาตนเอง โดยการพบปะบุคคลจำนวนมากและขอช่วยเหลือคนอื่น

8. แนวบทบาทที่ทำพหุเป็นพิธี (Ritualistic Role Orientation) นักศึกษามีแนวโน้มในการอยู่บ้านมากกว่าสถาบัน ต้องการที่จะทำอะไรคนเดียว อยู่เฉย ๆ ไม่ต้องทำอะไร ไม่สนใจวิชาการหรือสภาพแวดล้อมของสถาบัน

ทองเรียน อมรัชกุล (2525 : 36) ได้ทำการจำแนกประเภทของนักศึกษาออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1) ศักขิต (Scholars) เป็นนักศึกษาที่มีความเป็นเอกัตบุคคลต่ำ แต่มีสติปัญญาสูงไม่กล้าทำอะไร ไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง มีเพื่อนฝูงน้อย ฉลาด เขาอาจจะมีความเชื่อมั่นว่ามีความเก่งแต่ไม่กล้าแสดงออก คนอื่นมองว่าเป็นคนที่มุ่งมั่นเอาแต่วิชาการ เป็นคนมีเหตุผล รู้จักการวิเคราะห์ ชอบวิเคราะห์คนแต่ไม่ยอมรับอะไรง่าย ๆ

2. บุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ (Creative Individualists) เป็นนักศึกษาที่มีความเป็นตัวของตัวเอง ฉลาด สติปัญญาสูง มองตนเองว่ามีสติปัญญา มีทุกอย่างทุกอย่างเหมือนนักศึกษาคนอื่น ทำตามความพอใจของตนโดยไม่คำนึงว่าเป็นที่ยอมรับของสังคมหรือไม่ มีศิลปะ มีจินตนาการสูง มีความคิดอิสระ อุทิศตนเพื่อการเป็นผู้มีความคิดอิสระและเพื่อการเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์อย่างแท้จริง

3. พวกไม่มีระเบียบ (The wild Ones) เป็นนักศึกษาที่มีความเป็นตัวของตัวเองสูงไม่ค่อยฉลาด แต่งตัวไม่เรียบร้อย เช่น พวกฮิปปี เป็นคนที่เสื่อมโทรม ทำอะไรตามความพอใจ ไม่สนใจงานด้านวิชาการ สนใจแต่ความสนุกสนาน งานรื่นเริง ทำตัวเองให้เด่นอยู่เสมอ ไม่มีระเบียบวินัย

4. พวกฝึกไฟในการเมือง (Political Activist) เป็นนักศึกษาที่ชอบยุ่งการเมือง มีวิจรณ์ญาณของการเมืองเป็นนักปฏิรูป (Civil-Mind Reformist) ไม่ว่าจะเป็นการเมืองในระดับมหาวิทยาลัยหรือระดับประเทศ สนใจในงานสาธารณประโยชน์

5. กลุ่มสังคม (The Social Group) เป็นนักศึกษาที่มีความเป็นตัวของตัวเองต่ำ สติปัญญาต่ำ สนใจเฉพาะเรื่องของสังคม เรื่องสนุกสนาน ไม่สนใจงานวิชาการ มีนัดกับเพื่อนต่างเพศเสมอ

6. ผู้นำ (Leaders) เป็นนักศึกษาที่สนใจในเรื่องการบริหารของมหาวิทยาลัยที่ตนเองศึกษาอยู่ต้องการที่จะมีตำแหน่งเป็นกรรมการของกลุ่มต่าง ๆ ในสถาบัน ทำตนเป็นผู้รอบรู้และเจ้ากี้เจ้าการในกิจการต่าง ๆ

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาที่มีภารกิจหลัก 4 ประการ คือ สอน วิจัย บริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ ผลิตและประยุกต์ความรู้ รองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ใช้องค์ความรู้ในการสร้างจิตสำนึกและชี้นำสังคม อีกทั้งมหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการตอบสนองนโยบายการพัฒนาประเทศ จึงต้องตระหนัก ต้องปรับตัวให้ทันและสามารถตอบสนองความเปลี่ยนแปลง ความต้องการของสังคมให้ได้ โดยการผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะความสมบูรณ์พร้อมในการอุทิศตนเพื่อสังคมส่วนรวม

โดยสรุป คุณลักษณะและประเภทของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย คุณลักษณะของ นักศึกษาในมหาวิทยาลัย คือ มีความกระตือรือร้นและสนใจในสิ่งแปลก ใหม่ ต้องการเป็นอิสระทั้งด้านความคิดและการแสดงออก มีอารมณ์รุนแรง มีอุดมคติสูง บุคลิกภาพยังไม่ชัดเจน แต่เมื่อจบออกไปแล้ว จะมีลักษณะของตนค่อนข้างแน่นอน ประเภทของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

- 1) คึกคัก
- 2) มีความคิดสร้างสรรค์
- 3) ไม่มีระบบระเบียบ
- 4) พวกฝักใฝ่ในการเมือง
- 5) กลุ่มสังคม
- และ 6) การเป็นผู้นำ

2. บริบทสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม

1. ความเป็นมาและสภาพปัจจุบันของสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม

สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม มีรากฐานมาจากการเป็น วิทยาลัยพลศึกษามหาสารคาม ในอดีต ซึ่งสังกัดกรมพลศึกษา เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ดำเนินการผลิตครูพลศึกษา ซึ่งได้เริ่มจัดตั้ง "วิทยาลัยพลศึกษา" ขึ้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2496 เพื่อดำเนินการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) และตั้ง "โรงเรียนฝึกหัดครูพลานามัย" ขึ้นในปีการศึกษา 2501 เพื่อดำเนินการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) ต่อมาได้ยุบเลิกโรงเรียนฝึกหัดครูพลานามัย ในปี พ.ศ. 2512 และได้ขยายหลักสูตรของวิทยาลัยพลศึกษาเป็นระดับปริญญาตรี โดยเป็นส่วนหนึ่งของวิทยาลัยวิชาการศึกษา แต่ยังคงดำเนินการโดยกรมพลศึกษา และใช้ชื่อว่า "วิทยาลัยวิชาการศึกษาพลศึกษา" ในปี พ.ศ. 2514 ได้ยุติการดำเนินการวิทยาลัยพลศึกษาในส่วนกลางและโอนวิทยาลัยวิชาการศึกษาพลศึกษา ไปให้วิทยาลัยวิชาการศึกษาดำเนินการต่อไป กรมพลศึกษาได้เปิดดำเนินการผลิตครูพลศึกษาในส่วนภูมิภาค โดยเริ่มเปิด "วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่" ขึ้นเป็นแห่งแรก ต่อมาในปี พ.ศ. 2515 เปิด "วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดมหาสารคาม" และมีการเปิดเพิ่มขึ้นในจังหวัดต่างๆ เรื่อยมา จนกระทั่งมีวิทยาลัยพลศึกษารวม 17 แห่ง

วิทยาลัยพลศึกษามหาสารคาม

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศจัดตั้งวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดมหาสารคาม เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2515 โดยเป็นสถานศึกษาสังกัดกรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ผลิตครูพลศึกษา สุขศึกษาโดยจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ปี 2515 เป็นต้นมา ในปีแรกที่เปิดดำเนินการวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดมหาสารคามได้อาศัยอาคารบ้านบุรีของวิทยาลัยครูมหาสารคาม (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม) เป็นสถานที่จัดการเรียนการสอนนักศึกษารุ่นแรก ต่อมาได้ทำการก่อสร้างอาคารเรียนขึ้นบนที่ดินซึ่งได้รับการบริจาคจากนายจิระศักดิ์ คณาสวัสดิ์ เมื่อก่อสร้างแล้วเสร็จจึงได้ย้ายมาดำเนินการสอน ณ สถานที่ตั้งปัจจุบันเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2517

ปี 2519 เปิดการเรียนการสอนวิชาเอกสุขศึกษา เพื่อผลิตครูสุขศึกษา

ปี 2522 ร่วมมือกับวิทยาลัยครูมหาสารคามผลิตครูพลศึกษาระดับปริญญาตรี

ปี 2523 ร่วมมือกับคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นผลิตครูพลศึกษาระดับปริญญาตรี

ปี 2524 กรมพลศึกษาร่วมกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดำเนินโครงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา โดยให้บุคลากรของกรมพลศึกษาเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในวิทยาลัยพลศึกษา

ปี 2531 กรมพลศึกษาและกรมการฝึกหัดครู จัดโครงการความร่วมมือทางวิชาการ โดยเห็นชอบให้วิทยาลัยครูกับวิทยาลัยพลศึกษาเป็นสถาบันสมทบทางวิชาการ โดยจัดการเรียนการสอนโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา และโปรแกรมวิทยาศาสตร์สุขภาพ

ปี 2537 จัดตั้งวิทยาลัยชุมชนขึ้นในวิทยาลัยพลศึกษา 17 แห่งทั่วประเทศ โดยวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดมหาสารคามได้จัดตั้งวิทยาลัยชุมชนศรีสวัสดิ์ขึ้น เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรวิทยาลัยชุมชนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

ปี 2544 ร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาพลศึกษา และหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาพลศึกษา จัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู (ปวค.)

ปี 2545 เป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ (กรมพลศึกษาเดิม) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545

สถาบันการศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม

ต่อมาเมื่อกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายบรรจุข้าราชการครูจากผู้ที่มิวุฒิ การศึกษาระดับปริญญาตรี กรมพลศึกษาจึงหาแนวทางยกฐานะวิทยาลัยพลศึกษาให้สามารถเปิด ทำการสอนในระดับปริญญาตรี โดยในระยะแรกได้จัดทำโครงการร่วมมือทางวิชาการกับกรมการ ฝึกหัดครู เป็นสถาบันสมทบของวิทยาลัยครู เพื่อเปิดสอนระดับปริญญาตรีหลักสูตรต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีการศึกษา 2531 ในขณะเดียวกันก็มีแนวทางที่จะเปิดดำเนินการสอนระดับปริญญาตรี ด้วยตนเอง จนได้มีการร่างพระราชบัญญัติเพื่อยกฐานะวิทยาลัยพลศึกษาขึ้นเป็น สถาบันการศึกษาระดับปริญญา ในปี พ.ศ. 2538 และใช้ชื่อ "ร่างพระราชบัญญัติสถาบันกาญจน มงคล พ.ศ. ..." กรมพลศึกษา ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันกาญจนมงคลตามลำดับ พร้อมกับที่กรมอาชีวศึกษาได้เสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน และกรม ศิลปากรได้เสนอร่างพระราชบัญญัติสถาบันพัฒนศิลป์ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความ เห็นชอบในร่างพระราชบัญญัติทั้ง 3 ฉบับ แต่เนื่องจากสาเหตุบางประการกรมพลศึกษาได้นำร่าง พระราชบัญญัติสถาบันกาญจนมงคลกลับมาพิจารณาทบทวนใหม่อีกครั้งหนึ่ง เป็นเหตุให้ไม่ สามารถนำเข้าสู่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ทันเวลา เนื่องจากสภาผู้แทนราษฎรหมดอายุลง จึง ต้องนำร่างพระราชบัญญัติสถาบันกาญจนมงคล มาเริ่มดำเนินการตามขั้นตอนใหม่อีกครั้งหนึ่ง ภายหลังจากที่มีการจัดตั้งรัฐบาลใหม่แล้ว

การดำเนินการเพื่อยกฐานะดังกล่าว ได้ดำเนินเรื่อยมากระทั่งสภาผู้แทนราษฎรได้ ส่งร่างพระราชบัญญัติสถาบันการศึกษา ไปยังสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อ ทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัว ทรงลงพระปรมาภิไธย เมื่อวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2548 และประกาศในราชกิจจา นุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา ตอนที่ 13 ก เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 จึงนับได้ว่าสถาบันการ ศึกษาศาสตร์ ได้ก่อกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการตั้งแต่วันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 สถาบันการพล ศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม จึงได้รับการสถาปนาโดยยกฐานะจากวิทยาลัยพลศึกษา มหาสารคาม พร้อมกับวิทยาลัยพลศึกษาอื่นๆทั้ง 17 แห่ง

ปี 2548 ดำเนินการตามพระราชบัญญัติสถาบันการศึกษา พ.ศ. 2548 สังกัด กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา 3 คณะวิชา ได้แก่ คณะ ศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ และคณะศิลปศาสตร์ ดำเนินโครงการความ ร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จังหวัดราชบุรี หลักสูตร ป. บัณฑิต มวยไทย และโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันอาศรมศิลป์ โรงเรียนรุ่งอรุณ กรุงเทพมหานคร จัดการเรียนการสอนแบบวิถีพุทธ

ปี 2550 ดำเนินการเปิด

- ดำเนินการโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับโรงเรียนกีฬาจังหวัดขอนแก่น
- ดำเนินการโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับโรงเรียนกีฬาเทศบาล

นครราชสีมา

ที่ตั้ง

เลขที่ 2 ถนน นครสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

สัญลักษณ์ประจำสถาบัน

“พระพลบดีทรงช้างเอราวัณ”

สีประจำสถาบัน

สีเขียว สีขาว และสีเหลือง

ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เอกลักษณ์ และอัตลักษณ์

สถาบันได้กำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ ดังนี้

ปรัชญา

"การพลศึกษาและกีฬา พัฒนาคน พัฒนาชาติ "

วิสัยทัศน์

“เป็นสถาบันชั้นนำเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ทางด้านพลศึกษา กีฬา สุขศึกษา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ คุณธรรม และมีอัตลักษณ์เป็นของตนเอง”

พันธกิจ

เพื่อให้การพัฒนาสถาบันนำไปสู่วิสัยทัศน์ ได้กำหนดพันธกิจหลักไว้ 6 ด้าน ได้แก่

- 1) จัดการศึกษาด้านพลศึกษา กีฬา สุขศึกษา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์สุขภาพ และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 2) ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ และงานสร้างสรรค์ที่ เหมาะสมกับการพัฒนาท้องถิ่นและสังคม
- 3) ให้บริการวิชาการด้านพลศึกษา กีฬา สุขศึกษา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การ กีฬา วิทยาศาสตร์สุขภาพ และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นและสังคม
- 4) ให้การสนับสนุนบุคคลที่มีความสามารถพิเศษทางการกีฬาสู่ความเป็นเลิศ
- 5) ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย
- 6) สร้างความร่วมมือในประชาคมอาเซียน

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาและผลิตภัณฑ์ ให้มีคุณภาพ คุณธรรมจริยธรรม ตามอัตลักษณ์ของสถาบัน

2) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ และบริการวิชาการนำผลมาบูรณาการกับการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

3) เพื่อปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย

4) เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือในประชาคมอาเซียน

เอกลักษณ์

“เป็นสถาบันที่ให้บริการด้านพลศึกษา และกีฬา แก่ชุมชน”

อัตลักษณ์

“ทักษะดี มีน้ำใจนักกีฬา พัฒนาสังคม”

แผนยุทธศาสตร์/กลยุทธ์การพัฒนา

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาแก่นักศึกษาทางด้านพลศึกษา กีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬาและวิทยาศาสตร์สุขภาพให้เป็นผู้สำเร็จการศึกษาที่พึงประสงค์ของสังคม

เป้าประสงค์ที่ 1 ผู้มีความสามารถพิเศษทางการกีฬาสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคุณธรรม จริยธรรมและเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม

กลยุทธ์

1. พัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ทางการศึกษาให้มีคุณธรรม จริยธรรมและเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม
2. ปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับโรงเรียนกีฬา เพื่อพัฒนา คุณภาพของผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา
3. พัฒนาครูให้สามารถปฏิบัติการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียนและผู้สำเร็จ การศึกษา

เป้าประสงค์ที่ 2 บัณฑิตทางด้านพลศึกษากีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์สุขภาพ และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องมีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา รวมทั้งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงตามความต้องการของสังคม และสอดคล้องกับอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถาบันการพลศึกษา

กลยุทธ์

1. พัฒนานักศึกษาให้มีคุณภาพตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา รวมทั้ง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงตามความ ต้องการของสังคมและสอดคล้องกับอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถาบันการพลศึกษา
2. พัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และวิชาชีพ
3. พัฒนาอาจารย์ให้สามารถปฏิบัติการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. จัดหาและพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ทันสมัย และเพียงพอ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนานักศึกษาให้มีศักยภาพด้านกีฬาสู่ความเป็นเลิศ

เป้าประสงค์ที่ 1 นักเรียนและนักศึกษา มีศักยภาพในการแข่งขันกีฬาระดับชาติและนานาชาติ
กลยุทธ์

1. จัดหาและพัฒนาผู้ฝึกสอนกีฬาทั้งใน ประเทศและต่างประเทศ
2. สร้างและพัฒนาทักษะความสามารถด้าน การกีฬาของนักเรียนและนักศึกษา สู่ความเป็นเลิศ
3. ส่งเสริมนักเรียนและนักศึกษาเข้าร่วม การแข่งขันในระดับชาติและนานาชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมและสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถด้านการวิจัยและงานสร้างสรรค์

เป้าประสงค์ที่ 1 ผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่สามารถยกระดับคุณภาพ การศึกษาและพัฒนาสังคม
กลยุทธ์

1. พัฒนาระบบและกลไกการบริหารงานวิจัย และนวัตกรรม ให้มีการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรให้ มีศักยภาพด้านการวิจัย/นวัตกรรมให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง
3. สร้างและแสวงหาเครือข่ายการวิจัยทั้ง ระดับชาติ และระดับนานาชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมและสนับสนุนการให้บริการทางวิชาการ กีฬา และอาคารสถานที่แก่สังคม

เป้าประสงค์ที่ 1 องค์กรที่ให้บริการทางวิชาการ กีฬา สนามกีฬา และอาคารสถานที่แก่สังคม อย่างมี ประสิทธิภาพ
กลยุทธ์

1. พัฒนาระบบและกลไกการให้บริการวิชาการกีฬา สนามกีฬา และอาคารสถานที่ตามความต้องการของสังคม
2. ส่งเสริมการบูรณาการการบริการวิชาการ กีฬา สนามกีฬา และอาคารสถานที่กับการเรียนการสอนและการวิจัย

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมและสนับสนุนการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย

เป้าประสงค์ที่ 1 เป็นแหล่งเรียนรู้ พื้นฟู อนุรักษ์ สืบสาน พัฒนาและเผยแพร่ ศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้าน และกีฬาไทยอย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์

1. พัฒนาระบบและกลไกการทะนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้าน และกีฬาไทย ให้มีการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบสานและพัฒนา ศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้าน และกีฬาไทย ให้มีการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เผยแพร่และแลกเปลี่ยนด้านศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้าน และกีฬาไทย

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการองค์กร

เป้าประสงค์ที่ 1 สถาบันการพลศึกษา มีระบบการบริหารจัดการที่ดีและมี ประสิทธิภาพ

กลยุทธ์

1. ส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อเป็นองค์กรที่มีคุณภาพ
2. พัฒนาโครงสร้างองค์กรและการบริหารงาน เพื่อให้ผลการปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมายของสถาบันการพลศึกษา
3. พัฒนาระบบบริหารทรัพยากร และงบประมาณ (แผนกลยุทธ์ทางการเงิน) ให้มีประสิทธิภาพ
4. พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสารให้ทันสมัย สามารถนำไปใช้ในการ บริหารจัดการและการตัดสินใจ
5. พัฒนาระบบการจัดการความรู้สู่การปฏิบัติ และเผยแพร่สู่ สาธารณชน
6. ส่งเสริมการสื่อสารองค์กรและการ ประชาสัมพันธ์เชิงรุกให้มี ประสิทธิภาพ
7. พัฒนาระบบและกลไกการบริหารงานให้มี ประสิทธิภาพและ สอดคล้องกับ การประกันคุณภาพการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การสร้างเสริมความร่วมมือในกลุ่มประชาคมอาเซียน

เป้าประสงค์ที่ 1 ความร่วมมือทางวิชาการ ด้านการศึกษา พลศึกษา กีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์สุขภาพ การละเล่นพื้นบ้าน กีฬาไทย และกีฬาพื้นเมือง ใน กลุ่ม ประชาคมอาเซียน

กลยุทธ์

1. พัฒนาศักยภาพนักเรียน นักศึกษาและ บุคลากรให้มีความพร้อม เพื่อเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน

2. ส่งเสริมการให้บริการข้อมูลสารสนเทศ ด้านการศึกษา พลศึกษา กีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์สุขภาพ การละเล่นพื้นบ้าน กีฬาไทย และ กีฬาพื้นเมือง ในกลุ่มประชาคมอาเซียน

3. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ด้านการจัดการเรียนการสอน การวิจัย ด้านการศึกษาพลศึกษา กีฬานันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์สุขภาพ การละเล่นพื้นบ้าน กีฬาไทย และกีฬาพื้นเมือง ในกลุ่มประชาคมอาเซียน

4. ส่งเสริมการทำกิจกรรมร่วมกัน ด้านการศึกษา พลศึกษา กีฬานันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์สุขภาพ การละเล่นพื้นบ้าน กีฬาไทย และกีฬาพื้นเมือง ในกลุ่มประชาคมอาเซียน

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยในประเทศ

อนุรักษ์ บูรณธนิต (2550:113-114) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของนักเรียนสถานศึกษาที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็น มีความคิดเห็นแตกต่างกันโดยรวมทุกด้าน และรายด้านทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยรวมและรายด้าน ทุกคู่ ยกเว้นด้านผู้เรียนมีวินัยมีความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษา และประชากรกรรมการสถานศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

อัญชลี ยิ่งรักพันธุ์ (2550) ศึกษาผลการใช้สถานการณ์จำลองผลานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริงเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ 3 องค์ประกอบ คือ ด้านการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ด้านการหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อสมบัติของส่วนรวม และ ด้านการถือเป็นที่ที่มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวม โดยการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนราชพิพิธ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ระยะเวลาในการทดลองจำนวน 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 50 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมใช้โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองผลานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง แบบสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะ แบบบันทึกพฤติกรรมจิตสาธารณะ แฟ้มสะสมงาน และแบบทดสอบจิตสาธารณะ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้น ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองผลานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง มีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ยโดยรวม ก่อนทดลอง หลังทดลอง และหลังทดลอง 1 สัปดาห์ สูงขึ้น

สุคนธรส หุตะวัฒน์ (2550) ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคเสนอ ตัวแบบผ่านภาพการ์ตูนร่วมกับการชี้แนะทางวาจา ที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนพิชญ์ชนก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 2 ห้องเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคั้งนี้คือ โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคเสนอตัวแบบผ่านภาพการ์ตูนร่วมกับการชี้แนะทางวาจา จำนวน 12 ภาพ สำหรับกลุ่มทดลอง และภาพการ์ตูนที่ไม่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะจำนวน 12 ภาพสำหรับกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคเสนอตัวแบบผ่านภาพการ์ตูนร่วมกับการชี้แนะทางวาจามีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ และ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยในระดับน้อยและในระดับมากไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคเสนอตัวแบบผ่านภาพการ์ตูนร่วมกับการชี้แนะทางวาจา

อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า แนวทางเสริมสร้างจิตสาธารณะ ได้แก่ มหาวิทยาลัยควรปรับปรุงหลักสูตรโดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ควรมีกิจกรรมรณรงค์เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะ ควรจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีกิจกรรมร่วมกัน ควรเน้นการเรียนการสอนที่เป็นลักษณะของกิจกรรมมากขึ้น จัดให้มีการเรียนการสอนแบบร่วมมือ เป็นต้น

ชนิดา นันทะวัน(2554 : 119) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีคณะครุศาสตร์มหาวิทาลัยนเรศวร พบว่า 1. ลักษณะมุ่งอนาคต เหตุผลเชิงจริยธรรม อัตมโนทัศน์ ค่านิยม บุคคลทางครอบครัว กับจิตสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีคณะครุศาสตร์ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ เท่ากับ 0.543, 0.394, 0.334 และ 0.593 ตามลำดับ 2. ผลการค้นหาค่าตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดของปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) มีค่า 0.646 มีค่าอำนาจในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 41.70 ($R^2 = 0.417$) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์มีค่า 0.17 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 4 ตัว คือ ค่านิยมบุคคลทางครอบครัว ลักษณะมุ่งอนาคต ค่านิยมความเป็นไทย และอัตมโนทัศน์

สมหมาย วิเศษชู (2554 : 155) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนห้องซัยวิทยาคม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมจิต สาธารณะของนักเรียนโรงเรียนห้องซัยวิทยาคม และเพื่อพัฒนากระบวนการเสริมสร้างด้านจิตสาธารณะกับนักเรียนโรงเรียนห้องซัยวิทยาคม โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation Action Research : PAR)

ธูรสา พรหมทา (2555 : 85) ได้ศึกษาโปรแกรมพัฒนาคุณธรรมด้านจิต

สาธารณะสำหรับนักศึกษา ผลการวิจัย พบว่า โปรแกรมพัฒนาคุณธรรมด้านจิตสาธารณะของ นักศึกษาประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การให้ความรู้ 2) การสร้างความตระหนัก 3) การลงมือ ปฏิบัติจริง และ 4) การสะท้อนผลการพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาคุณธรรมจิตสาธารณะ ประกอบด้วย 10หน่วยการเรียนรู้ คือ 1) ความรู้จิตสาธารณะ 2) การให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม 3) การยึด หลักธรรม 4) การสร้างความคิดเชิงบวก 5) การยอมรับนับถือตนเอง 6) กิจกรรมไหว้ พระสวด มนต์พัฒนาสติ 7) กิจกรรมโครงการพัฒนาตน 8) กิจกรรมจิตอาสาพัฒนาสาธารณะ สถาน 9) กิจกรรมหนึ่งหมู่เรียนหนึ่งหมู่โครงการเพื่อผู้อื่น 10) สะท้อนผลการพัฒนาผลการ ประเมิน โปรแกรมการพัฒนาโดยผู้เชี่ยวชาญโดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก และความ เป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ผลการประเมินพฤติกรรมของนักศึกษาพบว่า พฤติกรรมจิตสาธารณะ ด้าน ความรับผิดชอบต่อตนเองโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณารายข้อพบว่า การตั้งใจ ศึกษาหาความรู้ การประพฤติตนให้เหมาะสมเว้นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายอยู่ใน ระดับมากที่สุด ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก พิจารณารายข้อพบว่าการพัฒนาความด้านจิตสาธารณะ พัฒนาพฤติกรรมของตนเอง ต่อส่วนรวม พัฒนาเจตคติด้านจิตสาธารณะ อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการสัมภาษณ์นักศึกษา พบว่า นักศึกษามีการพัฒนาตนเองในด้านจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นตระหนักถึงผลกระทบของการ กระทำของตนเองต่อส่วนรวม

วิทย์พัฒนท สีหา (2551) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนิสิตระดับ ปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนิสิตระดับ ปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และสร้างสมการพยากรณ์จิตสาธารณะของนิสิต กลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้เป็นนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ภาคปกติ ภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2550 จำนวน 1,068 คน พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเอง อัตมโนทัศน์ ค่านิยมบุคคล ทางครอบครัว การขัดเกลาทางสังคมและเหตุผลเชิงจริยธรรม มีความสัมพันธ์กับจิตสาธารณะ ของนิสิต และปัจจัยที่สามารถพยากรณ์จิตสาธารณะของนิสิต คือ เหตุผลเชิงจริยธรรม อัตมโน ทัศน์ และค่านิยมบุคคลทางครอบครัว

ปิ่นกนก วงศ์ปิ่นเพชร (2553) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตอาสาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ โดยศึกษาปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและจิต อาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยต่าง ๆ กับจิตอาสา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการทนายจิตอาสาของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา มนุษย์สัมพันธ์ การพัฒนาบุคลิกภาพ และการพูดเพื่อประสิทธิผลในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 492 คน พบว่า ปัจจัยด้านบุคคล และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทุกตัว ได้แก่ แรงจูงใจในการทำกิจกรรมจิตอาสา เจตคติต่อจิตอาสา และการได้รับการสนับสนุนทางสังคม มี ความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตอาสาของนักศึกษา ปัจจัยด้านบุคคล และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

สามารถทำนายจิตอาสาของนักศึกษาได้โดยแรงจูงใจในการทำกิจกรรมจิตอาสาที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์สูงสุด รองลงมา คือตัวแปรการได้รับการสนับสนุนทางสังคม และเจตคติต่อจิตอาสาตามลำดับ

เรียม นมรักษ์ (2552) วิเคราะห์องค์ประกอบของจิตสาธารณะของนักศึกษาในองค์กรนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อค้นห่องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษาในองค์กรนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาในองค์กรนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 300 คน พบว่า องค์ประกอบของจิตสาธารณะมีทั้งสิ้น 9 องค์ประกอบ เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น 2) ความรัก ความเอื้ออาทร และความสามัคคี 3) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม 4) ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ 5) ยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น 6) มีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน 7) มีการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงช่วยความร่วมมือ 8) มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และ 9) มีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้

นวลละออง แสงสุข (2553) ศึกษาจิตสำนึกสาธารณะในเยาวชน: กรณีศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 มหาวิทยาลัยรามคำแหง หัวหมาก บางกะปิ กรุงเทพมหานคร พบว่าบุคคลที่มีอิทธิพลในการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมมากที่สุด คือ ตนเอง และนักศึกษาที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่แตกต่างกันและมีบุคคลที่มีอิทธิพลในการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมต่างกัน มีพฤติกรรมที่แสดงออกด้านจิตสำนึกสาธารณะโดยภาพรวมแตกต่างกัน

นงลักษณ์ เขียนงาม และสมพร เมธวิฒนากุล (2553) ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษามีจิตสาธารณะอยู่ในระดับดี ร้อยละ 75.30 มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ร้อยละ 98.30 มีความรับผิดชอบต่อสังคมร้อยละ 94.50 และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ร้อยละ 78.10 สถาบันครอบครัวเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะทั้งด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว และด้านความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01

ศุภโชค เสือทอง (2554) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ การมีจิตสาธารณะเกี่ยวกับตนเอง การมีจิตสาธารณะเกี่ยวกับผู้อื่น และการมีจิตสาธารณะเกี่ยวกับสังคม ผลการสร้างหลักสูตรพบว่ามีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดอยู่ในระดับดีเหมาะที่จะนำไปใช้กับนักเรียนระดับอื่นๆ และปรับปรุงกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Shinichi (2007 : 3217 - A) ได้ศึกษาจิตสำนึกสาธารณะและการนำความรู้เข้าไปใช้ในชุมชน กรณีศึกษาการใช้พื้นที่สาธารณะในชนบทไทยพบว่า การขาดจิตสำนึกสาธารณะเป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหาชีวิตประจำวันของคนในสังคมชนบทไทย พฤติกรรมความร่วมมือและปฏิสัมพันธ์ประจำวันของคนในสังคมชนบทไทย พฤติกรรมความร่วมมือ และปฏิสัมพันธ์ประจำวันของคนในสังคมจะเกิดขึ้น เมื่อความรู้ที่นำไปใช้ในชุมชนมีเหตุผล สอดคล้องกับวัฒนธรรม จารีตประเพณี และความต้องการปัจจุบันของเขา

Champagne (2007 : unpagged) ได้ศึกษาเพื่อสำรวจรูปแบบต่าง ๆ ของจิตสำนึกทางสังคมเกี่ยวกับความสามารถของครูพลศึกษาที่มีผลต่อเยาวชนพื้นเมือง ในการศึกษาได้พัฒนากรอบทฤษฎีให้เป็นวิชาการ เพื่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชุมชน โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ครูพลศึกษา จำนวน 8 คน ผลการศึกษา พบว่าจิตสำนึกทางสังคมของครูพลศึกษามีความสอดคล้องกับวิธีการสอนของครูและส่งผลต่อความตั้งใจในการปฏิบัติงานของครูพลศึกษาต่อเยาวชนพื้นเมืองอย่างเห็นได้ชัดเจน

Isokorpi (2004 : 11-A) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการฝึกอบรมด้วยทักษะทางด้านความฉลาดทางอารมณ์ของการทำงานแบบร่วมกันเป็นกลุ่ม (TUTA) กลุ่มเป้าหมายได้แก่ครูผู้สอน จำนวน 11 คน ในวิทยาลัยอาชีวศรรูปแบบ TUTA เป็นรูปแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์และการสะท้อนผล ผลจากการศึกษาครั้งนี้พบว่ารูปแบบการเรียนรู้ และการแก้ปัญหาการสอนของครูมีแรงกระตุ้นสูง และการอภิปรายถึงประสบการณ์ด้านอารมณ์มีการเชื่อมโยงต่อกันกับงานที่ทำ ครูได้แสดงความคิดเห็นว่าการฝึกอบรมนั้นเป็นสิ่งสำคัญ จำเป็น มีผลในทางบวกและท้าทาย

Mager และคณะ (2005 : 349-362) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 6-7 จำนวน 136 คน เก็บข้อมูลก่อน-หลังการทดลองและติดตามผล 6 เดือน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองที่มีพฤติกรรมเกรง หลังเข้าร่วมกิจกรรม มีคะแนนการปรับพฤติกรรมมากขึ้น และหลังการทดลองมีคะแนนจากการประเมินของพ่อแม่ลดลงมากกว่ากลุ่มควบคุม

สรุปได้ว่างานวิจัยที่สัมพันธ์คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษามหาสารคามเกี่ยวข้องกับความรู้สึกลึกซึ้งต่อส่วนรวม มีความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมส่วนรวม มีความรู้สึกปรารถนาที่จะช่วยเหลือสังคม โดยการวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology) ซึ่งผู้วิจัย ได้มีวิธีการดำเนินการวิจัย 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษา สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตมหาสารคาม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1-3 ของสถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตมหาสารคาม ปีการศึกษา 2559 จำนวน 719 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1-3 ของสถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตมหาสารคาม ปีการศึกษา 2559 ซึ่งการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากตาราง Krejcie and Morgan (สุรวาท ทองบุ. 2555 : 178) ได้จำนวน 257 คน จำแนกเป็น 3 คณะและ 3 ชั้นปี

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม

หลักสูตรเปิดสอน	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ปี1	ปี2	ปี3	ปี1	ปี2	ปี3
วิทยาศาสตร์บัณฑิต	87	50	69	31	18	25
ศิลปศาสตรบัณฑิต	83	63	38	29	23	14
ศึกษาศาสตรบัณฑิต	90	85	154	32	30	55
รวม	719			257		

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่ายแบบแบ่งชั้น การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Systematic Random Sampling) (สุรวาท ทองบุ. 2555 : 62-63)

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ เพื่อกำหนดนิยามนำมาสร้างเป็นข้อคำถามเพื่อใช้ในการวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ โดยศึกษาลักษณะการสร้างข้อคำถามจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและแบบสอบถามของคนอื่นๆที่วิจัยในเรื่องที่คล้ายกัน โดยปรับปรุงภาษาให้เหมาะสมกับวัยของกลุ่มตัวอย่างและสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

2. สร้างแบบสอบถามตามคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ โดยสร้างเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (ไพศาล วรคำ, 2558 : 252) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์การตรวจให้คะแนนของแบบสอบถาม ดังนี้

2.1 คำถามเชิงนิมิตหรือเชิงบวก (Positives Scale)

มากที่สุด	เท่ากับ 5 คะแนน
มาก	เท่ากับ 4 คะแนน
ปานกลาง	เท่ากับ 3 คะแนน
น้อย	เท่ากับ 2 คะแนน
น้อยที่สุด	เท่ากับ 1 คะแนน

2.2 คำถามเชิงนิเสธ (Negative Scale)

มากที่สุด	เท่ากับ 1 คะแนน
มาก	เท่ากับ 2 คะแนน
ปานกลาง	เท่ากับ 3 คะแนน
น้อย	เท่ากับ 4 คะแนน
น้อยที่สุด	เท่ากับ 5 คะแนน

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อเสนอของประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องเหมาะสมของภาษาที่ใช้ตามที่นิยามไว้และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อความพร้อมนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข ผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 3 ท่าน ดังรายนามต่อไปนี้

4.1 ผศ.ดร.ยุรวาดี เนื่องโนราช วุฒិการศึกษ ปร.ด.การบริหารการศึกษา
ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ภาษาวิจัย

4.2 นายชุมพร ทุโคกรวด วุฒิการศึกษ กศ.ม.ภาษาไทย ผู้เชี่ยวชาญด้าน
เนื้อหา ภาษาวิจัย

4.3 ผศ.ว่าที่ร้อยตรี ดร.อรัญ ชูยกระเดื่อง วุฒิการศึกษา ปร.ดวิจัยและ
ประเมินผลการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยและประเมินผล

5. ปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอและนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับ
นักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

6. วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.95 ตามวิธีของครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด. 2546 : 96)
และอำนาจจำแนกโดยค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน 0.851

7. จัดทำแบบสอบถามคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาระดับสมบูรณ
และนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประกอบด้วย แบบสอบถามคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ
สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยมหาสารคาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิด
มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีลักษณะเป็นแบบ
ตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย

1. เพศ
2. ปีที่ศึกษา
3. คณะที่ศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี
วิทยาลัยมหาสารคาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ
โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ

มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มีระดับการปฏิบัติมาก	ให้	4	คะแนน
มีระดับการปฏิบัติปานกลาง	ให้	3	คะแนน
มีระดับการปฏิบัติน้อย	ให้	2	คะแนน
มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นแบบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้น ซึ่งได้รับการตรวจสอบคุณภาพแล้วไปดำเนินการเก็บ
รวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ผ่านผู้เชี่ยวชาญประเมินในด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการใช้งานแล้วนำไปเก็บข้อมูลกับนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง

2. เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 ฉบับ และนำแบบสอบถามที่เก็บได้ฉบับสมบูรณ์ จำนวน 257 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85 ของแบบสอบถามทั้งหมด มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแปลความหมายของค่าเฉลี่ยได้กำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2546 : 160-162)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 - 5.00	มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด
3.51 - 4.50	มีระดับการปฏิบัติมาก
2.51 - 3.50	มีระดับการปฏิบัติปานกลาง
1.51 - 2.50	มีระดับการปฏิบัติน้อย
1.00 - 1.50	มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน โดยใช้สูตร (ไพศาล วรคำ. 2558 : 269) ดังนี้

โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาดัชนีความสอดคล้อง

ถ้าสอดคล้อง	มีคะแนนเป็น	+1
ถ้าไม่แน่ใจ	มีคะแนนเป็น	0
ถ้าไม่สอดคล้อง	มีคะแนนเป็น	-1

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม แต่ละข้อกับนิยามศัพท์เฉพาะ
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

1.2 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามโดยวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวม (Item – total Correlation) โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ดังนี้ (ไพศาล วรรคํา, 2558 : 279)

$$r_{xy} = \frac{n \sum XY - \sum X \sum Y'}{\sqrt{[n \sum X^2 - (\sum X)^2][n \sum Y'^2 - (\sum Y')^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	X	แทน	คะแนนรายข้อ
	Y	แทน	คะแนนรวม
	Y'	แทน	คะแนนรวมที่หักคะแนนข้อนั้นออกแล้ว Y' = Y-X
	n	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

1.3 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ของแอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (ไพศาล วรรคํา, 2558 : 278)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อคำถามของแบบสอบถาม
	S_i^2	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร (ไพศาล วรรคํา, 2558 : 323)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนสมาชิกในตัวอย่าง

2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร (ไพศาล วรคำ. 2558 : 324) ดังนี้

$$SD = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด
	X	แทน	คะแนนแต่ละตัว

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Difference) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 199)

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม

ศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคามมหาสารคาม ได้แก่ ฝ่ายกิจการนักศึกษา และกิจการพิเศษ นายกองคํการนักศึกษาและนายกสโมสรนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม ทั้ง 3 คณะ ประกอบด้วย

- 1.1 ผู้ช่วยฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ จำนวน 1 ท่าน
- 1.2 ฝ่ายกิจการนักศึกษาฯ คณะวิทยาศาสตร์ฯ จำนวน 1 ท่าน
- 1.3 ฝ่ายกิจการนักศึกษาฯ คณะศิลปศาสตร์ จำนวน 1 ท่าน
- 1.4 ฝ่ายกิจการนักศึกษาฯ คณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 1 ท่าน
- 1.5 นายกองคํการนักศึกษา จำนวน 1 ท่าน
- 1.6 นายกสโมสรคณะวิทยาศาสตร์ฯ จำนวน 1 ท่าน
- 1.7 นายกสโมสรคณะศิลปศาสตร์ จำนวน 1 ท่าน
- 1.8 นายกสโมสรคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 1 ท่าน

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

โดยทำการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสร้างข้อสรุปจากการวิเคราะห์เนื้อหา จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้นำมาหาข้อสรุปเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม

2.2 กำหนดกรอบขอบข่ายและสร้างแบบสัมภาษณ์

โดยการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบเชิงลึก เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ ตามกรอบแนวคิดทั้ง 3 ด้าน คือ

2.2.1 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อตนเอง

2.2.2 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อครอบครัว

2.2.3 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อสังคม

เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นการสัมภาษณ์ถามสภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ช้ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย

1.1 ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

1.2 ตำแหน่ง

1.3 สถานที่สัมภาษณ์

1.4 วัน เดือน ปีที่ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคามประกอบด้วย

2.1 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อตนเองของสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม

2.2 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อครอบครัวของสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม

2.3 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อสังคมของสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะจิตสาธารณะ สำหรับนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคามเป็นแบบสัมภาษณ์แบบเชิงลึก ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยศึกษารายละเอียดแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะ นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม กำหนดประเด็นสำคัญในการประเมินจากประเด็นที่ได้ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสม และความชัดเจน ของข้อคำถาม ตามที่ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะ แล้วนำมาจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินในด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการใช้งาน โดยผู้วิจัยประสานสับผู้เชี่ยวชาญและเก็บข้อมูลด้วยตนเองมีวิธีการเก็บข้อมูลด้วยตนเองดังนี้

- 4.1 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านผู้เชี่ยวชาญประเมินในด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการใช้งานแล้วนำไปเก็บข้อมูลกับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย
- 4.2 เก็บแบบสัมภาษณ์กลับมา นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์
- 4.3 นำข้อมูลที่ได้มาสรุป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน
df	แทน	ขั้นความอิสระ
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของคะแนน
F	แทน	ค่าในการพิจารณาความมีนัยสำคัญในการแจกแจง
*	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม โดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน
2. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม จำแนกตามคณะและชั้นปี
3. แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน
  - 1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม

ตารางที่ 2 แสดงจำนวน (ความถี่) และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	139	54.08
หญิง	118	45.92
ชั้นปี	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชั้นปีที่ 1	92	35.80
ชั้นปีที่ 2	71	27.63
ชั้นปีที่ 3	94	36.57
คณะ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
วิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ	74	28.80
ศิลปศาสตร์	66	25.68
ศึกษาศาสตร์	117	45.52
รวม	257	100.00

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นข้อมูลส่วนตัวผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 257 คน พบว่า

เมื่อจำแนกตามเพศ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศชาย 139 คน คิดเป็นร้อยละ 54.08 และเพศหญิง 118 คน คิดเป็นร้อยละ 45.92

เมื่อจำแนกตามชั้นปี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 36.57 รองลงมาเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 35.80 และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 27.63

เมื่อจำแนกตามคณะ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 45.52 รองลงมาเป็นคณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 28.80 และคณะศิลปศาสตร์ จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 25.68

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม

ตัวแปรคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อตนเอง	3.66	0.57	มาก
2. คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อครอบครัว	3.93	0.54	มาก
3. คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อสังคม	4.16	0.52	มาก
โดยรวม	3.92	0.25	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อสังคม ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.52) คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อครอบครัว ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.54) และคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อตนเอง ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.57) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อตนเอง

ข้อ	จิตสาธารณะของนักศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	นักศึกษาคิดดี ทำดี มองโลกในแง่ดีเสมอ	3.98	0.90	มาก
2.	นักศึกษามีการพัฒนาตนเองในด้านทักษะการเรียนรู้	3.73	0.86	มาก
3.	นักศึกษาทำงานที่ได้รับมอบหมายจนแล้วเสร็จและมีประสิทธิภาพ	3.97	0.95	มาก
4.	นักศึกษาตระหนักถึงปัญหาที่รับรู้ความสามารถของตนเอง เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆได้	3.88	0.96	มาก
5.	นักศึกษาเคารพในกฎระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมาย	3.71	0.91	มาก
6.	นักศึกษามีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา สามารถพึ่งตนเองได้	4.17	1.03	มาก

ข้อ	จิตสาธารณะของนักศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
7.	นักศึกษาสามารถพัฒนาทักษะการใช้เหตุผล การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	4.19	0.87	มาก
8.	นักศึกษาสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเอาไว้ให้อยู่ในสภาวะดีเสมอ	2.45	0.74	น้อย
9.	นักศึกษารู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น	3.72	0.96	มาก
10.	นักศึกษาเข้าใจและไม่ตามกระแสสังคมโดยปราศจากเหตุผล	3.53	0.93	มาก
11.	นักศึกษากล้าที่จะยอมรับผิด เมื่อตนเองทำผิดพลาด	3.61	0.99	มาก
12.	นักศึกษามีความมั่นใจสูงในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวม	2.33	1.01	น้อย
13.	นักศึกษาเต็มใจรับอาสาทำกิจกรรมต่างๆของสถาบันได้	4.00	0.81	มาก
14.	นักศึกษามีความประหยัด รู้จักพอเพียง ไม่ฟุ้งเฟ้อ	3.93	1.00	มาก
	โดยรวม	3.66	0.57	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อตนเองของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักศึกษาสามารถพัฒนาทักษะการใช้เหตุผล การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.87) นักศึกษามีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา สามารถพึ่งตนเองได้ ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 1.03) และนักศึกษาเต็มใจรับอาสาทำกิจกรรมต่างๆของสถาบันได้ ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.81) ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักศึกษามีความมั่นใจสูงในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวม ($\bar{X} = 2.33$, S.D. = 1.01) และนักศึกษาสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเอาไว้ให้อยู่ในสภาวะดีเสมอ ($\bar{X} = 2.45$, S.D. = 0.74) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อครอบครัว

ข้อ	จิตสาธารณะของนักศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	นักศึกษามีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว	3.62	0.90	มาก
2.	นักศึกษาสนใจปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในครอบครัว	3.57	1.03	มาก
3.	นักศึกษาเชื่อฟังคำอบรม สั่งสอนของผู้ปกครอง	3.80	0.92	มาก
4.	นักศึกษาช่วยเหลือที่บ้านเป็นอย่างดี	2.43	0.73	น้อย
5.	นักศึกษามีความเสียสละตนเองเพื่อครอบครัว	3.99	0.99	มาก
6.	นักศึกษาปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา	3.88	1.01	มาก
7.	นักศึกษาได้รับการอบรมคุณธรรมและจริยธรรม	3.86	1.09	มาก
8.	นักศึกษารักษาชื่อเสียงของครอบครัว	4.15	0.52	มาก
9.	นักศึกษาช่วยหารายได้เสริมให้แก่ครอบครัว	4.24	0.60	มาก
10.	นักศึกษามีความกตัญญู ต่อผู้มีพระคุณ เมื่อเจ็บป่วย	4.32	0.57	มาก
11.	นักศึกษาเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือเกื้อกูลสมาชิกในครอบครัว	4.45	0.58	มาก
12.	นักศึกษาไม่แสดงกิริยาหยาบกระด้างต่อบุคคลในครอบครัว	4.36	0.61	มาก
13.	นักศึกษามีความรัก ให้ความช่วยเหลือกันในครอบครัว	4.37	0.57	มาก
	โดยรวม	3.93	0.54	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อครอบครัวของนักศึกษาลำดับ การพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.54) เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักศึกษาเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือเกื้อกูลสมาชิกใน ครอบครัว ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.58) นักศึกษามีความรัก ให้ความช่วยเหลือกันในครอบครัว ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.57) และนักศึกษาไม่แสดงกิริยาหยาบกระด้างต่อบุคคลในครอบครัว ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.61) ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักศึกษาช่วยเหลือที่บ้านเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 2.43$, S.D. = 0.73)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อสังคม

ข้อ	จิตสาธารณะของนักศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	นักศึกษาไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนทั้งทางกายและใจ	4.39	0.60	มาก
2.	นักศึกษินึกถึงประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวมอยู่เสมอ	4.49	0.57	มาก
3.	นักศึกษาให้ความสนใจที่จะร่วมกิจกรรมกับสังคม	2.46	0.59	น้อย
4.	นักศึกษาตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม	4.45	0.50	มาก
5.	นักศึกษายู่ร่วมกันอย่างกลมกลืน เกื้อกูล เป็น ธรรมชาติ	4.48	0.63	มาก
6.	นักศึกษามีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่น	4.06	0.50	มาก
7.	นักศึกษาช่วยประหยัดพลังงานในทุกๆทาง	4.28	0.53	มาก
8.	นักศึกษาทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคมเป็นอย่างดี	4.39	0.53	มาก
9.	นักศึกษาให้ความร่วมมือคนอื่นอยู่เสมอ	4.25	0.60	มาก
10.	นักศึกษาดูแลของส่วนรวมให้อยู่ในสภาพดีเสมอ	4.45	0.56	มาก
11.	นักศึกษาชื่นชม ยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น	4.46	0.59	มาก
12.	นักศึกษาเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมในสังคม	4.50	0.57	มาก
13.	นักศึกษาเข้าวัด ทำบุญตักบาตรเสมอ	4.35	0.64	มาก
14.	นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการกระทำประโยชน์ต่อ สังคม	4.44	0.60	มาก
15.	นักศึกษาช่วยตักเตือนแนะนำเมื่อเพื่อนทำผิด	4.45	0.68	มาก
16.	นักศึกษาเสียสละแรงกายเพื่อประโยชน์ส่วนรวม	3.64	1.47	มาก
17.	นักศึกษามีจิตสำนึกที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะชน หมู่่มาก	3.65	1.40	มาก
18.	นักศึกษาปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม	3.69	1.05	มาก
	โดยรวม	4.16	0.52	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อสังคมของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักศึกษาเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมในสังคม ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.57) นักศึกษินึกถึงประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวมอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.57) และนักศึกษายู่ร่วมกันอย่างกลมกลืน เกื้อกูล เป็นธรรมชาติ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.63) ตามลำดับ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักศึกษาให้ความสนใจที่จะร่วมกิจกรรมกับสังคม ($\bar{X} = 2.46$, S.D. = 0.59)

1.2 เปรียบเทียบคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม จำแนกตามคณะและชั้นปี

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามคณะ

คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ	ตัวแปรและแหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ต่อตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	2.60	2	0.42	3.02	0.006*
	ภายในกลุ่ม	49.04	254	0.13		
	รวม	51.64	256			
ต่อครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	7.41	2	1.30		0.000*
	ภายในกลุ่ม	83.56	254	0.22		
	รวม	90.97	256			
ต่อสังคม	ระหว่างกลุ่ม	3.43	2	0.70		0.001*
	ภายในกลุ่ม	77.25	254	0.19		
	รวม	80.68	256			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3.50	2	0.60		0.000*
	ภายในกลุ่ม	56.35	254	0.14		
	รวม	59.85	256			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 7 พบว่า คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม จำแนกตามคณะที่ศึกษาต่างกัน มีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน และทำการเปรียบเทียบรายคู่ ด้านที่แตกต่างกัน โดยวิธี LSD ดังตารางที่ 8 - 11

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม โดยจำแนกตามคณะ

คณะที่ศึกษา	$\bar{X}$	วิทยาศาสตร์ฯ	ศิลปศาสตร์	ศึกษาศาสตร์
		3.09	3.61	3.24
วิทยาศาสตร์ฯ	3.09	-	0.52	0.00*
ศิลปศาสตร์	3.61	-	-	0.00*
ศึกษาศาสตร์	3.24	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 8 พบว่า ค่าเฉลี่ยรายคู่คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม โดยรวมจำแนกตามคณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพมีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะโดยรวมต่างจากคณะศิลปศาสตร์และคณะศึกษาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อตนเองโดยจำแนกตามคณะ

คณะที่ศึกษา	$\bar{X}$	วิทยาศาสตร์ฯ	ศิลปศาสตร์	ศึกษาศาสตร์
		3.76	3.85	3.90
วิทยาศาสตร์ฯ	3.76	-	0.03*	0.01*
ศิลปศาสตร์	3.85	-	-	0.00*
ศึกษาศาสตร์	3.90	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 8 พบว่า ค่าเฉลี่ยรายคู่คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อตนเอง โดยรวมจำแนกตามคณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพมีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อตนเองต่างจากคณะศิลปศาสตร์และคณะศึกษาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อครอบครัว โดยจำแนกตามคณะ

คณะที่ศึกษา	$\bar{X}$	วิทยาศาสตร์ฯ	ศิลปศาสตร์	ศึกษาศาสตร์
		3.61	3.92	4.12
วิทยาศาสตร์ฯ	3.61	-	0.01*	0.00*
ศิลปศาสตร์	3.92	-	-	0.02*
ศึกษาศาสตร์	4.12	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 10 พบว่า ค่าเฉลี่ยรายคู่คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อครอบครัว โดยรวมจำแนกตามคณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพมีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อครอบครัวต่างจากคณะศิลปศาสตร์และคณะศึกษาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อสังคม โดยจำแนกตามคณะ

คณะที่ศึกษา	$\bar{X}$	วิทยาศาสตร์ฯ	ศิลปศาสตร์	ศึกษาศาสตร์
		4.03	4.18	4.16
วิทยาศาสตร์ฯ	4.03	-	0.15*	0.00*
ศิลปศาสตร์	4.18	-	-	0.00*
ศึกษาศาสตร์	4.16	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 11 พบว่า ค่าเฉลี่ยรายคู่คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อสังคม โดยรวมจำแนกตามคณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพมีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อสังคมต่างจากคณะศิลปศาสตร์และคณะศึกษาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา
วิทยาเขตมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามชั้นปี

คุณลักษณะ ด้านจิตสาธารณะ	ตัวแปรและแหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ต่อตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	0.60	3	0.32	3.02	0.99
	ภายในกลุ่ม	52.04	253	0.12		
	รวม	52.64	256			
ต่อครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	8.42	3	0.90		0.02*
	ภายในกลุ่ม	64.56	253	0.26		
	รวม	72.98	256			
ต่อสังคม	ระหว่างกลุ่ม	4.43	3	0.60		0.70
	ภายในกลุ่ม	71.27	253	0.16		
	รวม	75.70	256			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4.50	2	0.72		0.33*
	ภายในกลุ่ม	62.35	254	0.5		
	รวม	66.85	256			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 12 พบว่า คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา
วิทยาเขตมหาสารคาม จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษาต่างกัน มีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ โดยรวม
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณลักษณะด้าน
จิตสาธารณะต่อครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และทำการ
เปรียบเทียบรายคู่ ด้านที่แตกต่างกันโดยวิธี LSD ดังตารางที่ 13 - 14

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม โดยจำแนกตามชั้นปี

ชั้นปีที่ศึกษา	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3
		3.83	3.92	4.06
ชั้นปีที่ 1	3.83	-	0.40	0.00*
ชั้นปีที่ 2	3.92	-	-	0.03*
ชั้นปีที่ 3	4.06	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 13 พบว่า ค่าเฉลี่ยรายคู่คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม โดยรวมจำแนกตามชั้นปีการศึกษา ชั้นปีที่ 3 มีคุณลักษณะโดยรวมต่างจากชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อครอบครัว โดยจำแนกตามชั้นปี

ชั้นปีที่ศึกษา	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3
		3.75	3.62	4.11
ชั้นปีที่ 1	3.75	-	0.164	0.02*
ชั้นปีที่ 2	3.62	-	-	0.00*
ชั้นปีที่ 3	4.11	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 14 พบว่า ค่าเฉลี่ยรายคู่คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อครอบครัว โดยรวมจำแนกตามชั้นปี ชั้นปีที่ 1 มีคุณลักษณะต่อครอบครัวต่างจากชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่ 3 แนวทางและข้อเสนอแนะการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษา
สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม
แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

3.1 คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อตนเอง

“...สถาบันควรจัดกิจกรรมหรือโครงการอบรมสัมมนาคุณธรรมจริยธรรม จัดกิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ เพื่อสร้างแนวทางในการปลูกจิตสำนึก โดยให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติเองร่วมกันกับเพื่อนและควรจัดหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาที่พบให้เห็นการปฏิบัติมากขึ้น...”

(ผู้ช่วยฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ.20 มีนาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“...ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาจัดเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะอย่างต่อเนื่อง ควรปลูกฝังการมีจิตสาธารณะแก่นักศึกษาโดยผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาและกิจกรรมในชั้นเรียน และควรยกย่องเชิดชูเกียรตินักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ...”

(ฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษคณะวิทยาศาสตร์ฯ.20 มีนาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“...ควรปลูกฝังจิตสาธารณะที่ตัวบุคคลตั้งแต่เริ่มแรก ให้มีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในรายวิชาเรียน เน้นการมีส่วนร่วมกับภาครัฐและเอกชน ให้มีการยกย่องเชิดชูเกียรตินักศึกษาที่มี พฤติกรรมดีเด่นอย่างสมเสมอโดยให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติร่วมกันกับบุคคลอื่น..”

(ฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษคณะศิลปศาสตร์.20 มีนาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“...ควรให้การยกย่องเชิดชู เกียรติกับผู้ที่เสียสละเพื่อส่วนรวมให้มีการจัดกิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์อย่างต่อเนื่อง โดยจัดกิจกรรม จัดโครงการต่าง ๆ จัดกิจกรรมอบรมสัมมนาคุณธรรมจริยธรรมกิจกรรมออกค่าย อาสาพัฒนาชุมชน โดยให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติร่วมกัน ให้นักศึกษาทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการ บำเพ็ญประโยชน์ทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์อย่างสม่ำเสมอ...”

(ฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษคณะศึกษาศาสตร์.20 มีนาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“...จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักศึกษาได้ทำงานร่วมกัน ให้นักศึกษารู้ถึงบทบาทหน้าที่ ฝึกความเป็นผู้นำ ปลูกฝังจิตสำนึกจิตวิญญาณแต่ละกิจกรรม ควรมีโครงการอบรมส่งเสริมบุคลิกภาพ ความเป็นผู้นำจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ให้พี่น้องรู้จักใกล้ชิดกันมากขึ้น...”

(นายกองค์การการศึกษา. 20 มีนาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“...ควรใช้กิจกรรมอาสาพัฒนาชุมชน กิจกรรมคุณธรรมและจริยธรรม กิจกรรมออกค่ายอาสาพัฒนาชุมชน ให้มีการจัดกิจกรรม จัดโครงการพัฒนาร่วมกับชุมชน จัดกิจกรรมที่สนุกสนาน และต้องสร้างความมั่นใจให้กับตัวเองเพื่อที่จะได้พัฒนาทุกๆ ด้านไป ในทางที่ดีขึ้น...”

(นายกสโมสรณ์ศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ฯ. 20 มีนาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“...ควรให้มีการจัดการเรียนที่ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงออกหน้าชั้นเรียน และควรสร้างแนวทางในการปลูกจิตสำนึกให้กับนักศึกษา ให้เน้นการปฏิบัติมากขึ้น เพื่อให้ นักศึกษาได้เอาใจใส่กับงานมากขึ้นและจะได้รู้จักการแก้ปัญหามากขึ้น...”

(นายกสโมสรณ์ศึกษาคณะศิลปศาสตร์. 20 มีนาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“...ควรจัดอบรมสัมมนาให้กับนักศึกษาได้ทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมพัฒนาชุมชน กิจกรรมออกค่ายวิชาการพัฒนาเพื่อชุมชน และจัดหลักสูตรการเรียนการสอนให้ นักศึกษาได้พัฒนาด้านความมั่นใจ ด้านการควบคุมอารมณ์ของตนเอง...”

(นายกสโมสรณ์ศึกษาคณะศึกษาศาสตร์. 20 มีนาคม 2560 : สัมภาษณ์)

3.2 คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อครอบครัว

“...การพัฒนาความสัมพันธ์ในครอบครัวจัดกิจกรรมโครงการสายใยรักแห่งครอบครัว จัดกิจกรรมระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครองในสถาบัน เพื่อให้เกิดความรักความเข้าใจของคนในครอบครัว โดยให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติเองร่วมกันกับบุคคลในครอบครัว และทาง ภาครัฐ และเอกชนควรให้การสนับสนุนเรื่องงบประมาณให้มากขึ้น..

(ผู้ช่วยฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ.20 มีนาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“...ควรส่งเสริม สนับสนุน ให้นักศึกษาจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อครอบครัว ร่วมกันในครอบครัว ควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้จัดกิจกรรมตามความต้องการและความ เหมาะสมกับนักศึกษา ควรปลูกฝังการมีจิตสาธารณะที่ดีแก่นักศึกษา ให้มีการยกย่องเชิดชู เกียรตินักศึกษาที่เป็นตัวอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอ และให้มีการจัดกิจกรรมระหว่างนักศึกษากับ ผู้ปกครอง...”

(ฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษคณะวิทยาศาสตร์ฯ.20 มีนาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“...ควรสร้างความตระหนักให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ ให้ นักศึกษามีการจัดกิจกรรม จัดโครงการต่างๆ จัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการบำเพ็ญ ประโยชน์ร่วมกัน กับบุคคลในครอบครัว ที่สอดคล้องกับการพัฒนาความสัมพันธ์ในครอบครัวอย่างต่อเนื่อง...”

(ฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษคณะศิลปศาสตร์.20 มีนาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“...ควรสร้างความตระหนักให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ ให้นักศึกษาจัดทำโครงการ จัดอบรม สัมมนา เขาค่ายเรียนรู้ ค่ายอาสาที่สอดคล้องกับการพัฒนาความสัมพันธ์ในครอบครัวอย่างต่อเนื่องและจริงจัง เพื่อให้เกิดความรักความเข้าใจของคนในครอบครัวอย่างต่อเนื่อง...”

(ฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษคณะศึกษาศาสตร์.20 มีนาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“...โครงการและกิจกรรมที่ควรจัดขึ้นควรเป็นกิจกรรมสัมพันธ์กับชุมชน เช่น ค่ายอาสาพัฒนาที่ได้สัมพันธ์กับชุมชน กิจกรรมอบรมคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมวันพ่อ วันแม่ เพื่อปลูกฝังให้นักศึกษาได้ใกล้ชิดกับครอบครัว และตระหนักถึงครอบครัวตัวเองที่อยู่ที่บ้านได้ เพราะการจัดกิจกรรมเช่นนี้สามารถเชื่อมสัมพันธ์โดยจัดสัมมนากิจกรรมระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครองในสถาบัน...”

(นายกองค์การนักศึกษา.20 มีนาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“...ควรที่จะจัดอบรมหรือให้มีการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการพัฒนาความสัมพันธ์ ในครอบครัวให้นักศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญของครอบครัว ใช้กิจกรรมปลูกป่ากับครอบครัวกิจกรรมอบรมเชิงความอบอุ่นในครอบครัวกิจกรรมที่ให้สอดคล้องกับครอบครัว กิจกรรมอบรมสัมมนาตระหนักถึงครอบครัว ทำให้เกิดความรักต่อครอบครัวให้ได้มากที่สุดปัญหาต่าง ๆ ก็จะหมดไป...”

(นายกสโมสรนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ฯ.20 มีนาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“... ควรจัดกิจกรรมที่สร้างจิตสำนึกให้แก่นักศึกษา กิจกรรมอบรมสัมมนาให้ความรู้แก่นักศึกษา กิจกรรมอบรมสัมมนาการให้ความรู้! กิจกรรมอบรมสัมมนาที่แสดงออกถึงการเป็นครอบครัว ควรจัดกิจกรรมที่ปลูกสร้างจิตสำนึก เช่น จัดอบรมเรื่องลูกที่ดีควรทำตัวอย่างไร...”

(นายกสโมสรนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์.20 มีนาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“...ควรให้มีการอบรม สัมมนา เสวนา เขาค่ายเรียนรู้ เขาค่ายฟื้นฟู ค่ายอาสาทัศนศึกษาดูงานของมหาวิทยาลัยอื่นๆ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการบำเพ็ญประโยชน์อย่างต่อเนื่องและให้นักศึกษาได้เข้าร่วมให้มากกว่าสภาพที่เคยประเมินอยู่ในปัจจุบัน...”

(นายกสโมสรนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์.20 มีนาคม 2560 : สัมภาษณ์)

3.3 คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อสังคม

“...ควรให้นักศึกษา ได้เข้าร่วมการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการพัฒนาความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ให้มีการจัดกิจกรรมที่มีความสนุกสนานและเป็นประโยชน์ต่อสังคม กิจกรรมจิตสาธารณะ จัดกิจกรรมอบรมสัมมนาคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์โดยให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติเอง ร่วมกันบุคคลอื่น...”

(ผู้ช่วยฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ.20 มีนาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“...ควรให้นักศึกษาได้เข้าร่วมการจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์หรือกิจกรรมต่างๆ ที่มหาวิทยาลัยได้จัดขึ้น จัดกิจกรรมอบรมสัมมนาคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมอบรมสัมมนาผู้นำนักศึกษา กิจกรรมนันทนาการและสร้างสถานการณ์ปัญหา จัดกิจกรรมที่มีความสนุกสนานและเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติเองร่วมกับบุคคลอื่น ควรให้การสนับสนุนเรื่องงบประมาณให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่...”

(ฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษคณะวิทยาศาสตร์.20 มีนาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“...ควรมีส่งเสริมสนับสนุน ให้นักศึกษาจัดโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ จัดกิจกรรมจิตสาธารณะ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ส่งเสริมให้นักศึกษาจัดกิจกรรมตามความต้องการ ควรสร้างความตระหนักในเรื่องการมีจิตสาธารณะให้นักศึกษาอย่างต่อเนื่อง ควรปลูกฝังการมีจิตสาธารณะแก่นักศึกษา โดยเน้นให้นักศึกษาจัดโครงการและกิจกรรมเองร่วมนับผู้อื่น...”

(ฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษคณะศิลปศาสตร์.20 มีนาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“...ควรให้มีการจัดอบรม สัมมนาและจัดโครงการต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ควรส่งเสริมสนับสนุน ให้นักศึกษาจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบำเพ็ญประโยชน์ร่วมนับผู้อื่น จัดกิจกรรมที่มีความสนุกสนานและเป็นประโยชน์ต่อสังคมควรสร้างความตระหนักให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ และควรยกย่องเชิดชูเกียรตินักศึกษาดีเด่นอย่างสม่ำเสมอ...”

(ฝ่ายกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษคณะศึกษาศาสตร์.20 มีนาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“...ควรจัดกิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ให้มีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในรายวิชาเรียน ให้มีการยกย่องเชิดชูเกียรตินักศึกษาที่มีพฤติกรรมดีเด่นอย่างสม่ำเสมอโดยให้นักศึกษาให้ลงมือปฏิบัติร่วมกับบุคคลอื่น...”

(นายกองค์การนักศึกษา.20 มีนาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“...ควรสร้างความตระหนักให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ ควรเห็นให้นักศึกษาจัดโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ จัดอบรมสัมมนาในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม โดยให้นักศึกษาจัดกิจกรรมร่วมกันกับบุคคลอื่นหรือ เพื่อนในชั้นเรียน ควรให้มีการเชิดชูเกียรติกับบุคคลที่มีจิตสาธารณะให้เป็นประจำอยู่เสมอ และควรให้รางวัลกับผู้ทำดีที่สมควรเพื่อส่วนรวมเพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ...”

(นายกสโมสรมหามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนเมือง.20 มีนาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“...ควรสร้างความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการมีจิตสาธารณะให้มากกว่าที่เป็นอยู่ ควรเห็นให้นักศึกษาจัดโครงการและกิจกรรมต่างๆจัดอบรมสัมมนาในเรื่องต่าง ๆ กิจกรรมนันทนาการและสร้างสถานการณ์ปัญหา จัดกิจกรรมที่มีความสนุกสนานและเป็นประโยชน์ต่อสังคม จัดกิจกรรมจิตสาธารณะและกิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์อย่างต่อเนื่อง โดยให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติเองร่วมกับบุคคลในอื่น..

(นายกสโมสรมหามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนเมือง.20 มีนาคม 2560 : สัมภาษณ์)

“...ควรเน้นให้นักศึกษา จัดโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ จัดอบรมสัมมนาในเรื่องต่าง ๆ จัดกิจกรรมอบรมสัมมนาภาวะผู้นำของนักศึกษาจัดกิจกรรมอบรมสัมมนาคุณธรรมจริยธรรม จัดกิจกรรมที่มีความสนุกสนาน ไม่น่าเบื่อและเป็นประโยชน์ต่อสังคม กิจกรรมจิตสาธารณะ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ โดยเน้นให้นักศึกษาจัดโครงการและกิจกรรมเองร่วมกับผู้อื่น และควรมีการเชิดชูเกียรติกับบุคคลที่มีจิตสาธารณะเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุคคลอื่น..

(นายกสโมสรมหามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนเมือง.20 มีนาคม 2560 : สัมภาษณ์)

สรุปผลการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ

แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ ควรให้นักศึกษามีการจัดกิจกรรม จัดทำโครงการ จัดอบรม สัมมนา เสวนา เข้าค่ายเรียนรู้ เข้าค่ายฟื้นฟู ค่ายอาสา จัดกิจกรรมอบรมสัมมนาคุณธรรมจริยธรรมอบรมส่งเสริมบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ กิจกรรมออกค่ายอาสาพัฒนาชุมชน กิจกรรมแลกเปลี่ยนความหรือการไต่ถามที่แลกเปลี่ยนความรู้ กิจกรรม ที่เกี่ยวกับการบำเพ็ญประโยชน์อย่างสม่ำเสมอ พัฒนากิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม มีการรณรงค์ให้มีจิตสาธารณะอยู่เสมอ มีการยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น มีการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นตลอดเวลาและอยู่บนพื้นฐานความพอเพียง จัดกิจกรรมระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครองในสถาบัน เชื้อเพลิงคำสั่งสอนของผู้ปกครอง ใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมร่วมกับคนในกับครอบครัวให้บ่อยขึ้น มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัวให้ต่อเนื่อง ควรทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายภายในบ้านอย่างดี รวมทั้งให้นักศึกษาได้ตระหนักถึงการมีจิตสาธารณะจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพพัฒนาความเป็นผู้นำของนักศึกษาจัดกิจกรรมที่มีความสนุกสนานและเป็นประโยชน์ต่อสังคมกิจกรรม สร้างแนวทางในการปลูกจิตสำนึกอย่างต่อเนื่อง โดยให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติด้วยตนเองร่วมกับผู้อื่น

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาคูณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของ นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะด้านจิต สาธารณะของสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม จำแนกตามคณะและชั้นปี และเพื่อ ศึกษาแนวทางและข้อเสนอแนะการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาสถาบัน การพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed methodology) สรุป ผลได้ดังนี้

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันพบว่า

คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อตนเองของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขต มหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักศึกษาสามารถพัฒนาทักษะการใช้เหตุผล การคิดอย่างมีวิจารณญาณ นักศึกษามีความ รับผิดชอบ ตรงต่อเวลา สามารถพึ่งตนเองได้ และนักศึกษาเต็มใจรับอาสาทำกิจกรรมต่างๆของ สถาบันได้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักศึกษามีความมั่นใจสูงในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวม และ นักศึกษาสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองให้อยู่ในสถานะดีเสมอ คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ ต่อครอบครัวของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักศึกษาเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือเกื้อกูล สมาชิกในครอบครัว นักศึกษามีความรัก ให้ความช่วยเหลือกันในครอบครัว และนักศึกษาไม่แสดง กิริยาหยาบกระด้างต่อบุคคลในครอบครัว ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักศึกษาช่วยเหลือที่บ้านเป็น อย่างดี คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อสังคมของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขต มหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักศึกษาเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมในสังคม นักศึกษินึกถึงประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวมอยู่ เสมอ และนักศึกษายู่ร่วมกันอย่างกลมกลืน เกื้อกูล เป็นธรรมชาติ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักศึกษาให้ความสนใจที่จะร่วมกิจกรรมกับสังคม สอดคล้องกับ เรียม นมรักษ์ (2552 : 1) ได้ กล่าวไว้ว่า ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีต่าง ๆ ส่งผลให้ประเทศไทยต้องเร่งพัฒนาตนเองเพื่อให้ ทันกับการเปลี่ยนแปลงและสามารถแข่งขัน กับนานาประเทศได้ซึ่งกระแสการเร่งพัฒนาและ สภาพเศรษฐกิจที่บีบรัดได้ส่งผลกระทบต่อวิถี ชีวิตของคนในสังคมไทยให้เกิดการแข่งขัน มี ค่านิยมทางวัตถุสูงเกิดการเอาเปรียบซึ่งกัน และกันมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง มากกว่าส่วนรวมขาดการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทำให้เกิดสภาวะ ขาดสมดุลทั้งทางจิตใจและวัตถุสอดคล้องกับ หลุฑย อางปุ (2544 : 1) ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหา สังคมไทยในปัจจุบันทันสมัยมากมายที่เกิดขึ้นทำให้ผู้คนในสังคมสนใจแต่การดำรงชีวิตของตนเอง

เพื่อสนองความต้องการพื้นฐาน เกิดความ เห็นแก่ตัว ไม่เสียสละเพื่อส่วนรวมชาติจิตสำนึก
 สาธารณะมีผลทำให้สังคมอ่อนแอ สอดคล้อง กับ ธนิตา ทองมีเหลือ (2550 : 1) ได้กล่าวไว้ใน
 ขณะที่ความเจริญทางวัตถุพัฒนาไปเรื่อย ๆ และเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่จิตใจ ของมนุษย์กลับไม่
 เจริญก้าวหน้าตามวัตถุไปด้วย ประกอบกับระบบทุนนิยมทำให้มนุษย์ซึมซับเอาความเห็นแก่ตัวมา
 ไว้ในตัวเองสังคมจึงมีแต่การแก่งแย่งเอาไรต์เอาเปรียบคิดแต่จะหาผลประโยชน์ใส่ตัวเอง ความ
 สำนึกต่อส่วนรวมจึงน้อยลงทุกวันสอดคล้องกับ สมพงษ์ สิงหะพล (2542 : 15-16) ได้กล่าวถึง
 คุณลักษณะด้านจิตสำนึกว่ามีอยู่ 3 ด้านหลักๆ คือ 1)จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเองเป็นจิตสำนึกเพื่อ
 พัฒนาตนเองทำให้ตนเองเป็น บุคคลที่ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จิตสำนึกด้านนี้การศึกษาไทยบ่มปลูกฝึ
 มานาน เกิดห่างไม่เกิดห่าง ไปตาม 2)จิตสำนึกเกี่ยวกับครอบครัวเป็นจิตสำนึกของความสัมพันธ์
 ระหว่างบุคคลในครัว ครัว เช่น ความเห็นอกเห็นใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสามัคคีใน
 ครอบครัว เป็นต้น 3) จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคม หรือ จิตสำนึกสาธารณะเป็นจิตสำนึกที่ตระหนักถึง
 ความสำคัญ ในการอยู่ร่วมกันหรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกัน เป็นจิตสำนึก
 ที่คนไทยยังไม่ค่อยมีและขาดกันอยู่มากเพราะพื้นฐานความเป็นมาของสังคมไทย สมควรที่จะรีบ
 พัฒนาขึ้นโดยเร็ว ถ้าคนในสังคมขาดคุณลักษณะด้านจิตสำนึกสาธารณะ นอกจากจะมีผลกระทบต่อ
 ต่อบุคคล ครอบครัว องค์กรแล้ว การขาดคุณลักษณะด้านจิตสำนึกสาธารณะยังมีผลกระทบต่อ
 ชุมชน ระดับประเทศและระดับโลกและสอดคล้องกับ ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจร
 (2543 : 22-29) ได้กล่าวว่า ในปัจจุบันกระบวนการโลกาภิวัตน์ไม่เพียงเชื่อมโยงระบบ ธุรกิจและ
 การตลาดเท่านั้น แต่มีผลกระทบต่อทุกระบบในสังคม ซึ่งบริบทนี้เชื่อมโยงกับระบบ สุขภาพของ
 บุคคล อย่างแยก กันไม่ได้ทำให้มีผลต่อแบบแผนการดำเนินชีวิต จิตสาธารณะจึง เป็นสิ่งที่
 มหาวิทยาลัยต้องตระหนักเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ คู่คุณธรรม มีความรู้สีกร่วมกับชุมชน และมี
 ความรับผิดชอบต่อสังคมในแง่มุมต่าง ๆ ถ้าศึกษาขาดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะจะทำให้
 เกิดผลด้านความเป็นพลเมือง นักศึกษาเป็นวัยที่มีการพัฒนาในทุกด้าน คุณลักษณะด้านจิต
 สาธารณะจึงเป็นคุณธรรมประการสำคัญ ที่จะส่งเสริมทางด้านเจตคติของ นักศึกษาทำให้มีจิตใจ
 เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ไม่เห็นแก่ตัว มีความเป็นพลเมืองและเห็นความเท่าเทียม กันของมนุษย์เป็นแรง
 ผลักดันในภาคพลเมือง ทำให้สังคมมีการเคลื่อนไหวไปในทิศทางตาม ความต้องการของพลเมือง
 ทำให้ประเทศขับเคลื่อนด้วยอำนาจประชาชน ซึ่งเป็นพื้นฐานของ ประชาธิปไตยถ้านักศึกษาขาด
 คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะจะไม่มีความเป็นพลเมืองเป็นเพียง ประชาชนที่ไม่ละเมิดสิทธิและ
 หน้าที่ของตนเอง (Throne. 1997:437)

ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาศาสนาบ้านการพล
 ศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม จำแนกตามคณะและชั้นปีพบว่าคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของ
 สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม จำแนกตามคณะโดยรวมแตกต่างกัน(sig = 0.00)
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ
 โดยรวม จำแนกตามคณะ พบว่า คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ มีคุณลักษณะด้านจิต
 สาธารณะ โดยรวมต่างจากคณะศึกษาศาสตร์ และคณะศิลปศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
 ระดับ 0.05 และคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษานักศึกษาศาสนาบ้านการพลศึกษา วิทยา

เขตมหาสารคาม จำแนกตามชั้นปี โดยรวมแตกต่างกัน (Sig= 0.00) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะโดยรวมจำแนกตามชั้นปี พบว่าชั้นปีที่ 3 มีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะโดยรวมต่างจากชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับ อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2552 : 29) ได้กล่าวไว้ว่าการ เรียนการสอน กิจกรรมตลอดหลักสูตร ค่านิยมแบบการเรียนการสอนของนักศึกษาที่มีอุดมคติ และความสำนึกต่อสังคมและส่วนรวมส่งผลให้มีความแตกต่างกันของแต่ละกลุ่ม แต่ละชน แต่ละสาขาผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม จำแนกตามชั้นปีพบว่าค่า Sig = 0.036 < 0.05 คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของ นักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม จำแนกตามชั้นปีที่ศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ 0.05 โดยคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะโดยรวมจำแนกตามชั้นปี พบว่าคุณลักษณะด้านจิต สาธารณะของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ โดยรวมต่างจากชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากช่วงเวลาในการศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย มีส่วนช่วยในการพัฒนานักศึกษาในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะกระบวนการคิดวิเคราะห์ ทำให้นักศึกษามีความเฉลียวฉลาด มีบุคลิกภาพดี มีความรับผิดชอบสูง มีเหตุและผลแตกต่างกัน สอดคล้องกับ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543 : 15) กล่าวไว้ว่า มหาวิทยาลัยมีอิทธิพลมากที่สุดต่อชีวิตของนักศึกษา ในช่วงที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย 4 ปี มหาวิทยาลัยจะมีส่วนที่จะช่วยในการพัฒนานักศึกษาให้มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด มีเหตุผล มีความรับผิดชอบ มีบุคลิกภาพที่ดี คุณธรรม วินัยนี้เป็นช่วงที่สมอง มีการพัฒนาสูงสุด จึงเป็นช่วงที่มหาวิทยาลัยจะมีส่วนในการจัดสภาพแวดล้อม จัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้นักศึกษาพัฒนาสูงสุด

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม ควรให้นักศึกษามีการจัดกิจกรรม จัดทำโครงการ จัดอบรม สัมมนา เสวนา เข้าค่ายเรียนรู้ เข้าค่ายฟื้นฟู ค่ายอาสา จัด กิจกรรมอบรมสัมมนาคุณธรรม จริยธรรมอบรมส่งเสริมบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ กิจกรรมออก ค่ายอาสาพัฒนาชุมชน กิจกรรม แลกเปลี่ยนความหรือการไต่ถามที่แลกเปลี่ยนความรู้ กิจกรรม ที่เกี่ยวกับการบำเพ็ญประโยชน์ อย่างสม่ำเสมอ พัฒนากิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม มีการรณรงค์ให้มีจิตสาธารณะอยู่ เสมอ มีการยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น มีการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นตลอดเวลาและอยู่บน พื้นฐานความพอเพียง จัดกิจกรรมระหว่างนักศึกษากับผู้ปกครองในสถาบันเชื่อฟังคำสั่งสอนของ ผู้ปกครอง ใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมร่วมกันกับคนในกับครอบครัวให้บ่อยขึ้น มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัวให้ต่อเนื่อง ควรทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายภายใน บ้านอย่างดี รวมทั้งให้นักศึกษาได้ตระหนักถึงการมีจิตสาธารณะจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ พัฒนาความเป็นผู้นำของนักศึกษาจัดกิจกรรมที่มีความสนุกสนานและเป็นประโยชน์ต่อสังคม กิจกรรม สร้างแนวทางในการปลูกจิตสำนึกอย่างต่อเนื่อง โดยให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ร่วมกับผู้อื่น สอดคล้องกับ สมหมาย วิเศษชู (2554 : 157) ศึกษาการพัฒนากระบวนการ เสริมสร้างจิตสาธารณะของ นักเรียนโรงเรียนห้องซ้วยวิทยาคมกลยุทธ์ในการพัฒนาเสริมสร้างจิต สาธารณะของนักเรียน โรงเรียนห้องซ้วยวิทยาคม กิจกรรมสอดแทรกรายวิชา ให้ครูต้องสอดแทรก

คุณลักษณะที่ดีเข้าไปในแผนการจัดการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระวิชาโดยเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนกับพฤติกรรมที่ต้องการ เสริมสร้างพัฒนาให้เหมาะสมเป็นการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีกับการจัดการเรียนรู้ปกติ ให้นักเรียนซึมซับพฤติกรรมจิตสาธารณะไปพร้อมๆกับการรับเอาความรู้ควบคู่ไปกับการมีพฤติกรรมจิตสาธารณะพร้อมทั้งมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์สอดคล้องกับ อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553 : บทคัดย่อ) ไล่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์พบว่า แนวทางเสริมสร้างจิตสาธารณะ ได้แก่ มหาวิทยาลัยควรปรับปรุงหลักสูตรโดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ควรมีกิจกรรมรณรงค์ เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะ ควรจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีกิจกรรมร่วมกัน ความเน้นการเรียนการสอนที่เป็นลักษณะของกิจกรรมมากขึ้น จัดให้มีการเรียน การสอนแบบร่วมมือสอดคล้องกับ สมพงษ์ สิงหะพล (2542 : 15-16) ไล่กล่าวไว้ว่า จิตสำนึกเกี่ยวกับครอบครัว เป็นจิตสำนึกของ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว เช่น ความเห็นอกเห็นใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสามัคคีในครอบครัว เป็นต้น เป็นจิตสำนึกที่คนไทยส่วนใหญ่ถูกหล่อหลอมมาจากครอบครัว ญาติ พี่ น้อง เนื่องจากแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะต่อสังคมเป็นการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักศึกษาให้นักศึกษาได้เป็นผลเมืองที่ดีของสังคม โดยการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับจิตสาธารณะ และเน้นให้นักศึกษาจัดกิจกรรม จัดโครงการต่าง ๆ จัดอบรมสัมมนาคุณธรรมจริยธรรม จัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ โดยให้นักศึกษาจัดโครงการและกิจกรรมเองร่วมกับผู้อื่น สอดคล้อง กับ อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2553 : 125) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยควรมีแนวทางในการเสริมสร้างจิต สาธารณะ ให้แก่นักศึกษาเรียงตามลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย พบว่า 1) ควรมีกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่เป็นหมู่/คณะมากขึ้นทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยนักศึกษาจะได้มีความสนิทสนมรักใคร่สามัคคีปรองดองกัน 2) จัดโครงการอบรมสัมมนา เสวนาบรรยายเข้าค่ายเรียนรู้ เข้าค่ายฟื้นฟู ค่ายอาสา ทัศนศึกษาดูงานของมหาวิทยาลัยอื่นๆเกี่ยวกับกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์อย่างต่อเนื่องและให้นักศึกษาได้เข้าร่วมให้มากกว่าสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน 3) การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนควรมีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับจิตสาธารณะเพื่อให้นักศึกษา ได้ซึมซับและเข้าใจในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวม 4) สร้างแนวทางในการปลูกจิตสำนึกให้กับ นักศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อเป็นการกระตุ้นจิตสาธารณะให้กับนักศึกษาอยู่ตลอดเวลา 5) ควรจัดอบรมสัมมนาในหัวข้อเกี่ยวกับจิตสาธารณะสร้างได้อย่างไรคุณธรรมจริยธรรมการ เป็นพลเมืองดีของสังคมการปลูกฝังจิตสำนึก ฯลฯ

บรรณานุกรม

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2556). แนวทางการสร้างจิตสาธารณะในสังคมไทย. วารสารรัฐสภาสาร, 61(1), 77-78.๗
- กนิษฐา นิต์ศน์พัฒนา; และคณะ. (2541). จิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษมหาวิทาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). กระบวนการพัฒนาแฟ้มสะสมงานของนักเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). จอมปราชญ์นักการศึกษา. กรุงเทพฯ: ชัคเซสมิเดีย.
- งามตา วนิทานนท์. “เทคนิคการประมวลเอกสารเพื่อการวิจัย” เอกสารประกอบการบรรยายในการประชุมเชิงปฏิบัติการ รุ่นที่ 2 ครั้งที่ 2 เรื่องการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมศาสตร์ไทย :การพัฒนาเค้าโครงวิจัยและเทคนิคการวิจัย. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2540.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2535). ประมวลบทความวิชาการฉบับพิเศษ. พ.ศ. 2525 – 2535.กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัย พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เจษฎา หนูรุ่ง. ปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา) กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2551.
- จิตสำนึกเส้นทางสู่ประชาคม. (2542, กรกฎาคม – กันยายน). สื่oplั้ง. 7(3): 3 – 19.
- ชัยวัฒน์ ธีระพันธ์. (2542, กรกฎาคม - กันยายน). Chaos Theory กับจุดเปลี่ยนสังคมไทย. สื่oplั้ง. 7(3): 21
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ. กรุงเทพฯ: วี พรินทร์ (1991).
- ชาย โปธิสิตา; และคณะ. (2540). รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง จิตสำนึกต่อสาธารณะ สมบัติ : ศึกษา กรุงเทพฯมหานคร. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2538). ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม การวิจัยและการพัฒนาบุคคล.โครงการส่งเสริมเอกสาร วิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- นิยม บุญมี. ครอบครัวสัมพันธ์. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2543
- _____. แนวทางการสร้างจิตสาธารณะ. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2559. จาก http://jarmiee009.blogspot.com/2009/11/blog-post_3033.html, 2559
- บุญสม ธรรมชาติวิวัฒน์. (2542, มกราคม). จิตสำนึก. วารสารวิชาการสภาอาจารย์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 4(1): 71 – 73.
- ธนิดา ทองมีเหลือ และคณะ. “ปัจจัยทางจิตสาธารณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนิสิต

- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ," E-journals .วารสารพฤติกรรมศาสตร์, vol 13.19 มีนาคม 2557.
- ผดุงชัย ภูพัฒน์. คุณภาพของแบบทดสอบ. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2556.
- แผนยุทธศาสตร์. สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม พ.ศ.2555-2559 : มหาสารคาม, 2557.
- วิโหมฐ วัฒนานิมิตกุล. (2553). จิตสำนึกสาธารณะ : วิธีที่เป็นจุดเน้นของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2. วารสารที่ทัศน์วัฒนธรรม, 9(1), 25-34.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2551). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- ณัฐยา ลือชากิตติกุล. 2546. ลักษณะทางจิตสังคมและลักษณะทางพุทธที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงาน ด้านบริการของพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ในกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เวชพล อ่อนละมัย. (2551). [วารสารออนไลน์]. หน่วยที่ 8 จิตสาธารณะ. [ค้นเมื่อ 6 ธันวาคม 2559]. จาก <http://www.kasetyaso.ac.th/thai%20cultute/09.pdf>.
- พระไพศาล วิสาโล. (2550). ศาสตร์และศิลป์แห่งการจัดการความดี : ศึกษากรณีมูลนิธิพุทธรักษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม).
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2541). ข้าราชการไทย: ความสำนึกและอุดมการณ์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม; และ สังคม สัจจกร. (2543). สำนึกไทยที่พึงปรารถนา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุล.
- มัลลิกา มัติโก. (2541). จิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล. ปริญญาโท. ศษ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
- ยุทธนา วรณปิติกุล. (2542). สำนึกพลเมือง : ความเรียงว่าด้วยประชาชนบนเส้นทางประชาคม. กรุงเทพฯ: มูลนิธิการเรียนรู้และพัฒนาประชาคม.
- รัญจวน อินทรกำแหง. (2539). วรรณกรรมวิจารณ์. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อแกรมมี.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2538). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์. สัตตาวัดย์ เกษมเนตร (2546: 2 – 3)
- เรียบ นมรักษ์. การวิเคราะห์องค์ประกอบของจิตสาธารณะของนักศึกษาในองค์กรนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์กร) : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2552.

- ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร; และคณะ. (2547). รูปแบบการพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาให้มีจิต
 สาธารณะ : การศึกษาระยะยาว. ใน เอกสารประกอบการประชุมวิชาการเนื่องในวัน
 สถาปนาสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ครบรอบ 49 ปี. หน้า 1 – 3. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศรีนคร
 ินทร์วิโรฒ.
- วิรัตน์ คำศรีจันทร์. (2544). จิตสำนึกพลเมืองในบริบทสังคมไทย. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรดุษฎี
 บัณฑิต (ประชากรศึกษา). (ม.ป.ป.). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2547, พฤศจิกายน - ธันวาคม). มศว พลวัตร. 1(1): 2 – 3.
- ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. (2541, พฤศจิกายน). บทบาทของมหาวิทยาลัยกับการศึกษาเพื่อความเป็น
 ประชา สังคม. ASAHIL THAILAND JOURNAL. 1(1): 52 – 69.
- สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2553. เอกสารประกอบการประชุมประจำปี 2553
 ของ คสช. เรื่อง ทิศทางแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11. วัน ศุกร์ที่ 6 สิงหาคม 2553 ณ ห้องแ
 รนด์ไดมอนด์บอลรูม ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัด
 นนทบุรี.
- สมหมาย วิเศษชู. การพัฒนากระบวนการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนห้อง ซัย
 วิทยา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2554.
- สุพัตรา สุภาพ. สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2534.
- สุภะรัฐ ยอดระบำ. วินัยด้านครอบครัวและจิตสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการเกิดจิตสาธารณะของ
 นักศึกษาชั้นปี ที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 นครศรีธรรมราช, 2552.
- สุรพงษ์ ชูเดช. ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยกับจิตลักษณะที่สำคัญของ
 นิสิต. ปริญญาโท กศ.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
 วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ, 2534.
- สุรวาท ทองบุ. การวิจัยทางการศึกษา (Educational Research). มหาวิทยาลัย ราชภัฏ
 มหาสารคาม, 2555.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ด่านสุทธาการพิมพ์, 2550.
- สุวิมล ว่องวานิช และนางลักษณ์ วิรัชชัย. ปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม
 ระดับบุคคล เพื่อ มุ่งความสำเร็จของส่วนรวมของนักศึกษามหาวิทยาลัย. รายงานการวิจัย.
 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2543.
- สมพงษ์ สิงหะพล. (2542, มิถุนายน – ตุลาคม). ต้องสอนให้เกิดจิตสำนึกใหม่. สี่มาจารย์. 13(27):
 15 – 16.
- สยามรัฐ เรื่องนาม. (2542). ความรู้ทางการเมืองและการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับความสำนึก
 เชิงสังคมของ ประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา
 มหาบัณฑิต (สาขา รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2542). วาระการวิจัยแห่งชาติในภาวะวิกฤตเพื่อฟื้นฟูชาติ.

กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2544). รายงานการวิจัยเรื่อง การปลูกฝังเด็กปฐมวัยให้รักสิ่งแวดล้อมด้วย

แบบฝึกกิจกรรมการบ้านและการปฏิบัติจริง. กรุงเทพฯ: สาขาการศึกษาปฐมวัย

ภาควิชา

หลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุชาดา จักรพิสุทธิ. (2544, กรกฎาคม). จิตสำนึกสาธารณะ. ศิลปวัฒนธรรม. 22 (9): 22 – 23

หฤทัย อัจปุระ. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิต

และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษา

พยาบาล.

วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. (โสตทัศนศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อนุรักษ์ บรรณอนิต. ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของนักเรียน สถานศึกษาที่สอนช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคามเขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2550.

อ้อมใจ วงษ์มณฑา. จิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต

ปัตตานี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา) ปัตตานี :มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วิทยาเขตปัตตานี, 2552.

อรสา พรหมทา. โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2555

Akkar, Z.M. “The Public ness,of the 1990s Public Spaces in Britain With a special Reference to Newcastle upon Tyne,” Dissertation Abstracts International. 84(06) 2087 - A ; February 5 2003.

Champagne, Louise Dasmari. “Physical Education Teacher as Allies to Aboriginal Student Dimensions of Social Consciousness,” Masters Abstracts International. 45(3) unpagged ;November,1999.

Clark, T. Rethinking Civic Education for the 21st Eentury. H.w. Wilson Omni File Full Text Available; November, 1999.

Foster 5 G.w. Elementary Mathematics and Science Methods. Inquiry Teaching

- and learning. Belmont Wadsworth Publishing Company, 1999,
- Frances L. Ilg and Louise Bates Ames. Child behavior. New York Harper, 1955.
- Guglielmino, L. M. Development of the Self-directed Learning Readiness Scale.
Abstract from $\approx$ Dissertation Abstract International Item : 7806004, 1977.
- Hoffman, Martin. L. Review of child development research. New York Resell Sage Foundation, 1966.
- Knowles, M. Self-directed Learning ; A Guide for Learners and Teachers. New York Association Press, 1975.
- Kraft, p. N. Nurturing Social Consciousness Through Church Education. University of Pittsburgh. Abstract from DAO Item AAI9226525. 138 , 1975.
- Levi, Gerald R. Child Psychology. Monterey, Calif: Brooks/Cole, 1983.
- Matin, M. G. "A Study on the Impact of the GLOBE Program on Student Attitudes Regarding Environmental Issues," Dissertation Abstracts International. 62(1) 120-A ; July, 2001.
- Mayo, K. "Social Responsibility in Nursing Education," Journal of Holistic Nursign. Abstract from CINAHL : 1996.
- McElveen, Georgiary Bledsoe. "My Hands, o God, I Offer Three" Religious Socail Consciousness and Cooperative Power in the Metropolitan St. Louis Gospel Music Center. 1930-1960," Dissertation Abstracts International. 64(3) : 714-A ; September, 2003.
- Monroe, Charles R. Profile of the Community College. San Francisco Jossey-Bass, 1977. Nailon, . A., Knoth, T. A. and Carhart, p. . Webster's new international dictionary of the English language. Springfield G&c Merriam, 1957.
- Oslan, A., Blekher, L. and Chesnokaea, V. Distant Communication Project[Online], Available from <http://www.russ.ru/ds/english.htm>, 2000.
- Pardun-Johannsen, Kirsten c. "Social Issue Drama and Its Impact on the Social Consciousness of Preadolescent School," Dissertation Abstracts International. 65(4) $\approx$ 84-A ; October, 2004
- Shinichi, Shigetomi. "Publicness and Taken-for-granted Knowledge A Case Study

of Communal Land Formation in Rural Thailand,” Dissertation Abstracts International. 42(05) 3217 - A; August, 2007.

Skager, R. Lifelong education and evaluation. London & William Clowes & Sons, 1978. Thoits, p. A. “Conceptual. Methodological and Theoretical Problem in π dying Social

Support as a Buffer against Life Strees,” Journal of Health and Behavior. June 23(3) 145-159,1982

Throne, . “Leadership and Empowerment,” Journal of nursing education. 36 (9) 437- 441,1997

Raj, M. (1996). Consciousness. Encyclopedia Dictionary of Psychology and Education.

New Delhi: Anmol.

Sills, D.L. (1972). Leadership International Encyclopedia of the Social Sciences. New York. The Macmillan & The Free Press.

แบบสอบถาม

คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

2. คณะที่สังกัด

1. ศึกษาศาสตร์ 2. ศิลปศาสตร์ 3. วิทยาศาสตร์การกีฬาและ
สุขภาพ

3. กำลังศึกษาชั้นปี

1. ปี 1 2. ปี 2 3. ปี 3

ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคามเป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ข้อ	ข้อความคำถาม	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
จิตสาธารณะต่อตนเอง						
1.	นักศึกษาคิดดี ทำดี มองโลกในแง่ดีเสมอ					
2.	นักศึกษามีการพัฒนาตนเองในด้านทักษะการเรียนรู้					
3.	นักศึกษาทำงานที่ได้รับมอบหมายจนแล้วเสร็จและมีประสิทธิภาพ					
4.	นักศึกษาตระหนักถึงปัญหาที่รู้ความสามารถของตนเอง เพื่อแก้ไข ปัญหาต่างๆได้					
5.	นักศึกษาเคารพในกฎระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมาย					
6.	นักศึกษามีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา สามารถพึ่งตนเองได้					
7.	นักศึกษาสามารถพัฒนาทักษะการใช้เหตุผล การคิดอย่างมี วิจารณญาณ					
8.	นักศึกษาสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองให้อยู่ในสภาวะดีเสมอ					
9.	นักศึกษารู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
10.	นักศึกษาเข้าใจและไม่ตามกระแสสังคมโดยปราศจากเหตุผล					
11.	นักศึกษากล้าที่จะยอมรับผิด เมื่อตนเองทำผิดพลาด					
12.	นักศึกษามีความมั่นใจสูงในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวม					
13.	นักศึกษาเต็มใจรับอาสาทำกิจกรรมต่างๆของสถาบันได้					
14.	นักศึกษามีความประหยัด รู้จักพอเพียง ไม่ฟุ่มเฟือย					
จิตสาธารณะต่อครอบครัว						
15.	นักศึกษามีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว					
16.	นักศึกษาสงเกตใจปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในครอบครัว					
17.	นักศึกษาเชื่อฟังคำอบรม สั่งสอนของผู้ปกครอง					
18.	นักศึกษาช่วยเหลือที่บ้านเป็นอย่างดี					
19.	นักศึกษามีความเสียสละตนเองเพื่อครอบครัว					
20.	นักศึกษาปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา					
21.	นักศึกษาได้รับการอบรมคุณธรรมและจริยธรรม					
22.	นักศึกษารักษาชื่อเสียงของครอบครัว					
23.	นักศึกษาช่วยหารายได้เสริมให้แก่ครอบครัว					
24.	นักศึกษามีความกตัญญู คุณมีพระคุณ เมื่อเจ็บป่วย					
25.	นักศึกษาเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือเกื้อกูลสมาชิกในครอบครัว					
26.	นักศึกษาไม่แสดงกิริยาหยาบกระด้างต่อบุคคลในครอบครัว					
27.	นักศึกษามีความรัก ให้ความช่วยเหลือกันในครอบครัว					
จิตสาธารณะต่อสังคม						
28.	นักศึกษาไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนทั้งทางกายและใจ					
29.	นักศึกษินึกถึงประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวมอยู่เสมอ					
30.	นักศึกษาให้ความสนใจที่จะร่วมกิจกรรมกับสังคม					
31.	นักศึกษาตระหนักถึงปัญหาที่เกิดในสังคม					
32.	นักศึกษายู่ร่วมกันอย่างกลมกลืน เกื้อกูล เป็นธรรมชาติ					
33.	นักศึกษามีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่น					

ข้อ	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
34	นักศึกษาช่วยประหยัดพลังงานในทุกๆทาง					
35	นักศึกษาทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคมเป็นอย่างดี					
36	นักศึกษาให้ความร่วมมือคนอื่นอยู่เสมอ					
37	นักศึกษาดูแลของส่วนรวมให้อยู่ในสภาพดีเสมอ					
38	นักศึกษาชื่นชม ยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น					
39	นักศึกษาเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมในสังคม					
40	นักศึกษาเข้าวัด ทำบุญตักบาตรเสมอ					
41	นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการกระทำประโยชน์ต่อสังคม					
42	นักศึกษาช่วยตักเตือนแนะนำเมื่อเพื่อนทำผิด					
43	นักศึกษาเสียสละแรงกายเพื่อประโยชน์ส่วนรวม					
44	นักศึกษามีจิตสำนึกที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะชนหมู่มาก					
45	นักศึกษาปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม					

ตอนที่ 3 แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....